

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผล
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษายะลา เขต 3

อัลอามีน ซียง

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พ.ศ. 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

การค้นคว้าอิสระ

เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผล
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษายะลา เขต 3

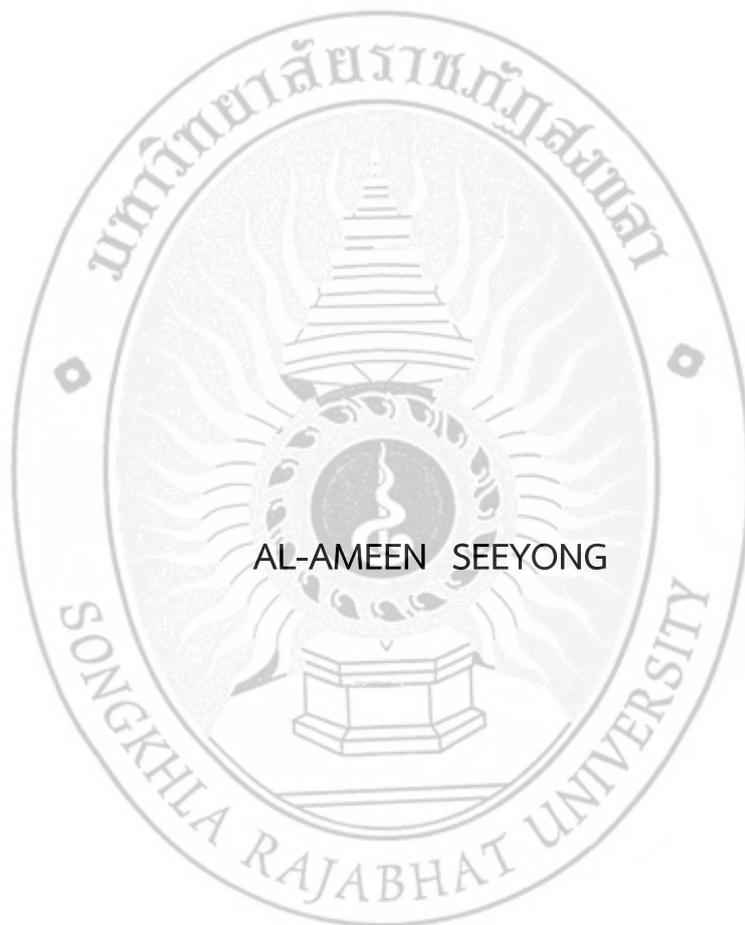

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
พ.ศ. 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

INDEPENDENT STUDY

THE RELATIONSHIP BETWEEN GOOD GOVERNANCE ADMINISTRATORS
AND SCHOOL EFFECTIVENESS UNDER YALA PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION PROGRAM IN EDUCATIONAL
ADMINISTRATION OF SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

2021

COPYRIGHT OF SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

ใบรับรองการค้นคว้าอิสระ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ชื่อการค้นคว้าอิสระ ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3
THE RELATIONSHIP BETWEEN GOOD GOVERNANCE ADMINISTRATORS AND SCHOOL EFFECTIVENESS UNDER YALA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

ผู้วิจัย นายอัลอามีน ชีง

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระได้พิจารณาเห็นชอบโดย

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ และ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร ศิริสุข) ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร
..... กรรมการและเลขานุการหลักสูตร
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิราพรรณ คงช่วย)
..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรันดร์ จุลทรัพย์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา รับรองการค้นคว้าอิสระแล้ว

..... รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นาถนเรศ อาคาสวรรณ) อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อการค้นคว้าอิสระ	ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3	
ผู้วิจัย	นายอัลอามีน ซียง	ปีการศึกษา 2564
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร ศิริสุข	

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 2) ศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 193 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษา โดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์ตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน และสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักการมีส่วนร่วม รองลงมา คือ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส และหลักนิติธรรม ตามลำดับ 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก และประสิทธิผลในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ตามลำดับ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .733$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล, ประสิทธิภาพของสถานศึกษา, การบริหารสถานศึกษา

(2)

Independent Study Title	The Relationship between Good Governance Administrators and School Effectiveness under Yala Primary Educational Service Area Office 3
Researcher	Mr. Al-ameen Seeyong Academic year: 2021
Degree	Master of Education Program in Educational administration
Advisor	Assistant Professor Dr. Kanokkorn Sirisuk

Abstract

This independent study was aimed to 1) study good governance administration of school administrators under Yala Primary Educational Service Area Office 3, 2) study school effectiveness under Yala Primary Educational Service Area Office 3, and 3) study the relationship of good governance administration and school effectiveness under Yala Primary Educational Service Area Office 3. The subject consisted of 193 teachers in school under Yala Primary Educational Area Office 3 in the A.D. 2021 academic year, using Krejcie and Morgan's table in setting sample size, the stratified random sampling technique in classifying school size and the simple random sampling technique in choosing the subject. Research tools were five-scale questionnaires. Statistics used in this research included percentage, mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The findings of the study reveal the following 1) Good governance administration of school administrators under Yala Primary Educational Service Area Office 3 was at the high level, both overall picture and each aspect. The aspect that received the highest mean score was participation principle, followed by ethics principle, responsibility principle, value for money principle, transparency principle and rule of law consecutively. 2) The school effectiveness under Yala Primary Educational Service Area Office 3 was at the high level, both overall picture and each aspect. The aspect that received the highest mean score was the effectiveness on internal problem solving, followed by the effectiveness on the change and development in the school, enhancement of positive attitude in students, and producing high-achievement students consecutively. 3) The relationship between good governance administrators and school effectiveness under Yala Primary Educational Service Area Office 3 was significantly and highly positive ($r=.733$) at the .01 level.

Keywords: Good Governance Administration, School Effectiveness, School Administration

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษา เป็นอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร ศิริสุข อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณา ถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.นิรันดร์ จุลทรัพย์ ประธานสอบการค้นคว้าอิสระและ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิราพรรณ คงช่วย กรรมการและเลขานุการหลักสูตร

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพเก้า ณ พัทลุง อาจารย์สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณสงขลา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิตาริน จุลวรรณ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ที่กรุณาสละเวลา เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ บุคลากรทุกท่านในมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ที่ประสิทธิ์ประสาท วิชาความรู้ทั้งหลายทั้งปวง และให้กำลังใจในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการดำเนินการวิจัยทดลองใช้เครื่องมือ และตอบแบบสอบถามข้อมูลในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน และเจ้าหน้าที่สำนักส่งเสริม วิชาการและงานทะเบียน และกัลยาณมิตรทุกท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวชื่อนามในที่นี้ได้หมด ที่คอย ช่วยเหลือ ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูทเวทิตา แต่ บิดา มารดา บุรพจารย์ และครอบครัว ที่ให้ความรัก ความห่วงใย ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

อัลอามีน ซียง

สิงหาคม 2564

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญ	(4)
สารบัญตาราง	(6)
สารบัญภาพ	(8)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	7
สมมติฐานการวิจัย	8
ขอบเขตการวิจัย	8
กรอบแนวคิดการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	13
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
การบริหารสถานศึกษา	15
หลักธรรมาภิบาล	24
ประสิทธิผลของสถานศึกษา	35
บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	51
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	58
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	58
แบบแผนการวิจัย	59
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	60
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	62
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	63
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	66
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	84
สรุปผล	84
อภิปรายผล	89
ข้อเสนอแนะ	94
บรรณานุกรม	98
ภาคผนวก	108
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	109
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	111
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	118
ภาคผนวก ง การหาคุนภาพเครื่องมือ	142
ประวัติผู้วิจัย	150

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนสถานศึกษาในเขตพื้นที่บริการในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขยายผล เขต 3 ปีการศึกษา 2564	47
2 จำนวนบุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขยายผล เขต 3 ปีการศึกษา 2564	47
3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขยายผล เขต 3	59
4 แบบแผนการวิจัย	60
5 ร้อยละการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง	67
6 จำนวนและร้อยละของผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	68
7 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขยายผล เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน	69
8 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขยายผล เขต 3 หลักนิติธรรม	70
9 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขยายผล เขต 3 หลักคุณธรรม	71
10 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขยายผล เขต 3 หลักความโปร่งใส	72
11 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขยายผล เขต 3 หลักการมีส่วนร่วม	73
12 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขยายผล เขต 3 หลักความรับผิดชอบ	74
13 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขยายผล เขต 3 หลักความคุ้มค่า	75
14 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขยายผล เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน	76
15 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขยายผล เขต 3 ด้านประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ...	77
16 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขยายผล เขต 3 ด้านประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก	78
17 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขยายผล เขต 3 ด้านประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
18 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ด้านประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา	80
19 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน	81
20 ค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ ประเด็นหลักของเนื้อหา ของแบบสอบถามตอนที่ 2	143
21 ค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ ประเด็นหลักของเนื้อหา ของแบบสอบถามตอนที่ 3	147
22 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 3	149

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	10

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติแนวคิดสำคัญไว้ในมาตรา 54 วรรคสอง กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ กอปรกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ได้ระบุถึงการมีส่วนร่วมไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ 1) การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา และ 2) การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัวและชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นอกจากนี้ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาได้ให้ความสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยมีประเด็นปฏิรูปที่สำคัญ คือ การสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ซึ่งประเด็นสำคัญประการหนึ่ง คือ การบริหารจัดการโดยการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรต่าง ๆ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563: ก)

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ และแนวทางการแก้ไขปัญหาวาด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564) โดยกำหนดวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต” (Zero Tolerance and Clean Thailand) และกำหนดพันธกิจ “สร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ยกย่องธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทุกภาคส่วนแบบบูรณาการและปฏิรูปกระบวนการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต ทั้งระบบให้มีมาตรฐานสากล” พร้อมทั้งกำหนดเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ว่า “ระดับคะแนนของดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) สูงกว่าร้อยละ 50” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสังคมที่มีพฤติกรรมร่วมต้านการทุจริตในวงกว้าง และมีปัจจัยความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์ คือ ทุกภาคส่วนร่วมส่งเสริมการกล่อมเกลாதงสังคม และส่งเสริมการเรียนรู้ในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ปฐมวัย รวมถึงฝึกกำลังและความร่วมมือทุกภาคส่วนในการเปลี่ยนสภาพแวดล้อมที่นำไปสู่สังคมที่มีค่านิยมร่วมต้านทุจริต และมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ สร้างนวัตกรรมในการต่อต้านการทุจริตมีกลไกป้องกันการทุจริตและระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีปัจจัยความสำเร็จ คือ มีกระบวนการทำงานด้านป้องกันการทุจริตเปลี่ยนแปลงสู่การทำงานเชิงรุก สามารถป้องกันการทุจริตได้อย่างเท่าทันและมีประสิทธิภาพ มีการบูรณาการการทำงานระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ทิศทางการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 ยังมีความสอดคล้องกับทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการบริหารจัดการในภาครัฐการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและ
 ธรรมาภิบาลในสังคมไทย ให้ความสำคัญกับการส่งเสริม และพัฒนาธรรมาภิบาลในภาครัฐอย่างเป็น
 รูปธรรม ทั้งด้านระบบการบริหารงานและบุคลากรมีการบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใส มีประสิทธิภาพ
 สามารถตรวจสอบได้อย่างเป็นธรรมและประชาชนมีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจและแบ่งภารกิจ
 รับผิดชอบที่เหมาะสมระหว่างส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น ทั้งนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
 แห่งชาติ ฉบับที่ 12 มีแผนงานและโครงการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสำนักงาน
 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล
 ในภาครัฐ การสร้างกลไก “ยับยั้ง” และ “สร้างความตระหนักรู้” เพื่อป้องกันการทุจริตที่กล่าวถึง
 การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาภายใต้กรอบแนวคิด “สถานศึกษา
 สุจริต” เพื่อสร้างองค์ความรู้ และกระบวนการเรียนรู้ที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง พลุกจิดสำนึก ทักษะ
 กระบวนการคิด มีวินัยซื่อสัตย์ อยู่อย่างพอเพียงและมีจิตสาธารณะ ซึ่งตรงกับคุณลักษณะ 5 ประการ
 ของสถานศึกษาสุจริต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560: 142)

การขับเคลื่อนหรือยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ของประเทศไทย ตามยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก มุ่งเน้น
 การพัฒนากลไกและกระบวนการด้านการป้องกันการทุจริตของประเทศไทยให้มีความเข้มแข็ง
 และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อลดโอกาสการทุจริตหรือทำให้การทุจริตเกิดยากขึ้นหรือไม่เกิดขึ้น
 โดยอาศัยทั้งการกำหนดกลไกด้านกฎหมาย กลไกทางการบริหารและกลไกอื่น ๆ ตลอดจนเสริมสร้าง
 การปฏิบัติงานของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้มีธรรมาภิบาลมากยิ่งขึ้น จึงต้องมีการกำกับและ
 ติดตามหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามนโยบายต่อต้านการทุจริตของรัฐบาล ซึ่งเครื่องมือที่เป็น
 กลไกในการสร้างความตระหนักให้หน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินงานอย่างโปร่งใสและมีคุณธรรม คือ
 การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานภาครัฐ (Integrity and Transparency
 Assessment: ITA) ซึ่งหากหน่วยงานที่เข้ารับการประเมินทุกหน่วยงานได้ดำเนินการแก้ปัญหาตามแนว
 ทิศทางการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานภาครัฐ (Integrity and Transparency
 Assessment: ITA) อย่างเคร่งครัด ย่อมส่งผลเชิงบวกต่อข้อมูล อย่างไรก็ตาม ในทางตรงกันข้าม
 หากการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานภาครัฐยังมีข้อบกพร่องหรือข้อจำกัด
 ที่กระทบต่อผลการประเมินดังปรากฏเรื่องร้องเรียนตามสื่อต่าง ๆ ทั้งที่เกี่ยวกับกระบวนการประเมิน
 การใช้ดุลยพินิจในการตรวจสอบและให้คะแนนผลการประเมิน เป็นต้น ย่อมส่งผลต่อแนวทาง
 การยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ของประเทศไทย
 ตามกลยุทธ์ที่ 5 ว่าด้วยการพัฒนา วิเคราะห์ และบูรณาการระบบการประเมินด้านคุณธรรม และ
 ความโปร่งใส ในการดำเนินงานของหน่วยงานเพื่อเชื่อมโยงกับแนวทางการยกระดับคะแนนดัชนี
 การรับรู้ การทุจริตของประเทศไทย ซึ่งการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง
 ที่จะปฏิบัติอย่างจริงจังให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการขับเคลื่อน
 แผนงานโครงการให้เกิดเป็นรูปธรรม (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
 แห่งชาติ, 2560: 6-7)

ธรรมาภิบาลเป็นหลักการบริหารที่มีความสอดคล้องกับกรอบการประเมินของส่วนราชการ โดยเป็นการบริหารที่ให้ความสำคัญกับการทำงานอย่างโปร่งใส การมีส่วนร่วมและปราบปราม การทุจริตประพฤติมิชอบในระบบราชการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555: 25-26) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการใช้หลักธรรมาภิบาล เพื่อการบริหารองค์กรว่าธรรมาภิบาล เป็นหลักการที่สำคัญของทุกองค์กรทั้งภาครัฐ เอกชน รวมถึงภาคประชาชน ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ ต่อกัน และเป็นแนวทางในการจัดระเบียบให้ทุกภาคส่วนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข บนความถูกต้อง เป็นธรรม ทำให้องค์กรมีความน่าเชื่อถือ คล่องตัว ทันท่วงทีต่อการดำเนินงาน และการดำเนินงานภาพรวม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดความคุ้มค่าสูงสุดตามภารกิจขององค์กร เพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ซึ่งธรรมาภิบาลเป็นหลักการสำคัญในการจัดระเบียบองค์กรภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้สามารถดำเนินการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ก่อให้เกิดความรู้รัก สามัคคีและร่วมกันเป็นพลัง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนและช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งหรือ สร้างภูมิคุ้มกันให้กับองค์กร สังคมและประเทศในที่สุด ปัจจุบันแนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาลได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ทั้งองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนได้ให้ความสำคัญและนำแนวคิดนี้ไป ประยุกต์ใช้กับการบริหารองค์กร เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งให้เกิดความเป็นอิสระ ในการบริหารงาน ลดการควบคุมเพื่อให้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามเป้าหมาย (ปิยากร หวังมหาพร, 2560: 15)

สถานศึกษาเป็นหน่วยราชการหนึ่ง การมีธรรมาภิบาลในสถานศึกษา นอกจากจะช่วยให้ การบริหารงานเป็นไปอย่างดีจนนำไปสู่การทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพได้นั้น ธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ยังช่วยแก้ปัญหาภายในองค์กร ได้แก่ การทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาการมีผู้บริหารที่เป็นเผด็จการ บริหารโดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้มีส่วนร่วม ผู้บริหารขาดความรับผิดชอบ ขาดความโปร่งใส ในการบริหาร บริหารโดยไม่ยึดความเสมอภาคเป็นธรรม บริหารโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างไม่คุ้มค่า บุคลากรมีความรู้สึกเหลื่อมล้ำของสถานภาพหรือมีความไม่มั่นคงในงาน เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ อาจแก้ไขได้เพราะหลักการของธรรมาภิบาลนั้นครอบคลุมถึงปัญหาดังกล่าว เพราะโดยแก่นแท้ ของธรรมาภิบาลโดยเฉพาะธรรมาภิบาลประชาธิปไตยนั้น เน้นการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมปฏิสัมพันธ์กัน และเกิดการถ่วงดุลพลังต่าง ๆ ของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ทำให้เห็นว่าการนำ ธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาจะช่วยแก้ปัญหาอื่น ๆ ในองค์กรได้ โดยการให้ ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ซึ่งถือว่ามีความจำเป็นเพราะจะทำให้ผู้มีส่วนร่วม เกิดความผูกพัน รู้สึกรักและมีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าขององค์กรร่วมกัน ผู้บริหารบริหารงานด้วย ความโปร่งใสและมีความรับผิดชอบต่อการบริหาร (วิระยุทธ พรพจน์ธรรมาส, 2557: 86)

เจตนารมณ์ของสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม ที่ดี พ.ศ. 2542 ขึ้น เพื่อให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการถือปฏิบัติการบริหารจัดการของ สถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ ต้องนำหลักการ ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีซึ่งเรียกโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการ ในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่สถานศึกษาในฐานะที่เป็นนิติบุคคล ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อ

และหลักความคุ้มค่า โดยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 จะบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งได้แก่การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคลและบริหารทั่วไป ขอบข่ายงานดังกล่าวเป็นหน้าที่สำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งประสิทธิผลของสถานศึกษานั้น นอกจากจะเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษาแล้ว ยังเกิดจากการร่วมมือร่วมใจของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาที่จะต้องทำงานร่วมกันจนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556: 22)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นความสำคัญตามหลักการดังกล่าว จึงมีนโยบายเสริมสร้างการบริหารงานตามหลักการของธรรมาภิบาลในหน่วยงานทุกระดับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ ก่อให้เกิดความตระหนักและปรับปรุงระบบงานของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังสอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูปการศึกษา การบริหารที่ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน (วิวน ตะนะ, 2554: 1) โดย ภาควิชช จันทรกุล (2557: 42-43) ได้กล่าวถึง แนวคิดและองค์ประกอบของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลไว้ว่า ประเทศไทยได้มีความพยายามนำหลักธรรมาภิบาลเข้ามาประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นในภาคการเมือง ภาคราชการ จึงอาจช่วยบรรเทาปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและปัญหาความไร้ประสิทธิภาพที่สั่งสมมาเป็นเวลานาน จึงนำมาสู่ผลลัพธ์สุดท้าย คือ ความกินดีอยู่ดีของประชาชนในที่สุด ซึ่งนอกจากธรรมาภิบาลจะเป็นวิธีการในการบรรเทาปัญหาแล้ว ยังเป็นเป้าหมายของสังคมที่จะต้องร่วมกันสร้างให้เกิดขึ้น เนื่องจากสังคมใดมีธรรมาภิบาลเป็นพื้นฐานย่อมบ่งชี้ว่ามีการพัฒนาในระดับหนึ่ง และแม้ในปัจจุบันแนวคิดธรรมาภิบาลจะได้รับการตอบสนองทั้งจากภาครัฐและเอกชนในการนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรม แต่ในส่วนของภาคเอกชนต่อการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เพื่อสร้างธรรมาภิบาลที่สมดุลในทุกระดับและทุกภาคส่วนของสังคมอย่างสมบูรณ์ ซึ่งหลักธรรมาภิบาลสามารถนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อจะพัฒนาระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยนำการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 โดยยึดหลักการ 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรมหลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (จุฑามาส นาคปฐม, 2559: 41)

สถานศึกษาในฐานะองค์การของรัฐและเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่เล็กที่สุด แต่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะขับเคลื่อนการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แนวทางหนึ่งที่น่านำมาถือเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา คือ การใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นตัวจักรที่สำคัญของการบริหารจัดการศึกษา เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว ดังนั้นภาระหน้าที่อันสำคัญคือ การบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง บริหารงานด้วยความซื่อสัตย์เป็นธรรม โปร่งใส เป็นแบบอย่างที่ดี จะส่งผลให้ได้รับความศรัทธา นำเชื่อถือจากครู นักเรียน ผู้ปกครองและคนในชุมชน (วิวน ตะนะ, 2554: 2) ซึ่ง ชีระ รุญเจริญ

(2553: 20) ได้กล่าวว่า การจะบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต้องมีการบริหารรูปแบบใหม่ จัดหาทรัพยากรทางวิชาการและข้อมูลสารสนเทศ เน้นการบริหารโดยองค์คณะบุคคล พึ่งตนเอง มุ่งประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นหลัก ทั้งต้องทำงานด้วยความรับผิดชอบมีอิสระ มีการประสานร่วมมือกับ องค์การหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษา มีการประเมินตรวจสอบ เป็นระยะ ๆ อย่างโปร่งใส ส่วน บรรจบ บุญจันทร์ (2556: 38) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสถานศึกษา ในฐานะองค์กรว่า การทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและสมาชิกในองค์กร เพื่อให้บรรลุ จุดมุ่งหมายขององค์กร ซึ่งความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพและประสิทธิผลจึงเป็น หน้าที่ในการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องขององค์กรทางการศึกษาทุกระดับ ดังนั้นจึงเป็น สิ่งที่จำเป็นและเป็นหน้าที่หลักที่องค์กรด้านการศึกษาต้องรับผิดชอบในการวางนโยบายการบริหาร จัดการด้านการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา เพราะเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนา คนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความสามารถเต็มศักยภาพ มีการพัฒนาที่สมดุลทั้งสติปัญญา จิตใจ ร่างกายและสังคม เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาการเจริญเติบโต เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทยพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21

Hayden and Thompson (2007: 7) ได้กล่าวว่า คุณภาพการศึกษาเป็นผลผลิตที่เกิดจาก การดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาหลายด้านด้วยกัน ทั้งนี้คุณภาพการศึกษามีความสัมพันธ์กับปัจจัย ที่สนับสนุนการจัดการศึกษา ซึ่งแนวคิดของ Hoy and Miskel (2008: 294) ที่พบว่าประสิทธิผลของ องค์กรหรือสถานศึกษาเป็นผลผลิตที่เกิดจากการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งพิจารณาจาก การบรรลุเป้าหมายการบริหารภายใน การปรับตัวและความพึงพอใจ และผลผลิตที่สำคัญ คือ คุณลักษณะ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน Owens (2004: 61-63) ได้กล่าวว่า ความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ โดยการศึกษาจะต้องมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น ให้มีมาตรฐานสูงเทียบเท่าสากล อีกทั้งยังต้องสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง และความคาดหวังของสังคมไทยในการพัฒนาประเทศมุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นหลัก ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่หลักที่องค์กรด้านการศึกษาจะต้องรับผิดชอบในการวางนโยบาย การบริหารจัดการด้าน การศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา

Mott (1972: 104) ได้เสนอทัศนะว่า สถานศึกษาจะมีประสิทธิผลเพียงใดพิจารณาได้จาก ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ได้แก่ ความสามารถของสถานศึกษา ในการผลิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคาดหวัง เป็นผู้มีความสนใจในการศึกษาเล่าเรียน มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาต่าง ๆ สูงเป็นที่น่าพอใจ ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ได้แก่ ความสามารถของสถานศึกษา ในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีจิตใจกว้างขวางไม่ทำตนต่อต้านหรือถดถอยหนีสังคม มีความมั่นคงทางจิตใจ มีเหตุผล ยอมรับกฎกติกาของสังคมที่กำหนดขึ้น และปฏิบัติด้วยความจริงจัง มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย ยอมรับและเคารพความคิดเห็นของส่วนรวมเห็นความสำคัญและคุณค่าของ การอยู่ร่วมกันในสังคม ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ได้แก่ ความสามารถ ของสถานศึกษาในการปรับตัวให้ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านการเรียน การสอน การปรับปรุงอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น เพื่อให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการ

และเกิดบรรยากาศการเรียนรู้ และความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ได้แก่ ความสามารถของสถานศึกษาในการกำหนดรูปแบบการบริหารงานให้เหมาะสมกับขนาดของภารกิจ การประสานงาน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาศักยภาพของบุคคลตามแนวทางที่เหมาะสมตามแนวคิดของ Mott (1972: 104) การศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งศึกษา ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ประกอบด้วยความสามารถ 4 ด้าน คือ ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาสถานศึกษาและประสิทธิผลในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาดังกล่าว

การบริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน พบว่า มีปัญหาที่เกิดจากการบริหารงานผิดพลาดไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ราชการ บ่อยครั้งที่เกิดความเสียหายต่อองค์กรราชการ และตัวบุคคลมีเรื่องราวร้องเรียน ฟ้องร้องขอความเป็นธรรม มีคดีความที่ต้องสืบสวนเป็นจำนวนมาก สร้างความขัดแย้งในองค์กร ทำให้การปฏิบัติงานไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย บรรยากาศในองค์กรเสียไป จากปัญหาดังกล่าว สถานศึกษาจึงได้นำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 116 ตอนที่ 63 ง วันที่ 10 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2542 มาใช้ในการบริหารงาน (จารุวรรณ สุรินทร์, 2552: 3) เมื่อพิจารณาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล พบว่าปัญหาสำคัญทางการบริหารการศึกษาในภาพรวม คือ มีการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางขาดเอกภาพ ในการบริหาร ขาดประสิทธิภาพในระบบประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ขาดการพัฒนา นโยบายอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และขาดความเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น ๆ ผู้ปกครองนักเรียน และประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยมาก ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งเป็นเพียงคณะกรรมการที่ปรึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานและการปฏิบัติงานของคณะกรรมการยังขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ขาดการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน และไม่กล้าท้วงติงหรือเสนอแนะเมื่อโรงเรียนดำเนินการไม่ถูกต้อง นอกจากนี้ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกันมีผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพราะผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานโรงเรียนขนาดต่างกัน จะมีทรัพยากรที่ใช้ในการบริหารต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นวัสดุครุภัณฑ์ หรืออาคารสถานที่ ตลอดจนจำนวนบุคลากร ทำให้ปัญหาในการใช้ทรัพยากรเพื่อการบริหารแตกต่างกัน (นัยหะ สามะ, 2554: 3)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ตระหนักในความสำคัญของการเตรียมการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อร่วมสร้างจิตสำนึกและค่านิยมให้ทุกภาคส่วนตื่นตัว ละอายต่อการทุจริตประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ โดยดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษาเพื่อวางรากฐานการปลูกจิตสำนึกซึ่งเป็นกลไกในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศชาติ นอกจากนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 เป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลและประสาน ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามนโยบาย กฎเกณฑ์ มาตรฐานและเป้าหมายที่กำหนดไว้ และปีการศึกษา 2564 สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาเขต 3 มีสถานศึกษาในการกำกับดูแล จำนวน 32 แห่ง ข้าราชการครูรวมทั้งสิ้น 388 คน นักเรียน 7,741 คน โดยมีวิสัยทัศน์ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 3 เป็นองค์กรคุณภาพชั้นนำในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 3, 2564: 22) การบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 3 ปัจจุบันพบว่า มีปัญหาโครงสร้างหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ซ้ำซ้อนหรือถักถักกัน กฎระเบียบไม่โปร่งใส ขอบกพร่องในการบริหารงานในเรื่องคุณธรรม ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม และการบริหารงานที่ไม่โปร่งใส ส่งผลต่อการปฏิบัติราชการทำให้ภาระหน้าที่การงานไม่ประสบความสำเร็จ

จากปัญหาและความสำคัญของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 3 โดยการศึกษาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งประกอบด้วย 6 หลักการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า และประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามแนวคิดของ Mott (1972: 104) กล่าวถึงประสิทธิผลของสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ด้านความสามารถในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา และด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา และสถานศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้กำหนดนโยบาย การวางแผน และการกำหนดแนวทางในการบริหารสถานศึกษา เพื่อศึกษาการบริหารงานสถานศึกษาและแนวทางในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และสามารถนำข้อมูลการวิจัยไปใช้ในการส่งเสริมการใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 3 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 3 มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 3
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 3

สมมติฐานการวิจัย

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัย เรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา มุ่งศึกษาความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 มีขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเนื้อหา 2 ประเด็นคือ

1.1 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (ราชกิจจานุเบกษา, 2542: 26-27) ประกอบด้วย 6 หลักการ ได้แก่

- 1.1.1 หลักนิติธรรม
- 1.1.2 หลักคุณธรรม
- 1.1.3 หลักความโปร่งใส
- 1.1.4 หลักการมีส่วนร่วม
- 1.1.5 หลักความรับผิดชอบ
- 1.1.6 หลักความคุ้มค่า

1.2 ประสิทธิภาพของสถานศึกษาตามแนวคิดของ Mott (1972: 104) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

- 1.2.1 ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
- 1.2.2 ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก
- 1.2.3 ประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา
- 1.2.4 ประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวนประชากรทั้งหมด 388 คน จากสถานศึกษาทั้งหมด 32 แห่ง

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ปีการศึกษา 2564 ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970: 608) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 193 คน จากนั้น

สุ่มสถานศึกษาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนขนาดสถานศึกษา โดยเทียบบัญชีรายชื่อโรงเรียน และสุ่มครูโดยสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก

3. ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปร X และ ตัวแปร Y ดังนี้

3.1 ตัวแปร X ได้แก่ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลักการ ประกอบด้วย

3.1.1 หลักนิติธรรม (X_1)

3.1.2 หลักคุณธรรม (X_2)

3.1.3 หลักความโปร่งใส (X_3)

3.1.4 หลักการมีส่วนร่วม (X_4)

3.1.5 หลักความรับผิดชอบ (X_5)

3.1.6 หลักความคุ้มค่า (X_6)

3.2 ตัวแปร Y ได้แก่ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย

3.2.1 ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Y_1)

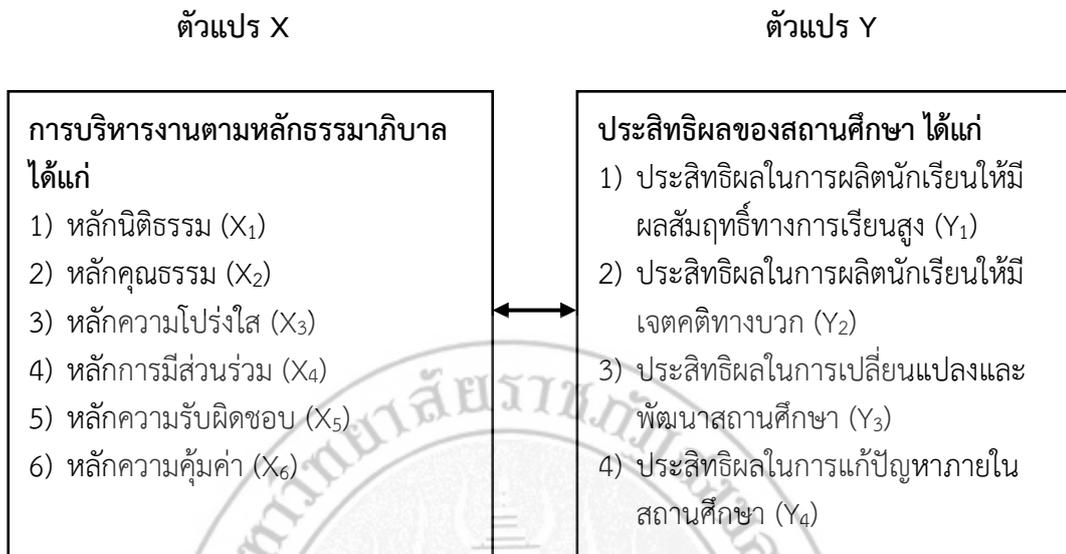
3.2.2 ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก (Y_2)

3.2.3 ประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา (Y_3)

3.1.4 ประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา (Y_4)

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (ราชกิจจานุเบกษา, 2542: 26-27) และประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ตามกรอบแนวคิดของ Mott (1972: 104) ซึ่งสามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้

1. **หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา** หมายถึง คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 นักบริหารที่ดีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิธีการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลที่เป็นกฎหมาย เพื่อใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้เกิดการบริหารที่ดี มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2. **การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล** หมายถึง การบริหารจัดการที่ดีที่มีประสิทธิภาพ เน้นการเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีความเป็นธรรมทั้งในความคิดและการปฏิบัติ มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน มีความเสมอภาครับผิดชอบต่อ โปร่งใส คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก อันจะเป็นพลังขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จอย่างมั่นคง และมีการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 6 หลักการ ดังนี้

2.1 **หลักนิติธรรม** หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษาเพื่อบังคับใช้อย่างเคร่งครัด เป็นที่ยอมรับของบุคลากรที่ต้องปฏิบัติตามการปกครองบังคับบัญชาภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา การสร้างความตระหนักรู้ด้วยความรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนด การบังคับใช้กฎระเบียบด้วยความยุติธรรม เสมอภาค เผยแพร่ความรู้ สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ

ข้อบังคับของสถานศึกษา ดำเนินการทบทวนปรับปรุงเรื่องกฎระเบียบ และกระบวนการดำเนินการให้เป็นธรรมและทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

2.2 หลักคุณธรรม หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการประพฤติปฏิบัติตนยึดมั่น มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกคนพัฒนาตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรม สามารถปลูกฝังให้อยู่ในจิตใจของบุคคลจนเป็นนิสัย โดยรับฟังความคิดเห็นของทุกคน ตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น เพื่อให้เป็นที่ยอมรับและเป็นแบบอย่างที่ดี

2.3 หลักความโปร่งใส หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการบริหารงานอย่างตรงไปตรงมา โดยอาศัยหลักการสร้างความไว้วางใจ ความเชื่อมั่น และความโปร่งใส สามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ สร้างความยุติธรรมให้แก่ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง อีกทั้งมีกระบวนการตรวจสอบที่ถูกต้องชัดเจน เพื่อนำองค์กรหรือสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการเปิดโอกาสให้บุคลากร ประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน รับรู้ แสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจร่วมกันตามความเหมาะสม มีความไว้วางใจกัน มีความผูกพันเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบร่วมกัน การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาาร่วมกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การร่วมกิจกรรมได้รับการจัดสรรผลประโยชน์ที่พึงมีพึงได้อย่างเป็นธรรม และร่วมประเมินผลการดำเนินงาน

2.5 หลักความรับผิดชอบต่อ หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการสร้างความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบต่อ การมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถ เคารพซึ่งกันและกัน มีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา กล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากการตัดสินใจ โดยมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ รับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้น ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสียเพื่อให้องค์กรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 หลักความคุ้มค่า หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่าส่งเสริมสนับสนุน ทั้งการจัดสรรและการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดการเรียนการสอนตลอดจนมีการวางแผนเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากร รวมทั้งประสานความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรู้จักรักษา และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์และใช้ได้อย่างยั่งยืน

3. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง ผลการดำเนินงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ที่สามารถดำเนินกิจการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของสถานศึกษา โดยมีการใช้ทรัพยากรทางการบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ เพื่อนำไปใช้สนับสนุนการดำเนินการขององค์กร 4 ประการ ได้แก่

3.1 ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง ความสำเร็จของสถานศึกษาที่สามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา สนับสนุนให้ครูจัดหาสื่อเทคโนโลยี จัดกิจกรรมอบรมพัฒนา

นักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาระดับคุณภาพให้นักเรียนมีความรู้และทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักพัฒนาและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีสุนทรียภาพของชีวิต มีคุณธรรมและจริยธรรม รักการอ่านที่พึงประสงค์ นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนมีความสามารถทางด้านวิชาการ นักเรียนได้รับรางวัลจากการแข่งขันทักษะทางวิชาการ การเป็นตัวแทนของสถานศึกษาไปแข่งขันระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือระดับจังหวัดและเกรดเฉลี่ยโดยรวมของนักเรียนอยู่ในระดับดีเป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครอง

3.2 ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก หมายถึง ความสำเร็จของสถานศึกษาที่สามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุน ติดตาม จัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาและอาชีพให้กับนักเรียน ให้นักเรียนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบความสำเร็จ มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตนเป็นคนดี มีระเบียบวินัยที่ดี รู้จักพัฒนาตนเองและมีเจตคติที่ดีต่อการศึกษา

3.3 ประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จของสถานศึกษาที่สามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนา วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลาย จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการและความสามารถของนักเรียน และให้สถานศึกษาพัฒนาเปลี่ยนแปลงวิธีดำเนินงานด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณ และบริหารทั่วไปให้เป็นระบบ มีการจัดสรรทรัพยากรได้อย่างลงตัวเหมาะสม พัฒนาระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่ทันสมัย มีคุณภาพ มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนทันกับเหตุการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

3.4 ประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จของสถานศึกษาที่สามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษา หาทางป้องกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตร ด้านการสนับสนุนการวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียนด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการปกครองนักเรียน ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา และงานรับผิดชอบอื่น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 หมายถึง หน่วยงานส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอเบตงและอำเภอธารโต จังหวัดยะลา

5. สถานศึกษา หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

6. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

7. ครู หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

8. ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง ขนาดของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเขต 3 ที่แบ่งตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่

- 8.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน)
- 8.2 สถานศึกษาขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121-600 คน)
- 8.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียน 601-1,500 คน)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ มีประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

1. ผู้บริหารใช้เป็นแนวทางในการอบรมและพัฒนาตนเองในเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
2. ผู้บริหารใช้เป็นแนวทางในการบริหารปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาสู่การบริหารประสิทธิผลในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารระดับสูงและหน่วยงานทางการศึกษาใช้ประกอบการพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งบุคคลในการเข้าสู่ตำแหน่งสายงานผู้บริหาร ตลอดจนนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพ
4. เป็นข้อมูลในการเสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษา และวางแผนพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาเกิดคุณภาพอย่างยั่งยืน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การบริหารสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหาร
 - 1.2 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.3 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.4 ขอบข่ายงานการบริหารสถานศึกษา
2. หลักธรรมาภิบาล
 - 2.1 ความหมายของหลักธรรมาภิบาล
 - 2.2 ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล
 - 2.3 แนวคิด และทฤษฎีของหลักธรรมาภิบาล
3. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา
 - 3.1 ความหมายประสิทธิผลขององค์กร
 - 3.2 ความหมายประสิทธิผลของสถานศึกษา
 - 3.3 แนวคิด และทฤษฎีประสิทธิผลของสถานศึกษา
4. บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารสถานศึกษา

1. ความหมายของการบริหาร

คำว่า “บริหาร” มาจากคำว่า Administration มีความหมายเหมือนกับคำว่า Management ฉะนั้น จึงมีการใช้ทั้งสองคำนี้ในลักษณะเดียวกัน แต่คำว่า Management มักจะใช้ในการบริหารองค์กรหรือหน่วยงานที่มุ่งในด้านผลกำไร แต่การบริหารงานในวงการศึกษา คำว่า Administration เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์กร เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะชี้ให้เห็นความสำเร็จหรือความล้มเหลว ความประสิทธิภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพของหน่วยงาน การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม ความก้าวหน้าของวิทยาการต่าง ๆ การบริหารงานที่สำคัญจะนำไปสู่ความก้าวหน้าการบริหารเป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคล ในองค์กร ซึ่งมีการวินิจฉัยสั่งการนักบริหารจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ การวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหาร และความเจริญเติบโตของการบริหารชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าในครอบครัวหรือองค์กรใด ย่อมเกี่ยวข้องกับการบริหารอยู่เสมอ มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารไว้หลายทัศนะ ดังนี้

อินทรีรา หิรัญสาย (2553: 28) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารมีอยู่สองคำ คือ คำว่า “การบริหาร” (Administration) และ “การจัดการ” (Management) การบริหารมักจะใช้กับการบริหารกิจการสาธารณะหรือการบริหารราชการ ส่วนคำว่า “การจัดการ” ใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชน เราจึงเรียกผู้ที่ดำรงตำแหน่งระดับบริหารในหน่วยงานราชการว่า “ผู้บริหาร” ในขณะที่บริษัทห้างร้านใช้เรียกตำแหน่งเป็น “ผู้จัดการ” เนื่องจากการศึกษาเป็นกิจการที่มุ่งประโยชน์สาธารณะ และจัดเป็นส่วนงานของทางราชการ จึงใช้เรียกชื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวว่า “ผู้บริหารการศึกษา” หากปฏิบัติงานเป็นหัวหน้าในสถานศึกษา เรียกว่า “ผู้บริหารสถานศึกษา”

พลเรือ สलगสิงห์ (2553: 15) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมที่ประกอบด้วยคน ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันดำเนินงานโดยใช้กระบวนการวางแผนในการใช้ทรัพยากรและเทคนิคการบริหารอย่างเหมาะสมกับหน่วยงานหรือองค์กร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์งานมีประสิทธิภาพ

มาราณี สัสดีวงศ์ (2554: 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง กระบวนการที่ใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ได้ร่วมมือกันกำหนดหรือทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่าง เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดและเกิดผลประโยชน์สูงสุดตามเป้าหมายขององค์กร

อรุณพล พามี (2556: 10) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมที่ประกอบด้วยคน ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันดำเนินงานโดยใช้กระบวนการวางแผนในการใช้ทรัพยากรและเทคนิคการบริหารอย่างเหมาะสมกับหน่วยงาน อาจมองในลักษณะที่เป็นวิชาการและลักษณะที่เป็นอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ที่เป็นการกระทำต่าง ๆ ของบุคคลหลายคน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จในสิ่งที่พึงประสงค์ โดยมีบุคคลร่วมกันทำงานนั้นมีความสัมพันธ์ทางสังคมต่อกัน

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556: 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

บรรจบ บุญจันทร์ (2556: 38) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและสมาชิกในองค์กร เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร นอกจากนี้ จรูณี แก้วเอียน (2557: 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการ การทำงานกับคนและโดยคนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์กร

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2557: 3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบและใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

ไพฑูรย์ สุขผลานันท์ (2558: 10) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันโดยมีการวางแผน การจัดการ การนำ การควบคุม ด้วยการปฏิบัติกิจกรรมของบุคคลภายในองค์กรที่มีเป้าหมายเดียวกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ความหมายการบริหาร

จุฑามาส นาคปฐม (2559: 14) ให้ทัศนะว่า การบริหารมีความหมายครอบคลุมในเรื่องดังต่อไปนี้ คือ เป้าหมาย บุคลากร และทรัพยากรต่าง ๆ การบริหารจัดเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งในทางสังคมศาสตร์ ที่นำเอาหลักการและทฤษฎีต่าง ๆ ทางมนุษยวิทยา สังคมวิทยา จิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์มาใช้ ไม่ใช่ศาสตร์อย่างเดียว แต่ยังต้องใช้ศิลป์ควบคู่ไปด้วย คือ ต้องสามารถประยุกต์ความรู้ต่าง ๆ ทางการบริหารให้เข้ากับสถานการณ์ที่เป็นจริง และการบริหารนั้นจะครอบคลุมถึงหน้าที่การบริหารประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ การมอบ หมายงาน การรายงานและการงบประมาณ นอกจากนี้องค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารจะประกอบไปด้วยวัตถุประสงค์ที่แน่นอน ทรัพยากรในการบริหาร การประสานระหว่างกัน และประสิทธิภาพประสิทธิผลในการทำงาน

ได้มีผู้ให้คำจำกัดความหมายของการบริหารในฐานะที่เป็นกิจกรรมชนิดหนึ่ง ดังต่อไปนี้
วิจิตร ศรีสอาน และคณะ (2560: 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่าของการบริหาร ไว้ดังนี้

- 1) การบริหารเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
- 2) ร่วมมือกันทำกิจกรรม
- 3) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน
- 4) โดยการใช้กระบวนการ และทรัพยากรที่เหมาะสม

สำหรับการบริหารในฐานะที่เป็นวิชาการสาขาหนึ่ง มีลักษณะเป็นศาสตร์โดยสมบูรณ์ เช่นเดียวกับศาสตร์สาขาอื่น ๆ กล่าวคือ เป็นสาขาวิชาที่มีการจัดระเบียบให้เป็นระบบของการศึกษามุ่งองค์แห่งความรู้ หลักการและทฤษฎีที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ การบริหารจึงเป็นสิ่งที่นำมาศึกษาเล่าเรียนกันได้โดยนำไปประยุกต์ใช้สู่การปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถประสบการณ์และบุคลิกภาพส่วนตัวของผู้บริหารแต่ละคน

Herbert (1960) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน

Koontz (1972) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยการอาศัยคน เงิน วัตถุ สิ่งของ เป็นปัจจัยในการปฏิบัติงาน

Hersey, Blanchard and Johnson (2001: 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับบุคคลและกลุ่มบุคคล ซึ่งพร้อมด้วยปัจจัยทางการบริหาร ได้แก่ เครื่องมือต่าง ๆ งบประมาณและเทคโนโลยี เพื่อจะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

Hoy and Miskel (2001: 437-438) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่มุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ด้วยองค์ประกอบหลายประการ เช่น การตัดสินใจ องค์กร แรงจูงใจ ภาวะผู้นำ โดยการบริหารต้องคำนึงถึง ผลกระทบที่จะตามมาและสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคต

Drucker (2005) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมหรืองานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการและทรัพยากรทางการบริหารเป็นปัจจัยอย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุดขององค์กร

2. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องกำหนดแผนงาน วิธีการ ตลอดจนขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษา จึงขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งงานวิจัยนี้ นักวิชาการด้านการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

ฉัตรภูภา พวงธรรม (2553: 14) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารการพัฒนา และปรับปรุงวิธีการบริหารงานด้านต่าง ๆ เพื่อนำพาสถานศึกษาสู่ความก้าวหน้า ส่งเสริมความเจริญด้านความคิด ความรู้ควบคู่กับการสอดแทรกคุณธรรม แก่นักเรียนเพื่อให้ได้นักเรียนที่มีคุณภาพ

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553: 8) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง ภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการ และขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดี จะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดี ต้องคัดเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะทำให้งานนั้น บรรลุจุดหมายที่วางไว้ รวมทั้งใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน ผู้บริหารจะบริหารงานเพียงลำพังคนเดียวไม่ได้ ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนร่วมทำงานให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ซึ่งผู้ร่วมงานมีความแตกต่างกัน เช่น สติปัญญาความสามารถ ความถนัดและความต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ที่จะนำเอาเทคนิควิธีและกระบวนการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารสถานศึกษา

ปรีชญา เวสารัชช์ (2554: 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การวินิจฉัย สั่งการควบคุม และการจัดการในเรื่องเกี่ยวกับงานหรือกิจการสถานศึกษา ทั้งการบริหารธุรกิจของสถานศึกษา โดยมุ่งให้บรรลุหมายของสถานศึกษาที่ตั้งไว้

บรรจบ บุญจันทร์ (2556: 38) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและสมาชิกในองค์กร เพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์กร

เรื่องยศ แวดล้อม (2556: 39) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารในยุคปัจจุบันต้องมีบทบาทในการจัดการและพฤติกรรมขององค์กร ตลอดจนต้องมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเป็นอย่างดี ต้องรู้ถึงเทคนิคในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ บทบาทเหล่านี้ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำองค์กรให้ไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ผู้นำที่ดีจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2557: 4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกคน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

ทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ (2559: 8) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ เป็นคนดีของสังคมภายใต้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพ

ซารีล่า ลาหมัด (2559: 30) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารโดยกระบวนการ วิธีการต่าง ๆ ที่เป็นระเบียบแบบแผน ในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยอาศัยปัจจัยที่สำคัญ คน เงิน วัสดุ และการจัดการที่ดี โดยการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีความรู้ทักษะ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงอันเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต

Good (1973: 14) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การอำนวยความสะดวก และการดำเนินการเกี่ยวกับภาระหน้าที่ทั้งหมดของสถานศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การร่วมมือกันทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพโดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์กับการศึกษามากที่สุด ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถทักษะทัศนคติค่านิยมคุณธรรมจริยธรรม โดยผ่านวิธีการของการจัดองค์กร การสั่งการ การอำนวยความสะดวก และการปรับปรุงการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร

3. ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติการกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษา เพื่อต้องการพัฒนาหรือให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

ธีระ รุญเจริญ (2553: 11-12) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษามีความจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ จึงจะทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ ในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจะประสบความสำเร็จจำเป็นต้องอาศัย องค์การปฏิบัติ คือ สถานศึกษา ซึ่งหมายถึง การปฏิบัติภารกิจของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้เป็นอย่างดีและผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ทำการปฏิรูปที่มีประสิทธิภาพ

ปรัชญา เวสารัชช (2554: 3) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า เป็นการบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วม ดำเนินการ มีรูปแบบขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุนและมีกระบวนการ ประเมินผลการศึกษาเที่ยงตรงและเชื่อถือได้

ศิริพงษ์ เสงี่ยม (2555: 14) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเจริญต่อคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษาและ ต่อการพัฒนาการทุกด้านของมนุษย์ที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ เพราะถ้าหากไม่มีการบริหาร แล้วการดำเนินงานของสถานศึกษาอาจจะต้องพบกับอุปสรรคมากมาย จนไม่สามารถดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555: 12) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ไว้ว่าเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการ และขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน ไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุ จุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงาน ต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วน ทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ผู้ช่วยงานแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด และความต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเอาเทคนิควิธี และ กระบวนการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญในการบริหารจัดการ อย่างเป็นระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานรับผิดชอบร่วมดำเนินการมีรูปแบบ ขั้นตอนวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาที่เที่ยงตรง เชื่อถือได้ โดยเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่ดีในการเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพเพื่อให้ บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

4. ขอบข่ายงานการบริหารสถานศึกษา

สถานศึกษามีขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานที่ต้องปฏิบัติ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหาร งานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

พิชัย ไกรกร (2553: 12) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา นิติบุคคล สถานศึกษานิติบุคคลมีขอบข่ายและภารกิจ 4 ด้าน ดังนี้

- 1) การบริหารวิชาการ
- 2) การบริหารงบประมาณ
- 3) การบริหารงานบุคคล
- 4) การบริหารทั่วไป

การบริหารวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

การบริหารงบประมาณ ได้แก่ การจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

การบริหารงานบุคคล ได้แก่ การวางแผนอัตรากำลัง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การพัฒนาบุคลากร การเลื่อนขั้นเงินเดือน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ วินัยและการรักษาวินัย สวัสดิการครู การปฏิบัติราชการของข้าราชการครู

การบริหารทั่วไป ได้แก่ การดำเนินงานเลขานุการ งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมและประสานงานการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา งานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา งานส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคลากร ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นการจัดระบบควบคุมในหน่วยงาน งานบริการสาธารณะ

กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายอำนาจการบริหารสถานศึกษาและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษา ด้วยการปฏิรูประบบโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ซึ่งรัตนา กาญจนพันธุ์ (2554: 29-87) ได้กล่าวว่า โครงสร้างของการบริหารสถานศึกษา ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านวิชาการ งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาด้วย เจตนาธรรมที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายจะเป็นปัจจัยสำคัญ ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยมีขอบข่าย/ภารกิจ ดังนี้

- 1.1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
- 1.4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 1.6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 1.7) การนิเทศการศึกษา
- 1.8) การแนะแนวการศึกษา
- 1.9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 1.10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 1.11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
- 1.12) การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2) ด้านงบประมาณ การบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพแก่ผู้เรียน โดยมี ขอบข่าย/ภารกิจ ดังนี้

- 2.1) การจัดทำและเสนอของบประมาณ
 - 2.2.1) การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา
 - 2.2.2) การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา
 - 2.2.3) การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ
- 2.2) การจัดสรรงบประมาณ
 - 2.2.1) การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
 - 2.2.2) การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ
 - 2.2.3) การโอนเงินงบประมาณ
- 2.3) การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
 - 2.3.1) การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
 - 2.3.2) การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
- 2.4) การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา
 - 2.4.1) การจัดการทรัพยากร
 - 2.4.2) การระดมทรัพยากร
 - 2.4.3) การจัดหารายได้และผลประโยชน์
 - 2.4.4) กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา
 - 2.4.5) กองสวัสดิการเพื่อการศึกษา
- 2.5) การบริหารการเงิน
 - 2.5.1) การเบิกเงินจากคลัง

- 2.5.2) การรับเงิน
- 2.5.3) การเก็บรักษาเงิน
- 2.5.4) การจ่ายเงิน
- 2.5.5) การนำส่งเงิน
- 2.5.6) การกันเงินไว้เบิกเหลือในปี

2.6) การบริหารบัญชี

- 2.6.1) การจัดทำบัญชีการเงิน
- 2.6.2) การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- 2.6.3) การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

2.7) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

- 2.7.1) การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา
- 2.7.2) การจัดหาพัสดุ
- 2.7.3) การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง
- 2.7.4) การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

3) ด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิด ความคล่องตัว อีสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถมีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีขอบข่าย/ภารกิจ ดังนี้

- 3.1) การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
- 3.2) การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- 3.3) การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
- 3.4) วินัยและการรักษาวินัย
- 3.5) การออกจากราชการ

4) ด้านการบริหารงานทั่วไป การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้องค์กรบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนด โดยมีบทบาทหลักในการประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาให้สถานศึกษาใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีขอบข่าย/ ภารกิจ ดังนี้

- 4.1) การดำเนินงานธุรการ
- 4.2) งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 4.3) การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

- 4.4) การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- 4.5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- 4.6) งานเทคโนโลยีและสารสนเทศ
- 4.7) การส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป
- 4.8) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.9) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 4.10) การรับนักเรียน
- 4.11) การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตาม

อัยยาศัย

- 4.12) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 4.13) การส่งเสริมงานกิจการนักศึกษา
- 4.14) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- 4.15) การส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร
หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 4.16) การประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
- 4.17) การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 4.18) งานบริการสาธารณะ
- 4.19) งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

กัญจน์รัตน์ สีนรัตน์ (2559: 18-33) ได้กล่าวไว้ว่า ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

1) การบริหารวิชาการ เป็นการวางแผนและพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง การแนะแนว การนิเทศครู การส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัย สื่อนวัตกรรม การพัฒนาเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ตลอดจนการสร้างเครือข่ายและการบริการวิชาการแก่ชุมชน

2) การบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดทำแผนงานงบประมาณ แผนปฏิบัติการ ใช้จ่ายเงิน การทำบัญชีรับ-จ่ายและเก็บรักษาเงิน การติดตาม ตรวจสอบการใช้งบประมาณ การรายงานเบิกจ่ายงบประมาณ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การจัดทำทะเบียนวัสดุครุภัณฑ์ การจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ตลอดจนการจัดทำรายงานทางการเงิน

3) การบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย การวางแผนอัตรากำลัง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การจัดทำทะเบียนประวัติบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ การดำเนินงานทางวินัยและการลงโทษ การประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

4) การบริหารทั่วไป เป็นการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของบุคคลในสถานศึกษา ชุมชน องค์กร หน่วยงาน รวมทั้งประสานความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การบริหาร วิชาการ การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานบุคคลมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบการบริหารงานของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นบุคคลสำคัญในการบริหารงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นผู้อำนวยการความสะดวกแก่ครู ที่ปฏิบัติการสอน รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่และเป็นผู้ประสานและสร้างความสัมพันธ์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง กับการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการจัดการศึกษา

หลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาลนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่องค์กรต้องตระหนักและให้ความสำคัญ เพราะการบริหารงาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใด เป้าหมายสำคัญ คือ การคาดหวังเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์กร ดังนั้นการที่แต่ละองค์กรจะเดินทางไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้นั้น ต้องเริ่มต้นจากการวางระบบบริหารภายในองค์กรให้มั่นคงก่อน ซึ่งหลักธรรมาภิบาลถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานในทุกประเภท จึงได้มีผู้ให้ความหมายธรรมาภิบาล ดังนี้

1. ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาลเป็นการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่ดี ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ใช้หลักประชาธิปไตยและเคารพในสิทธิมนุษยชน มุ่งใช้กฎระเบียบด้วยความเป็นธรรม โปร่งใสในการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งงานวิจัยนี้ นักวิชาการด้านการศึกษาได้ให้ความหมายของหลักธรรมาภิบาล ไว้ดังนี้

เฉลิมพงศ์ มีสมนัย (2554: 4-8) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การใช้อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร อำนาจตุลาการในการดำเนินภารกิจพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในทุกระดับโดยมีกลไก กระบวนการและสถาบันทางสังคมที่ประชาชนและกลุ่มต่าง ๆ สามารถแสดงออก ถึงความต้องการผลประโยชน์ การใช้สิทธิหน้าที่ตามกฎหมาย การประสาน การประนีประนอมความ แตกต่างโดยผ่านกลไก กระบวนการ และสถาบันทางสังคมต่าง ๆ ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวจะต้องยึดหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลัก ความคุ้มค่า

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555: 15) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี อันเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคม ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคี และรวมกันเป็นพลังก่อให้เกิด การพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็ง หรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขวิกฤติที่หากจะมีในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และ

ความมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทยรัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542

เสน่ห์ จุ้ยโต (2557: 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง แนวคิดการบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้การบริหารองค์กรภาครัฐมีความสอดคล้องต่อวิสัยทัศน์ทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ได้แก่ มีการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม มีความเสมอภาคในการรณรงค์หาเสียง มีฝ่ายค้านที่เข้มแข็ง มีอิสระในการตัดสินใจ ปลอดภัยจากการคุกคาม มีเสรีภาพของสื่อมวลชน มีเสรีภาพในการประชุม ประท้วง มีเสรีภาพในการตั้งกลุ่มการเมืองและสมาคม มีเสรีภาพทางศาสนา ปลอดภัยจากภัยคุกคามทางการเมือง มีความเสมอภาคในกฎหมาย และมีรัฐบาลที่ซื่อสัตย์ยึดถือประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ จึงนับได้ว่าธรรมาภิบาลทำหน้าที่เป็นกลไกเครื่องมือ และแนวทางการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันของภาคเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเน้นความจำเป็นของการสร้างความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน อย่างแท้จริงและต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานระบบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมของกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้าง และกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

ปธาน สุวรรณมงคล (2558: 4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการบริหารการปกครองที่มุ่งประโยชน์สูงสุดของประชาชน และประเทศชาติโดยยึดหลักเหตุผลและความเป็นธรรม หรืออีกมุมหนึ่งเป็นหลักการ และแนวทางสำหรับการปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักการที่กำหนด

จุฑามาส นาคปทุม (2559: 38) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมีความถูกต้องเป็นธรรม โปร่งใส สุจริต มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และตรวจสอบได้อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนได้ในอนาคต

ทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ (2559: 33) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคม องค์กรหรือธุรกิจ ด้วยความรับผิดชอบ คุ่มค่า ซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใสตรวจสอบได้ มีความชอบธรรม ยุติธรรมและมีคุณภาพมาตรฐานพัฒนาได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

สหัตพงษ์ พิthonวร (2563: 19) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการปกครอง การบริหาร และการควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ของผู้บริหารให้เป็นไปในครรลองคลองธรรม มุ่งประโยชน์สูงสุดของประชาชนเป็นหลัก ทำให้คนในองค์กรและประเทศชาติสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

Kettle (2004: 90) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การที่รัฐบาลมีความสัมพันธ์กับประชาสังคมและสถาบันอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น และร่วมมือกันผลักดันชีวิตและสังคมที่ดี

Andrea and Soren (2007: 1-11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง ความสัมพันธ์ทางอำนาจและการใช้อำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานต่าง ๆ และการกำกับดูแลที่ดีอาจจะดำเนินการ

ได้ในหลากหลายวิธีและมีแนวคิดที่นำไปสู่การกำหนดความสัมพันธ์ทางภาครัฐ ในด้านกระบวนการ การดำเนินการ มีการประเมินผลของการกำกับดูแล

Kofi Annan (2009: 9) อดีตเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ได้ให้ความหมายไว้ว่า ธรรมนูญสากล หมายถึง แนวทางการบริหารงานของรัฐที่เป็นการก่อให้เกิดการเคารพสิทธิมนุษยชน หลักนิติธรรมสร้างเสริมประชาธิปไตย มีความโปร่งใส และเพิ่มประสิทธิภาพ

United Nations Development Program (2015) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ธรรมนูญสากล หมายถึง การมุ่งความสนใจไปที่องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายที่กำหนดไว้ได้ผล มีบรรทัดฐานตามที่สัญญาไว้กับประชาชนได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า หลักธรรมนูญสากล เป็นทั้งหลักการขั้นพื้นฐานและยุทธศาสตร์ ที่สังคมต้องการให้เกิดขึ้นและนำมาใช้เพื่อลดบรรเทา และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อช่วยสร้างคุณค่าและ จิตสำนึกทางปัญญา วัฒนธรรม จริยธรรมทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ให้มีความเป็นธรรม โปร่งใส ได้รับการยอมรับและเชื่อถืออย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาองค์กรและประเทศ ให้ก้าวสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน

2. ความสำคัญของหลักธรรมนูญสากล

หลักธรรมนูญสากลเป็นระบบการบริหารจัดการที่เน้นเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของ องค์กรภาครัฐและภาคเอกชน จึงมีความสำคัญ มีคุณค่าและเป็นประโยชน์อย่างมากต่อองค์กรชุมชน สังคม เศรษฐกิจและประเทศชาติ รวมทั้งการเมืองในทุกระดับ นักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึง ความสำคัญของหลักธรรมนูญสากล ไว้ดังนี้

สมคิด มานะ (2554: 76) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของธรรมนูญสากลไว้ว่า เป็นระบบการบริหาร การจัดการที่ดีในสังคมไทยหรือการบริหารงานตามหลักธรรมนูญสากลเป็นเงื่อนไขสำเร็จของแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพตมิชอบและธรรมนูญสากลในสังคมไทย โดยในช่วง 5 ปีต่อจากนี้ไป จึงเป็นช่วงเวลาสำคัญที่ต้องเร่งปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐให้เกิด ผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจัง เพื่อให้เป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญที่จะช่วยส่งเสริม การพัฒนาประเทศในทุกด้าน ให้ประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ทั้งการบริหารจัดการภาครัฐ ให้โปร่งใส มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ ตรวจสอบได้อย่างเป็นธรรม และ ประชาชน มีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจและแบ่งภารกิจรับผิดชอบที่เหมาะสม ระหว่างส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น พร้อมกับวางพื้นฐานเพื่อให้บรรลุตามกรอบเป้าหมายอนาคต ในปี 2579

ประพัฒน์ โปธิวรคุณ (2554: 1-15) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของธรรมนูญสากลไว้ว่า ในปัจจุบันแนวคิดการนำธรรมนูญสากลมาใช้เป็นที่ยอมรับและแพร่หลายมากขึ้น ประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะ ประเทศกำลังพัฒนาหรือแม้แต่ประเทศที่พัฒนาแล้วก็ตาม ต่างมีความต้องการธรรมนูญสากลเพิ่มมากขึ้น ธรรมนูญสากลถือเป็นมาตรฐานสากลที่บ่งชี้ถึงระดับการพัฒนาของประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและ การเมือง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555: 25-26) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของ
ธรรมาภิบาล ไว้ดังนี้

1) ธรรมาภิบาลจะช่วยให้สังคมมีความเข้มแข็งในทุกด้าน ทั้งทางคุณค่าและจิตสำนึก
ทางสังคม การเมือง วัฒนธรรม จริยธรรมและทางเศรษฐกิจ มีความโปร่งใส สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมี
ความสุขและมีความเจริญรุ่งเรืองต่อไปด้วยฐานอันมั่นคง

2) ทำให้สามารถลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ส่งผลทำให้ช่วยลดงบประมาณค่าใช้จ่าย
ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันของประเทศ

3) ทำให้ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันได้
อย่างสงบสุขภายใต้ความร่วมมือกัน อันก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็ง
หรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ

4) ทำให้ภาพลักษณ์ของหน่วยงานของประเทศเป็นที่ศรัทธา เชื่อมั่นและได้รับความไว้วางใจ
จากประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ส่งผลทำให้การพัฒนาของ
ประเทศเป็นไปอย่างยั่งยืน เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า

5) ทำให้ประชาชน หรือผู้รับบริการได้รับการอำนวยความสะดวก รวดเร็ว ทันสมัย
มีประสิทธิภาพ ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น สามารถตอบสนองความต้องการและ
ความคาดหวังของประชาชนหรือผู้รับบริการได้มากขึ้น

6) ทำให้เพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน เพิ่มโอกาสในการระดมทุน/การเข้าสู่ตลาดทุนในระดับ
สากล เพิ่มโอกาสในการแสวงหาพันธมิตรทางธุรกิจ เพิ่มคุณค่าให้แก่องค์กรในระยะยาว

7) ทำให้การบริหารจัดการขององค์กร มีกลไกและกฎเกณฑ์ในการบริหารจัดการที่ดี มีระบบ
มีความโปร่งใส มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน อันนำมาซึ่งความเชื่อถือและศรัทธาต่อองค์กรนั้น ๆ

สมคิด เลิศไพฑูรย์ และคณะ (2556: 10) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของธรรมาภิบาล
ไว้ว่า เป็นเรื่องของโครงสร้าง กระบวนการและความสัมพันธ์ของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาค
ประชาสังคมในการบริหารจัดการเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของรัฐซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ดี

รัชยา ภักดีจิตต์ (2557: 10) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของธรรมาภิบาลไว้ว่า เป็นหลักการ
พื้นฐานในการสร้างความเป็นอยู่ของคนในสังคม ทุกประเทศ ให้มีการพัฒนาที่เท่าเทียมกัน
และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การดำเนินการนี้ต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างรัฐและภาคเอกชน
เพื่อกระจายอำนาจให้เกิดความโปร่งใส “ธรรมรัฐ” หรือ “การบริหารจัดการที่ดี” หรือ “ธรรมาภิบาล”
หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนและสังคมอย่างเท่าเทียมกัน และมีคำตอบพร้อมเหตุผลที่
สามารถชี้แจงกันได้

วีระยุทธ พรพจน์ธนาส (2557: 34) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
ไว้ว่า นอกจากการมีธรรมาภิบาลสถานศึกษาจะช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างดีจนนำไปสู่การทำให้
ผู้เรียนมีคุณภาพได้นั้น ธรรมาภิบาลในสถานศึกษายังช่วยแก้ปัญหาภายในองค์กร ได้แก่ การทุจริต
คอร์รัปชัน ปัญหาการมีผู้บริหารที่เป็นเผด็จการ บริหารโดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้มีส่วนร่วม ผู้บริหาร
ขาดความรับผิดชอบขาดความโปร่งใสในการบริหาร บริหารโดยไม่ยึดความเสมอภาคเป็นธรรม บริหารโดย
ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างไม่คุ้มค่า บุคลากรมีความรู้สึกเหลื่อมล้ำของสถานภาพ หรือมีความไม่มั่นคง
ในงาน เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้อาจแก้ไขได้ เพราะหลักการของธรรมาภิบาลนั้นครอบคลุมถึงปัญหา

ดังกล่าว เพราะโดยแก่นแท้ของธรรมาภิบาลโดยเฉพาะธรรมาภิบาลประชาธิปไตยนั้น เน้นการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมปฏิสัมพันธ์กัน และเกิดการถ่วงดุล พลังต่าง ๆ ของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ทำให้เห็นว่า การนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาจะช่วยแก้ปัญหาอื่น ๆ ในองค์กรได้โดยการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ซึ่งถือว่ามีความจำเป็นเพราะจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความผูกพัน รู้สึกรักและมีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าขององค์กรร่วมกัน ผู้บริหารบริหารงานด้วยความโปร่งใส และมีความรับผิดชอบต่อการบริหาร

ประธาน สุวรรณมงคล (2558: 28-30) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของธรรมาภิบาล ไว้ดังนี้

1) ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรในภาครัฐมีเป้าหมายอยู่ที่การประโยชน์สุขของประชาชนและประเทศชาติให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพในการบริหารภาครัฐอย่างจริงจังมากขึ้น โดยมีการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีความรวดเร็ว และประหยัดทั้งเวลาและงบประมาณ มีความคุ้มค่ามากขึ้น ซึ่งวัดได้จากความพึงพอใจจากประชาชนผู้รับบริการ

2) ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรในภาครัฐให้ความสำคัญกับผลสำเร็จหรือผลงานมากกว่าการทำเสร็จเหมือนเช่นที่ผ่านมาในอดีต การให้ความสำคัญกับผลสำเร็จหรือผลงานทำให้มีความคุ้มค่ามากขึ้น โดยการประเมินผลการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น มีตัวชี้วัดที่ถูกกำหนดไว้ก่อนการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความพึงพอใจของประชาชนนับเป็นตัวประเมินที่สำคัญ

3) ช่วยให้มีระบบการบริหารภาครัฐมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้มากขึ้นโดยมีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบของภาครัฐให้รัดกุมและเปิดเผยต่อสาธารณะให้รับรู้กันทั่วไป เช่น การมีกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ การมีกฎหมายเกี่ยวกับการทุจริตการประมูลงานของภาครัฐ เป็นต้น รวมถึงมีองค์กรอิสระในการกำกับ ตรวจสอบการปฏิบัติงานของภาครัฐ เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น

4) ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรภาครัฐมีความตระหนักถึงความสำนึกรับผิดชอบต่อประชาชนและองค์กรมากขึ้น ซึ่งความสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนทำให้การกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐมีการระมัดระวังการกระทำที่มีผลต่อสาธารณะหรือประชาชนมากขึ้น และหากเกิดข้อผิดพลาดขึ้นก็ต้องพร้อมที่จะรับผลของการกระทำนั้นโดยไม่หลบเลี่ยง หรือโยนความผิดให้บุคคลอื่นหรือนิ่งเฉย

5) ช่วยทำให้ระบบราชการเป็นระบบเปิดและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางมีส่วนร่วมในการบริหารภาครัฐอย่างหลากหลายและเป็นรูปธรรมมากขึ้น ทั้งนี้ ระบบการบริหารภาครัฐในอดีตมักเป็นระบบที่ปิด โดยประชาชนไม่รู้ข้อมูลข่าวสารในการบริหารงานของภาครัฐมากนัก และข้อมูลส่วนใหญ่ถูกพิจารณาว่าไม่เปิดเผยหรือเป็นความลับ แต่เมื่อมีการนำแนวคิดธรรมาภิบาลมาใช้ทำให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ และให้สิทธิแก่ประชาชน ในการยื่นขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานภาครัฐได้ นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อสาธารณะผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสาร หรือเว็บไซต์ของหน่วยงาน เป็นต้น และประชาชนยังมีช่องทางในการร้องเรียน การเสนอความคิดเห็นผ่านทางช่องทางต่าง ๆ ของรัฐอีกด้วย

6) ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรภาครัฐยึดกฎหมายเป็นหลักในการปฏิบัติหน้าที่มากกว่าการใช้ดุลยพินิจหรือตามอำเภอใจ โดยมีการวางมาตรฐานการปฏิบัติงานในแต่ละภารกิจหรือแต่ละงานไว้อย่างชัดเจน ทำให้การใช้กฎหมายเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนอาจลดลงไป

7) ทำให้ระบบบริหารภาครัฐเป็นตัวขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ส่งผลให้ประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น โดยมีภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง

8) ทำให้บุคลากรภาครัฐตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของตนในฐานะเป็นผู้ให้บริการประชาชน มิใช่เจ้านายของประชาชนหรือผู้มีสถานภาพเหนือกว่าประชาชน

นรมน ชันดี (2561: 29) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของธรรมาภิบาลไว้ว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางที่สำคัญแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เป็นกรอบในการบริหารจัดการและพัฒนาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่ดี ซึ่งหลักธรรมาภิบาลจะช่วยให้ระบบของของสถานศึกษามีกระบวนการจัดการที่สามารถนำไปสู่การเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพและมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพได้

สหัตพงษ์ พิทอนวร (2563: 21) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของธรรมาภิบาลไว้ว่า ธรรมาภิบาลทำให้การบริหารจัดการขององค์กรมีกลไกและกฎเกณฑ์ในการบริหารจัดการที่ดี มีระบบระเบียบ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ทั้งนี้เพื่อให้ทุกคนหรือทุกภาคส่วนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ตั้งอยู่ในครรลองคลองธรรม ดังนั้นการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการจึงมีประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

และนักวิชาการต่างประเทศ Denhardt and Denhardt (2003: 42-43) ได้กล่าวถึงความสำคัญของธรรมาภิบาลไว้ว่า เป็นหลักการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม การให้ความสำคัญกับประชาชนและแนวความคิดเรื่องของการเป็นพลเมือง ชุมชน และประชาสังคม ดังการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน และการตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยการให้คุณค่าในศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ การกระจายอำนาจให้แก่ชุมชน ทำให้บทบาทหน้าที่ของภาครัฐเปลี่ยนแปลงไปจากผู้ปฏิบัติเป็นผู้สนับสนุน กำกับ ติดตามผล ทำให้กระบวนการหลาย ๆ ด้านขององค์กรภาครัฐต้องปรับบทบาทหน้าที่ รวมทั้งทบทวนถึงแนวทางการพัฒนาการคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะ และการตระหนักว่าการมีความรับผิดชอบต่อตรวจสอบสาธารณะเป็นสิ่งสำคัญ

นอกจากนี้ Christensen and Laegreid (2003: 121) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของธรรมาภิบาลไว้ว่า เป็นการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ผู้รับบริการ และในขณะเดียวกันคุณลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นหน่วยงานของรัฐและมีสถานะเป็นองค์กรอิสระอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐเพื่อผลประโยชน์สาธารณะ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความสำคัญของธรรมาภิบาล เป็นการบริหารจัดการขององค์กร มีกลไกและกฎเกณฑ์ในการบริหารจัดการที่ดีมีระบบระเบียบ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เป็นแนวปฏิบัติในการจัดระเบียบสังคมที่มีความสำคัญครอบคลุมทุกภาคส่วน และเป็นกฎเกณฑ์การปกครองที่มีความเป็นธรรมทำให้ไม่เกิดการฉ้อโกง ไม่มีการทุจริต ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข เกิดความสันติสุขในสังคม เพราะบุคคลในภาครัฐตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อประชาชนและองค์กรมากขึ้น

3. แนวคิด และทฤษฎีของหลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาลเป็นการบริหารจัดการที่เป็นธรรมและทำให้เกิดความยั่งยืนในสังคม จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงแนวคิด องค์ประกอบ ของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลไว้ต่าง ๆ ดังนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (ราชกิจจานุเบกษา, 2542: 26-27) มีหลักพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี 6 ประการ คือ

1) หลักนิติธรรม หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารโดยการกำหนด กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษาเพื่อบังคับใช้อย่างเคร่งครัด เป็นที่ยอมรับของบุคลากร ที่ต้องปฏิบัติตามการปกครองบังคับบัญชาภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา การสร้างความตระหนักรู้ด้วยความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนด การบังคับใช้กฎ ระเบียบ ด้วยความยุติธรรม เสมอภาค เผยแพร่ความรู้ สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบข้อบังคับ ของสถานศึกษา ดำเนินการทบทวนปรับปรุงเรื่องกฎระเบียบ และกระบวนการดำเนินการ ให้เป็นธรรม และทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

2) หลักคุณธรรม หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารโดยประพฤติ ปฏิบัติตนยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม จริตใจ ซื่อสัตย์ อุดมคติ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกคนพัฒนาตนเอง ด้านคุณธรรม จริตธรรม สามารถปลูกฝังให้อยู่ในจิตใจของบุคคลจนเป็นนิสัย โดยรับฟังความคิดเห็น ของทุกคน ตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น เพื่อให้เป็นที่ยอมรับ และเป็นแบบอย่างที่ดี

3) หลักความโปร่งใส หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารโดยการบริหารงาน อย่างตรงไปตรงมา โดยอาศัยหลักการสร้างความไว้วางใจ ความเชื่อมั่น และความโปร่งใส สามารถ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ สร้างความยุติธรรมให้แก่ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง อีกทั้ง มีกระบวนการตรวจสอบที่ถูกต้องชัดเจนเพื่อนำองค์กรหรือสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จอย่างมี ประสิทธิภาพ

4) หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหาร โดยการเปิดโอกาส ให้บุคลากร ประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน รับรู้ แสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจร่วมกันตามความเหมาะสม มีความไว้วางใจกัน มีความผูกพัน เป็นอิสระที่จะรับผิดชอบร่วมกัน การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาาร่วมกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การร่วมกิจกรรมได้รับการจัดสรรผลประโยชน์ที่พึงมีพึงได้อย่างเป็นธรรม และร่วมประเมินผลการดำเนินงาน

5) หลักความรับผิดชอบต่อ หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารโดยการสร้าง ความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบต่อ การมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถ เคารพ ซึ่งกันและกัน มีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา กล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากการตัดสินใจ โดยมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ รับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้น ตลอดจนการเคารพ ในความคิดเห็นที่แตกต่างไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสีย เพื่อให้องค์กรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6) หลักความคุ้มค่า หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารโดยการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่าส่งเสริมสนับสนุน ทั้งการจัดสรรและการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดการเรียนการสอนตลอดจนมีการวางแผนเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากร รวมทั้งประสานความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รู้จักรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์และใช้ได้อย่างยั่งยืน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553: 82-83) ได้นำเสนอ แนวคิด และทฤษฎีองค์ประกอบของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบไปด้วย

1) หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง หลักการที่มีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา โดยมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เป็นธรรม มีการบังคับใช้กฎหมายข้อบังคับต่าง ๆ อย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติ ไม่มีมาตรการเชิงซ้อน (Double standard) มีการดูแลการปฏิบัติให้เป็นไปตามกรอบของกฎหมาย ไม่ให้ใช้กฎหมายไปแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ ปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย และเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม คำนึงสิทธิเสรีภาพ ความยุติธรรมของบุคคลในสถานศึกษา

2) หลักคุณธรรม (Ethics) หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ปลอดจากการทำผิดวินัย ปลอดจากการทำผิดกฎหมาย ปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต

3) หลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง การบริหารที่ยึดหลักการเปิดเผยตรงไปตรงมาและเข้าใจง่าย มีความชัดเจนเกี่ยวกับการบริหารงาน ในทุก ๆ ด้าน เช่น การมีระบบงานที่ชัดเจน มีระบบคุณธรรมในการเลือกหรือแต่งตั้งบุคลากร รวมถึงการให้คุณให้โทษ การเปิดโอกาสให้สังคมภายนอกเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและผลการดำเนินงานที่ผ่านมา โดยองค์ประกอบตัวชี้วัดความโปร่งใสมี 4 ด้าน คือ ความโปร่งใสด้านโครงสร้างระบบงาน ด้านระบบการให้คุณ การให้โทษ และด้านการเปิดเผยระบบงาน

4) หลักความมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมในการรับรู้การบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ โดยการให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นให้คำปรึกษา ร่วมวางแผนปฏิบัติการ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ประกอบด้วย การแบ่งสรรข้อมูลร่วมกัน การเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน การวางแผนร่วมกัน และการพัฒนาศักยภาพของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ ให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้

5) หลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) หมายถึง หลักการเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบ ซึ่งสะท้อนความรับผิดชอบต่อสาธารณะและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบในการตัดสินใจ ความรับผิดชอบในผลงานหรือปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะและมีระบบติดตามผล

6) หลักความคุ้มค่า (Value for money) หรือหลักประเมิน ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and effectiveness) หมายถึง การบริหารจัดการที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมสำหรับการบริหารจัดการ และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน รวมทั้งป้องกันรักษาสิ่งแวดล้อมและมีความสามารถที่จะแข่งขันกับภายนอก

วิจิต บุญสนอง (2554: 5) ได้กล่าวถึง หลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วยหลัก 10 ประการ มีดังนี้

1) หลักนิติธรรม (The rule of law) คือ การบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรมโดยการคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ และความยุติธรรมของประชาชน

2) หลักคุณธรรม (Morality) คือ การคำนึงถึงความถูกต้องดีงาม ตลอดจนการส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต

3) หลักความโปร่งใส (Accountability) คือ การดำเนินงานที่ใสสะอาดโดยปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน สามารถตรวจสอบการทำงานได้ในทุกมุมมอง

4) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) คือ การให้โอกาสประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและบริหารจัดการชุมชน การแสดงความคิดเห็นในการวางแผนและร่วมปฏิบัติงาน ตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน

5) หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) คือ การสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม ชุมชน ท้องถิ่น การใส่ใจปัญหา และการกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาสาธารณะ การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตนเอง

6) หลักความคุ้มค่า (Cost-effectiveness or economy) คือ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนการรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้มีความสมบูรณ์ยั่งยืน

7) หลักความเสมอภาค (Equity) คือ ทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ ทางสังคมได้อย่างเท่าเทียมกัน

8) หลักความสอดคล้อง (Consensus orientation) คือ ความสอดคล้องกับความต้องการทางสังคมหรือประชาชนในท้องถิ่นและวัฒนธรรมที่แตกต่างเพื่อลดความขัดแย้ง

9) การมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic vision) คือ การวางแผนหรือการกำหนดนโยบายโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักสำคัญ

10) การควบคุมการคอร์รัปชัน (Control of corruption) คือ การส่งเสริมภาคประชาชนให้มีบทบาทมากขึ้นในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ

สถาบันพระปกเกล้า (2556: 18-20) ได้สรุปองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน ประกอบด้วย ดังนี้

1) หลักนิติธรรม หมายถึง การตรวจตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรมการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎ กติกาและการปฏิบัติตามกฎกติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ความยุติธรรมของสมาชิก

2) หลักคุณธรรม หมายถึง ความยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3) หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส

4) หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวน การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

5) หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณสุขของบ้านเมืองและการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา

6) หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

เสน่ห์ จุย์โต (2557: 50-51) ได้กล่าวถึง แนวคิดและองค์ประกอบของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 11 องค์ประกอบ ดังนี้

1) การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นการมีส่วนร่วมของทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มและพลังการทำงานที่สอดประสานกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายในการให้บริการประชาชน

2) ความยั่งยืน (Sustainability) มีการบริหารงานที่อยู่บนหลักการของความสมดุลทั้งในเมืองและชนบท ระบบนิเวศ และทรัพยากรธรรมชาติ

3) ประชาชนมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรม (Legitimacy) และให้การยอมรับ (Acceptance) การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ประชาชนพร้อมที่จะยอมสูญเสียประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน

4) มีความโปร่งใส (Transparency) ข้อมูลต่าง ๆ ต้องตรงกับข้อเท็จจริงของการดำเนินการ และสามารถตรวจสอบได้ มีการดำเนินการที่เปิดเผยม ชัดเจน และเป็นไปตามที่กำหนดไว้

5) ส่งเสริมความเป็นธรรม (Equity) และความเสมอภาค (Equality) มีการกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ และมีระบบการรับเรื่องร้องทุกข์ชัดเจน

6) มีความสามารถที่จะพัฒนาทรัพยากรและวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Resource Development) เจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงานจะต้องได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะ เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้กับการทำงานได้ และมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อให้ทุกหน่วยงานยึดถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน

7) ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ (Promoting gender balance) เปิดโอกาสให้สตรีทั้งในเมืองและชนบทเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมในทุก ๆ ด้าน

8) การอดทนอดกลั้น (Tolerance) และการยอมรับ (Acceptance) ต่อทัศนคติที่หลากหลาย รวมทั้งต้องยุติข้อขัดแย้งด้วยเหตุผล หากจุดร่วมที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกันได้

9) การดำเนินการตามหลักนิติธรรม (Operating by rule of law) พัฒนาปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มเติมกฎหมายให้มีความทันสมัยและเป็นธรรม

10) ความรับผิดชอบ (Accountability) เจ้าหน้าที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานจะเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการประเมินความสำเร็จของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่

11) การเป็นผู้กำกับดูแล (Regulator) แทนการควบคุม โอนงานบางอย่างไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งใกล้ชิดกับประชาชนที่สุด หรือบางอย่างก็ต้องแปรรูปให้เอกชนดำเนินการแทน

ภาควิชา จันทรกุล (2557: 42-43) ได้กล่าวถึง แนวคิดและองค์ประกอบของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลไว้ว่า ประเทศไทยได้มีความพยายามนำหลักธรรมาภิบาลเข้ามาประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นในภาคการเมือง ภาคราชการจึงอาจช่วยบรรเทาปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และปัญหาความไร้ประสิทธิภาพที่สั่งสมมาเป็นเวลานาน จึงนำมาสู่ผลลัพธ์สุดท้าย คือ ความกินดีอยู่ดีของประชาชนในที่สุด ซึ่งนอกจากธรรมาภิบาลจะเป็นวิธีการในการบรรเทาปัญหาแล้วยังเป็นเป้าหมายของสังคมที่จะต้องร่วมกันสร้างให้เกิดขึ้น เนื่องจากสังคมใดมีธรรมาภิบาลเป็นพื้นฐานย่อมบ่งชี้ว่ามีการพัฒนาในระดับหนึ่ง และแม้ในปัจจุบันแนวคิดธรรมาภิบาลจะได้รับการตอบสนอง ทั้งจากภาครัฐและเอกชนในการนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรม แต่ในส่วนของ การกีดกันต่อการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เพื่อสร้างธรรมาภิบาลที่สมดุลในทุกระดับและทุกภาคส่วนของสังคมอย่างสมบูรณ์

จุฑามาส นาคปทุม (2559: 41) ได้กล่าวถึง แนวคิดและองค์ประกอบของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลไว้ว่า หลักธรรมาภิบาลสามารถนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อจะพัฒนาระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยนำการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 โดยยึดหลักการ 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

จากแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยใช้แนวคิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 เนื่องจากมีความครอบคลุมตามหลักการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วย 6 หลักการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เพื่อความเหมาะสมกับการบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชน และเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

ประสิทธิผลของสถานศึกษา

1. ความหมายประสิทธิผลขององค์กร

มีผู้ให้คำนิยามถึงความหมายของประสิทธิผลขององค์กรไว้อย่างหลากหลาย แต่ส่วนมากประสิทธิผลเป็นเครื่องมือหรือตัวบ่งชี้ในการตัดสินใจ ว่าการบริหารของหน่วยงานหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่งสามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

การดี อนันต์นาวิ (2553: 203) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิผลขององค์กร หมายถึง เครื่องมือหรือตัวบ่งชี้ในการตัดสินใจว่าการบริหารของหน่วยงานหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่งสามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้มากน้อยเพียงใด เป็นเรื่องเกี่ยวกับผลที่ได้รับและผลสำเร็จของงาน มีความเกี่ยวพันกับผลงานที่องค์กรพึงประสงค์ สอดคล้องกับ สมจินตนา คุ่มภัย (2553: 16) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิผลขององค์กร หมายถึง การที่องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายทั้งระยะสั้น

หรือจุดหมาย และระยะยาวหรือวิธีการ โดยบรรลุเป้าหมายในระดับที่ดีเลิศเกินกว่าระดับปกติ และสอดคล้องหรือตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องกับองค์กรด้วย ดังนั้นการวัดหรือประเมินประสิทธิผลควรวัดในหลายด้าน ทั้งด้านการเงินและด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากการเงิน เช่น ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องกับองค์กร และปริญ บุญฉวย (2556: 14) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิผลขององค์กร หมายถึง ระดับความสามารถขององค์กรในการบรรลุถึงเป้าหมายขององค์กรที่องค์กรนั้นกำหนดขึ้น ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในการที่จะบ่งชี้ถึงความสามารถในการอยู่รอดขององค์กร สอดคล้องกับ ฤทัยรัตน์ บุญอินทร์ (2559: 19) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิผลขององค์กร หมายถึง การที่องค์กรได้ดำเนินงานโดยใช้ทรัพยากรต่าง ๆ จนเกิดผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้ เช่นเดียวกับ Steers (1977: 55) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิผลขององค์กร หมายถึง การที่ผู้นำได้ใช้ความสามารถในการแยกแยะการบริหารงานและการใช้ทรัพยากรให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีตัวบ่งชี้ความมีประสิทธิภาพขององค์กร คือ ความสามารถในการผลิตการปฏิบัติตามแบบอย่างการปรับตัวและความเป็นปึกแผ่นขององค์กร

กัญติกา ทองขาว (2554: 9) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิผลขององค์กร หมายถึง ความสามารถของวิธีการหรือทางเลือกที่ก่อให้เกิดผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่ต้องการ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ประสิทธิผลจึงเป็นเพียงการพิจารณาในแง่ของผลที่ได้ว่าวิธีการหรือทางเลือกใด ๆ ที่กระทำลงไปสามารถก่อให้เกิดผลผลิต หรือผลผลิตตามปริมาณหรือคุณภาพที่ได้กำหนดไว้หรือไม่นั่นเอง หากการกระทำหรือวิธีการที่ใช้นั้นสามารถก่อให้เกิดผลผลิตหรือผลลัพธ์ตามที่ต้องการได้ในเชิงปริมาณหรือคุณภาพก็ตาม เรียกว่าวิธีนั้นเป็นวิธีการที่มีประสิทธิผลขององค์กร

สุพจน์ ทรายแก้ว (2555: 16) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิผลขององค์กร หมายถึง ประสิทธิภาพทั้งระดับบุคคลและระดับองค์กร มีความหมายครอบคลุมทั้งผลการดำเนินงานที่สนองวัตถุประสงค์ ได้ผลดีทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพยังครอบคลุมถึงกระบวนการดำเนินงานที่ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และใช้วิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมซึ่งก็คือรวมถึงประสิทธิภาพนั่นเอง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์กรควรพิจารณา 3 ส่วนประกอบกันตามลำดับของประสิทธิผล กล่าวคือ

1) ประสิทธิภาพระดับบุคคล คือ ความตระหนักในผลการทำงานของพนักงานแต่ละบุคคลในองค์กร ซึ่งอาจพิจารณาได้จากการประเมินประสิทธิผลการทำงานของพนักงาน การได้รับค่าจ้างเพิ่มขึ้น การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง การได้รับรางวัลหรือประกาศเกียรติคุณจากองค์กร โดยปัจจัยที่ทำให้พนักงานมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ความสามารถของบุคคล ทักษะ ความรู้ ทัศนคติ แรงจูงใจ และความเครียด

2) ประสิทธิภาพระดับกลุ่ม ถือได้ว่ามีความสำคัญต่อประสิทธิผลขององค์กร เนื่องจากกลุ่มคือการรวมตัวกันอย่างง่าย ๆ ของพนักงานในองค์กร โดยกลุ่มที่มีประสิทธิผลนั้นจะมีรูปแบบความสัมพันธ์กันอย่างเหนียวแน่น เข้มแข็ง และได้รับการสนับสนุนจากพนักงานในองค์กรมากกว่ากลุ่มทั่วไปในองค์กร ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลระดับกลุ่ม คือ การประสานงาน ภาวะผู้นำ โครงสร้างของกลุ่ม สถานภาพของกลุ่ม และบทบาท

3) ประสิทธิภาพระดับองค์กร ประกอบด้วย ประสิทธิภาพระดับบุคคลและประสิทธิผลระดับกลุ่ม กล่าวคือ ประสิทธิภาพของกลุ่มจะขึ้นอยู่กับประสิทธิผลระดับบุคคล ในขณะที่ประสิทธิผลขององค์กรจะขึ้นอยู่กับประสิทธิผลระดับบุคคลและกลุ่ม โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวขึ้นอยู่กับสภาพขององค์กร เช่น ลักษณะงานขององค์กร เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในองค์กร เป็นต้น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ

ประสิทธิผลขององค์กรได้แก่ สภาพแวดล้อม เทคโนโลยี กลยุทธ์ ทางเลือกโครงสร้างองค์กร กระบวนการทำงานและวัฒนธรรมองค์กร

Bertrom (1972: 302-310) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพเป็นการสมดุลอย่างดีที่สุดระหว่างกิจกรรมด้านการปรับตัวและการรักษาสภาพ ดังนั้นกิจกรรมขององค์กรซึ่งเป็นเครื่องตัดสินการปฏิบัติขององค์กรว่ามีประสิทธิผลหรือไม่ จึงประกอบไปด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้ คือ

- 1) การได้มาซึ่งทรัพยากร
- 2) การใช้ปัจจัยนำเข้า (Input) อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อเทียบกับผลผลิต (Output)
- 3) การผลิตผลผลิตในรูปบริการหรือสินค้า
- 4) การปฏิบัติงานด้านเทคนิคและด้านการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) การลงทุนในองค์กร
- 6) การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของพฤติกรรม
- 7) การสนองตอบความสนใจที่แตกต่างกันของบุคคลและกลุ่ม

นักวิชาการต่างประเทศ Gibson (2000: 55) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพขององค์กรหมายถึง ระดับบุคคล ระดับกลุ่มและระดับองค์กร ซึ่งในแต่ละระดับของประสิทธิภาพจะมีประสิทธิผลจะมีปัจจัยที่มีเหตุผลต่างกัน ดังนี้

1) ประสิทธิภาพระดับบุคคล (Individual Effectiveness) เป็นการเน้นผลปฏิบัติงานเฉพาะบุคคลหรือสมาชิกในองค์กรที่ทำงานตามหน้าที่และตำแหน่งในองค์กร ซึ่งโดยทั่วไปผู้บังคับบัญชาประเมินประสิทธิภาพระดับบุคคล โดยใช้กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อพิจารณาการขึ้นค่าตอบแทนหรือการให้รางวัลตอบแทน ปัจจัยที่เป็นเหตุให้เกิดประสิทธิภาพระดับบุคคลอันได้แก่ ความสามารถ ทักษะ ความรู้ เจตคติ แรงจูงใจ และความเครียด

2) ประสิทธิภาพระดับกลุ่ม (Group Effectiveness) เป็นภาพรวมของกลุ่มบุคคลที่เป็นสมาชิกในองค์กรที่ทำงานตามหน้าที่และตำแหน่งในองค์กรเป็นปัจจัยที่เป็นเหตุให้เกิดประสิทธิภาพระดับกลุ่ม อันได้แก่ ความสามัคคี ภาวะผู้นำ โครงสร้าง สถานภาพ บทบาท และบรรทัดฐาน

3) ประสิทธิภาพระดับองค์กร (Organizational Effectiveness) เป็นภาพรวมประสิทธิภาพระดับบุคคลและระดับกลุ่ม เป็นปัจจัยที่เป็นเหตุให้เกิดประสิทธิภาพระดับองค์กร ได้แก่ สภาพแวดล้อม เทคโนโลยี กลยุทธ์ โครงสร้างกระบวนการต่าง ๆ และวัฒนธรรม โดยที่ประสิทธิภาพองค์กรทั้ง 3 ระดับมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งประสิทธิภาพองค์กรขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพบุคคลและกลุ่มนั่นเอง นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นอีกหลายประการ เช่น ชนิดขององค์กร งานที่องค์กรทำและเทคโนโลยีที่ใช้ในการทำงานในองค์กร

นภดล ไชยบาล (2553: 6) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพขององค์กร หมายถึง การศึกษาถึงแนวทางเสริมสร้างหรือพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน เป็นการศึกษาถึงความต้องการของมนุษย์ ค่านิยมของมนุษย์ บุคลิกภาพของมนุษย์ ซึ่งจะสัมพันธ์กับการทำงานในองค์กร วัฒนธรรมในการทำงาน ตลอดจนการตั้งเป้าหมายของชีวิตและการทำงาน ให้รู้จักสำรวจความรู้สึก ปัญหาอุปสรรคและวิธีการพิชิตอุปสรรคในการทำงาน การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานเพื่อการสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง อันจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานนั่นเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพขององค์กร หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงาน จนประสบผลสำเร็จได้ตามเกณฑ์ของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีการตรวจสอบและวัดผลผลิตที่คาดหวังกับผลผลิตที่เกิดขึ้นจริง และพิจารณาความสัมพันธ์ของต้นทุนหรือทรัพยากรกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นและผลลัพธ์กับวัตถุประสงค์ขององค์กร

2. ความหมายประสิทธิภาพของสถานศึกษา

ประสิทธิภาพของสถานศึกษาเป็นเครื่องมือหรือตัวชี้วัดความสำเร็จของการบริหารงานในองค์กรที่สามารถดำเนินงานจนบรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของประสิทธิภาพของสถานศึกษา ไว้ดังนี้

ธนิศ ทองอาจ (2553: 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง การที่สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้สำเร็จด้วยดี โดยที่ผู้นำได้ใช้ความสามารถเชิงผู้ใต้บังคับบัญชาให้มาทำงานอย่างเสียสละ ขณะเดียวกันผู้นำก็ทำหน้าที่ประสานให้งานด้านการจัดการศึกษาให้ผลสัมฤทธิ์สูงสุดประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านความสามารถการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
- 2) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก
- 3) ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา
- 4) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

ภารตี อนันต์นารี (2553: 215-216) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา พิจารณาได้จากแนวคิดตามแนวทางการพัฒนาเป้าหมาย แนวทางเชิงระบบ แนวทางเชิงกลยุทธ์กลุ่มที่เกี่ยวข้อง แนวทางการแข่งขัน คุณค่า และต่อมาได้พัฒนาเป็นรูปแบบบูรณาการประกอบด้วย 4 มิติ ดังนี้

1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง การที่ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสามารถดำเนินงานในสถานศึกษา ทั้งการบริหารจัดการเรียนการสอน จนสามารถทำให้นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ซึ่งพิจารณาได้จากเกรดเฉลี่ยโดยรวมของนักเรียน จำนวนร้อยละของนักเรียนที่สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป ความสามารถทางวิชาการของนักเรียน รวมถึงความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู

2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก หมายถึง การที่ครูและผู้บริหารสามารถดำเนินการในสถานศึกษา ทั้งการบริหารและ การอบรมคุณธรรมของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยที่ดีและทำให้นักเรียนรู้จักพัฒนาตนเอง มีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาเล่าเรียน เป็นที่พอใจของผู้ปกครอง

3) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูในการร่วมพัฒนา เปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงาน ทั้งด้านวิชาการ การเรียนการสอน เพื่อให้สถานศึกษามีความก้าวหน้าทันกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยพิจารณาจากการยอมรับของครูต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ ทั้งการบริหารและการเรียนการสอน ความสามารถ ความรวดเร็วของครูต่อการพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานของตนเอง ความกระตือรือร้น

ของครูที่จะปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการปรับปรุงหรือพัฒนาสถานศึกษา

4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของครู และผู้บริหารที่ร่วมมือกันในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านการเรียนการสอน การปกครองนักเรียน และงานที่รับผิดชอบอื่น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

เรียม สุขกล้า (2553: 28) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จของสถานศึกษาที่สามารถทำหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เกิดจากประสิทธิภาพของผู้บริหาร ครูที่สามารถใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารจัดการ เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีความสามารถในการปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา และยุคต้นันท์ หวานฉ่ำ (2555: 23) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาที่ทำงานร่วมกันจนสามารถทำให้นักเรียนมีความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอก

จตุรภัทร ประทุม (2559: 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของโรงเรียนในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ สามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม และมีความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นันทกร อรุณโน (2559: 26) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการของสถานศึกษาที่บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา การจัดการศึกษาที่ทำให้ครูและนักเรียนเกิดการเรียนรู้และความพึงพอใจ ความสามารถในการแสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ได้ทรัพยากรในการนำไปสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กร การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ จนเกิดผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้ ความมีประสิทธิภาพในการทำงาน การปรับตัวขององค์กรให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ความยืดหยุ่นในการดำเนินการต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

กมลพรรณ พึ่งด้วง (2560: 84) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งเกิดจากความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารในการเพิ่มคุณภาพการผลิตนักเรียนและคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มากขึ้นจากการใช้ทรัพยากรที่น้อยลงหรือคงที่ ทั้งยังสานความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกให้มีส่วนร่วมในการทำงานแสดงให้เห็นถึงความรู้ และทักษะของผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในการปฏิบัติภารกิจของสถานศึกษาอย่างมีเอกภาพ

ณิธา โกรทินธาคม (2560: 42) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง การบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งรวมถึงความสามารถในการปรับตัว

เปลี่ยนแปลง ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก ความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานศึกษา

กนกทิพย์ ดอกลัดดา (2560: 23) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาในการดำเนินการที่เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณของสถานศึกษา เช่น สามารถทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนเพิ่มขึ้น ครูมีความพึงพอใจในการทำงาน

ทิพวรรณ สำเภาแก้ว (2560: 18) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จของสถานศึกษาที่สามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยอาศัยความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

นริศรา มุลวรรณ (2561: 51) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง ดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ความผูกพันต่อสถานศึกษาความพึงพอใจและแรงจูงใจในการทำงานของครู ทักษะการบริหารและภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

ขวัญพิชชา มีแก้ว (2562: 29) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง การทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของสถานศึกษาโดยมีการใช้ทรัพยากรทางการบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ และการที่สถานศึกษาได้ดำเนินงานใด ๆ โดยการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ จนเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่สามารถดำเนินกิจการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของสถานศึกษา โดยมีการใช้ทรัพยากรทางการบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อนำไปใช้สนับสนุนการดำเนินการขององค์กร

3. แนวคิด และทฤษฎีประสิทธิผลของสถานศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด และทฤษฎีประสิทธิผลของสถานศึกษานั้นมีผู้ศึกษามากมาย นักการศึกษาและนักวิชาการได้เสนอแนวคิด และทฤษฎีประสิทธิผลของสถานศึกษาที่น่าสนใจ ไว้ดังนี้

ภาคีวัชร จันทร์กุล (2557: 33-35) ได้กล่าวถึง แนวคิด และทฤษฎีประสิทธิผลของสถานศึกษาไว้ 4 ประการ ดังนี้

1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Productivity) หมายถึง ปริมาณและคุณภาพของนักเรียน ประสิทธิภาพของสถานศึกษาที่สร้างความเชื่อมั่นได้สูง โดยจะวัดความนิยมจากชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนประการหนึ่ง ได้แก่ สถานศึกษานั้นมีนักเรียนเข้าเรียน มีปริมาณมากและคุณภาพการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์สูง โดยดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ความสามารถในการศึกษาต่อในสถาบันชั้นสูงได้เป็นจำนวนมาก สถานศึกษาที่มีทั้งปริมาณและคุณภาพสูงดังกล่าวนี้ จะได้แก่สถานศึกษาในเมือง สถานศึกษาระดับจังหวัดที่มีชื่อเสียง สถานศึกษาที่มีความพร้อมทางด้านปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกอย่างพอเพียงอาคารสถานที่บรรยากาศ

สิ่งแวดล้อมเหมาะสม ปัจจัยด้านการเงินคล่องตัว สามารถจัดซื้อจัดจ้าง และเบิกจ่ายได้อย่างสะดวก มีบุคลากร คือ ครูผู้สอนที่มีคุณภาพ ตลอดจนการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ เรื่องคุณภาพของนักเรียนนั้นส่วนใหญ่จะดูที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเกณฑ์ชี้วัดเพียงประการเดียว ซึ่งเป็นความเข้าใจผิดควรที่จะพิจารณาถึงส่วนประกอบต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาทัศนคติที่ดี การสร้างแรงจูงใจของนักเรียน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความปรารถนาและความคาดหวังต่าง ๆ รวมทั้งการประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม ซึ่งลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวนับเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สังคมคาดหวังไว้ และมีความต้องการอย่างมาก จึงอาจกล่าวได้ว่า คุณภาพที่เกิดกับนักเรียนนอกจากจะเป็นผู้ที่มีความสนใจในการศึกษาเล่าเรียน มีความรู้ความสามารถด้านวิชาการอย่างยอดเยี่ยม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาต่าง ๆ สูงเป็นที่น่าพอใจ และยังมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมต่าง ๆ ที่พึงปรารถนาให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขขององค์ประกอบต่าง ๆ ในการเสริมสร้างประสิทธิผลทางด้านปริมาณ และด้านคุณภาพของนักเรียนนั้นนอกจากปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งได้แก่อาคารสถานที่ที่เหมาะสม และพอเพียงต่อความต้องการ บรรยากาศสิ่งแวดล้อม สะอาด ร่มรื่น สวยงาม วัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอและทันสมัยต่อการเรียนการสอน และบุคลากรที่สำคัญได้แก่ ผู้บริหาร และครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญยิ่งต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา หากผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมองเห็นความสำคัญของงานวิชาการในสถานศึกษาอย่างแท้จริง หาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และเป็นไปตามความคาดหวังของรัฐบาล ผู้ปกครอง และชุมชน สร้างบรรยากาศในการทำงานที่ก่อให้เกิดประสิทธิผล ครูอาจารย์รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง พัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอยู่เสมอ วางแผนพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม โดยยึดกระบวนการและนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน ตลอดจนปรับปรุงพฤติกรรมการสอนให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงและความเจริญทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ แล้วเป็นที่เชื่อว่าสถานศึกษาจะต้องบรรลุวัตถุประสงค์ เกิดประสิทธิผลด้านปริมาณและคุณภาพของผู้เรียนแน่นอน

2) ความสามารถพัฒนาทัศนคติทางบวกของนักเรียน (Positive Attitude) หมายถึง มีความคิดเห็น ท่าที ความรู้สึก หรือพฤติกรรมของผู้ได้รับการศึกษา แสดงออกในทางที่ดีงาม สมเหตุสมผล และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม การศึกษา นอกจากจะสร้างเสริมความเจริญให้บุคคลทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกายให้มีความสมบูรณ์แข็งแรง พัฒนาส่วนต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับวัย ด้านสติปัญญา มีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านสังคมสามารถนำความรู้ ความสามารถ และทักษะอันจำเป็นนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างเป็นสุข และด้านจิตใจ รู้จักเหตุผล มีวินัย คุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม และดีงามแล้ว ทัศนคติทางบวกจะเป็นผลที่เกิดขึ้นจากผู้ที่ได้รับการศึกษาระดับขั้นทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าวแล้ว ผู้ที่มีทัศนคติทางบวกจะเป็นผู้ที่มีความรู้สึกและแสดงออก ซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ เป็นที่พึงประสงค์ของสังคมโดยรวม มีจิตใจกว้างขวาง ไม่ทำตนต่อต้าน หรือถดถอยหนีสังคม มีความมั่นคงทางจิตใจ มีเหตุผล ยอมรับกฎกติกาของสังคมที่ได้กำหนดขึ้นและปฏิบัติตามด้วยความจริงใจ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย ยอมรับและเคารพความคิดเห็นของส่วนรวม ให้ความสำคัญและคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคม ให้ความร่วมมือร่วมใจต่อการปฏิบัติภารกิจของส่วนรวมให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เป็นผู้ที่มีความสามารถควบคุมจิตใจและวินัย

ในตนเอง อุดกั้นและเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ประพฤติปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม รู้จักเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ และมีความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม ตลอดจนสามารถดำเนินการอบรมสั่งสอน ให้นักเรียน เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระเบียบวินัย รู้จักพัฒนาตนเอง มีเจตคติที่ดีต่อการศึกษา และอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

3) ความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานศึกษา (Solving Problems) องค์กรต่าง ๆ หรือสถานศึกษาย่อมมีรูปแบบในการบริหารงาน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ การกำหนดรูปแบบการบริหารภายในสถานศึกษานั้น แต่ละสถานศึกษาจะมีการกำหนดรูปแบบให้เหมาะสมกับขนาดและภารกิจของสถานศึกษา แต่ไม่ว่าจะมีรูปแบบการบริหารงานแบบใดก็ตาม ระบบในการทำงานของสถานศึกษาย่อมประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่เป้าหมาย คือ การมุ่งถึงความสำเร็จสูงสุดที่เกิดจากการทำงาน บทบาทหน้าที่เป็นส่วนประกอบรองลงมา เพื่อร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่เกิดขึ้น การประสานงานเป็นแนวทางของความร่วมมือในการปฏิบัติงานให้มีความชัดเจนและเกิดความเรียบร้อย และกิจกรรมคือ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย การจัดการศึกษาในสถานศึกษาเป็นการสร้างคนให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของบุคคลตามแนวทางที่เหมาะสม การบริหารและการจัดการในสถานศึกษาจึงมีความยืดหยุ่นพอสมควร นับตั้งแต่เรื่องของหลักสูตรควรปรับให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น สภาพของบุคลากรและทรัพยากรที่มีอยู่ การจัดวิชาต่าง ๆ สำหรับการเรียนการสอน รวมทั้งการจัดกิจกรรมทั้งในหลักสูตรและเสริมหลักสูตร ควรจัดให้เพียงพอและหลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการ และความถนัดของนักเรียน จะช่วยเป็นแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ การปรับตัวบุคลิกภาพของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ บางเรื่องเป็นสิ่งที่ล้าสมัยไม่ทันกับสภาพปัจจุบัน ควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การบริหารและการจัดการนั้น ผู้บริหารเป็นผู้มีส่วนสำคัญยิ่งในการดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพ เกิดความราบรื่น เรียบร้อย และเจริญก้าวหน้าผู้บริหารจึงควรปฏิบัติตนให้เหมาะสม ไม่ควรใช้อำนาจหน้าที่ในทางเผด็จการ ไม่สมควรยึดกฎระเบียบโดยเคร่งครัดสิ่งใดที่จะเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน ควรมีการยืดหยุ่นบ้าง แต่ไม่เสียประโยชน์หรือเป้าหมายขององค์การผู้บริหารควรเป็นผู้ที่สร้างความไว้วางใจกับผู้ร่วมงาน ไม่ควรวางตัวเป็นผู้บังคับบัญชา แต่ควรวางตัวเสมือนพวกเพื่อนร่วมงาน เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างซึ่งกันและกัน ควรมีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การยกย่องชมเชย หรือการให้รางวัลในบางโอกาส พยายามสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้เกิดความเป็นมิตร ด้วยความร่วมมือร่วมใจแก่บุคลากรทุกฝ่ายร่วมก่อให้เกิดประสิทธิผลในสถานศึกษาสูงขึ้นได้

4) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม องค์กรต่าง ๆ จะต้องประกอบด้วยคนและงาน สถานศึกษาซึ่งเป็นองค์กรทางการศึกษาก็เช่นเดียวกัน ย่อมประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ นักเรียน และนักการภารโรง ทำให้เกิดการเรียนการสอนอย่างสมบูรณ์ การจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น สถานศึกษาจะต้องมีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม การกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียนจะต้องสอดคล้องและทันสมัยทางกับความเจริญก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลง นโยบายของโรงเรียนไม่ควรยึดตายตัวจนเปลี่ยนแปลงไม่ได้ จะทำให้ล้าสมัย ในขณะที่เดียวกันจะต้องสามารถปรับตัวให้ทันสมัยทันต่อความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านการเรียนการสอนควรมีนวัตกรรมและสื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ มีการค้นคว้าและ

พัฒนาสื่ออุปกรณ์การสอนต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ปรับปรุงอาคารสถานที่ให้สะอาดร่มรื่น เพื่อให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการและเกิดบรรยากาศทางการเรียนรู้ ผู้บริหารและครูจะต้องมีบทบาทสำคัญต่อการปรับตัวไม่หยุดนิ่ง ต้องพยายามปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์กรรูปแบบการบริหารและการดำเนินงานต่าง ๆ ให้มีความคล่องตัวต่อการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและครูต้องเป็นนักพัฒนาที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้เพื่อให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขนั้น จะต้องมีเทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสม ครูต้องสร้างกระบวนการและวิธีการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ทั้งเนื้อหาวิชาและคุณธรรม จริยธรรม มากกว่าที่จะบอกความรู้หรือสอนหนังสือแบบธรรมดา เพราะวิธีการเรียนรู้หรือกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนจะเป็นวิธีการที่ติดตัวนักเรียน ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ต่อไปในการประกอบอาชีพและใช้พัฒนาตนเอง ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

Campbell (1977: 108-111) ได้กล่าวถึง แนวคิด และทฤษฎีประสิทธิผลของสถานศึกษา ในการประเมินประสิทธิผลขององค์กร วัดได้จาก 4 ตัวแปร ดังนี้

1) ความมั่นคงในการวัดความมั่นคงขององค์กร หมายถึง การวัดความสามารถขององค์กร ในการรักษาโครงสร้างขององค์กรไว้ ตัวแปรนี้สัมพันธ์โดยตรงกับปัจจัยด้านตัวแปรป้อนและกระบวนการในทฤษฎีระบบ การรักษาไว้ซึ่งสภาพ และการพัฒนาโครงสร้างรวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพยากร การใช้ตัวป้อนอย่างมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติอย่างมีเหตุผล และการรักษาระเบียบ กิจกรรมทั้งหมดนี้มุ่งไปสู่การสร้างองค์กรซึ่งสามารถควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในองค์กรได้สำเร็จ

2) ความผสมผสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หมายถึง การวัดความสามารถขององค์กร ในการหลีกเลี่ยงการขัดแย้งระหว่างสมาชิกขององค์กร วิธีการเบื้องต้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวก็คือ การติดต่อสื่อสาร ซึ่งเพิ่มความมีสัมพันธ์ต่อกันระหว่างสมาชิก แนวคิดนี้เทียบได้กับแนวคิดของ Price เกี่ยวกับการปฏิบัติตามและได้รับการตีความไปในแง่ของทฤษฎีระบบ เช่นเดียวกัน การสร้างและการรักษาไว้ซึ่งข้อกำหนดเกี่ยวกับพฤติกรรม ซึ่งควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเป็นกิจกรรมสำคัญ ซึ่งสัมพันธ์ทั้งการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและการปฏิบัติตาม

3) ความสมัคใจ หมายถึง ความสามารถขององค์กรในการจัดให้มีความพึงพอใจสำหรับบุคคลและความปรารถนาของสมาชิกที่จะคงมีส่วนร่วมต่อไป แนวความคิดดังกล่าวคล้ายคลึงกับแนวคิดด้านขวัญและความพึงพอใจ และเกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมในการสนองตอบความต้องการของผู้ได้บังคับบัญชา

4) ความสำเร็จ หมายถึง ผลรวมสุทธิของกิจกรรมขององค์กร ซึ่งคล้ายคลึงกับคำว่าความสามารถในการผลิตและคำว่าการผลิตผลผลิต นอกจากนี้ยังใกล้เคียงกับแนวคิดของ Price ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความมากน้อยของการบรรลุเป้าหมาย แต่ Campbell เน้นว่าประสิทธิผลในปัจจัยด้านเดียวคือผลผลิต อย่างไรก็ตามแนวคิดที่ว่าประสิทธิผล ประกอบด้วยปัจจัยหลายประการนั้นสอดคล้องกับแนวคิดในทฤษฎีระบบมากกว่า

Caldwell and Spinks (1990: 108) ได้กล่าวถึง แนวคิด ประสิทธิภาพของสถานศึกษา และอธิบายถึงเกณฑ์การประเมินความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน จำนวน 43 รายการ ซึ่งถือว่าเป็นเกณฑ์ “แบบอุดมคติ” คือ แม้แต่สถานศึกษาที่มีประสิทธิผลสูงอาจจะมีไม่ครบทุกรายการ แต่ก็มีประโยชน์ที่จะใช้วัดความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาได้ มีรายการ ดังนี้

1) ด้านหลักสูตร ประกอบด้วย มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่ชัดเจน มีแผนงานที่ได้รับการวางแผนไว้อย่างสมดุลและเป็นระบบ สามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนในสถานศึกษา ได้มีแผนงานพัฒนานักเรียน ให้มีทักษะที่ต้องการและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนในระดับสูง

2) ด้านการตัดสินใจ ประกอบด้วย บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายสถานศึกษาในระดับสูง คณะครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับสถานศึกษาในระดับสูง ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับสถานศึกษาในระดับสูง

3) ด้านทรัพยากร ประกอบด้วย สถานศึกษามีทรัพยากรอย่างเพียงพอที่จะช่วยให้ครูทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษามีครูที่มีความสามารถและแรงจูงใจ

4) ด้านภาวะผู้นำ ประกอบด้วย ความสามารถในการกำหนดหน้าที่และทรัพยากร ผู้ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ การจัดสรรทรัพยากรได้สอดคล้องกับความต้องการทางการศึกษา การตอบสนองและสนับสนุนความต้องการของครู การใส่ใจต่อการพัฒนาวิชาชีพของครู การกระตุ้นครู เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาวิชาชีพและใช้ครูที่มีทักษะ การตระหนักถึงสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นในสถานศึกษา ระดับสูง การสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อหน่วยงานอื่น ชุมชน ครู และนักเรียน มีรูปแบบการบริหาร ที่ยืดหยุ่น มีความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลง จัดให้มีข้อมูลย้อนกลับสำหรับครูอยู่ในระดับสูง ตรวจสอบแผนงานและวัดความก้าวหน้าตามจุดหมาย

5) ด้านบรรยากาศ ประกอบด้วย สถานศึกษากำหนดค่านิยมที่สำคัญ ผู้บริหาร ครู นักเรียน แสดงความผูกพันและจงรักภักดีต่อจุดหมาย และค่านิยมของสถานศึกษา จัดสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่ ตื่นเต้น ทำทนายต่อครูและนักเรียน มีบรรยากาศยอมรับและเชื่อถือกันของครูและนักเรียน มีบรรยากาศ ความไว้วางใจและการสื่อสารแบบเปิดในสถานศึกษา มีความคาดหวังในสถานศึกษาว่านักเรียนทุกคน จะทำดี ผู้บริหาร ครู และนักเรียน มีความคาดหวังความสำเร็จในระดับสูง นักเรียน มีการยอมรับนับถือ และความเป็นเจ้าของผู้อื่น จัดให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา มีความเป็นระเบียบวินัย ที่ดีในสถานศึกษา ผู้บริหารอาวุโสเกี่ยวข้องกับเรื่องวินัยของนักเรียนในระดับต่ำ อัตราความประพฤติ เหลวไหลของนักเรียนระดับต่ำ ครูมีขวัญกำลังใจในระดับสูง ครูมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในระดับสูง อัตราการขาดงานของครูต่ำ คะแนนทดสอบแสดงถึงความสำเร็จในระดับสูง การศึกษาต่อหรือหางาน ทำของนักเรียนอยู่ในระดับสูง

6) ด้านผลลัพธ์ ประกอบด้วย อัตราการออกกลางคันของนักเรียนในระดับต่ำ คะแนน ทดสอบแสดงถึงความสำเร็จในระดับสูง การศึกษาต่อหรือหางานทำของนักเรียนอยู่ในระดับสูง

Mott (1972: 104) ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถ 4 ประการ คือ ความสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนา นักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา และความสามารถ ในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง ความสำเร็จ ของสถานศึกษาที่สามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา สนับสนุนให้ครูจัดหาสื่อเทคโนโลยี จัดกิจกรรมอบรมพัฒนา นักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาระดับ

คุณภาพให้นักเรียนมีความรู้และทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์รู้จักพัฒนาและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีสุนทรียภาพของชีวิต มีคุณธรรมและจริยธรรม รักการอ่านที่พึงประสงค์นักเรียน มีทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนมีความสามารถทางด้านวิชาการ นักเรียนได้รับรางวัลจากการแข่งขันทักษะทางวิชาการ การเป็นตัวแทนของสถานศึกษาไปแข่งขันระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือระดับจังหวัดและเถรตเฉลี่ยโดยรวมของนักเรียนอยู่ในระดับดีเป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครอง

2) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก หมายถึง ความสำเร็จของสถานศึกษาที่สามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุน ติดตาม จัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาและอาชีพให้กับนักเรียนให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตนเป็นคนดี มีระเบียบวินัยที่ดี รู้จักพัฒนาตนเอง และมีเจตคติที่ดีต่อการศึกษา

3) ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จของสถานศึกษาที่สามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการและความสามารถของผู้เรียน และให้สถานศึกษาพัฒนาเปลี่ยนแปลงวิธีดำเนินงานด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณและบริหารทั่วไปให้เป็นระบบ มีการจัดสรรทรัพยากรได้อย่างลงตัว เหมาะสม พัฒนาระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่ทันสมัย มีคุณภาพ มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนทันกับเหตุการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จของสถานศึกษาที่สามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษา หาทางป้องกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตร ด้านการสนับสนุนการวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียน ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการปกครองนักเรียน ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา และงานรับผิดชอบอื่น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

Caldwell and Spinks (1990: 108) ได้กล่าวถึง เกณฑ์ประเมินความมีประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรในสถานศึกษาอีก 12 รายการ ดังนี้

ด้านกระบวนการ

- 1) ความต้องการทางการศึกษาได้รับการกำหนดและจัดลำดับความสำคัญ
- 2) ลำดับความสำคัญได้คำนึงถึงท้องถิ่นและสถานศึกษา
- 3) ทรัพยากรทางการเงินถูกจัดสรรตามลำดับความต้องการทางการศึกษานั้น
- 4) คณะครูผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมด้วยความเหมาะสม
- 5) ผู้มีส่วนร่วมมีความพึงพอใจในกระบวนการมีส่วนร่วมนั้น
- 6) มีการประเมินผลกระทบบจากการจัดสรรทรัพยากรอย่างชัดเจน
- 7) มีการจัดทำเอกสารการเงินกับคณะครูและบุคลากรอื่นเพื่อความเข้าใจอยู่เสมอ
- 8) มีการกำหนดระเบียบการเพื่อการติดตามควบคุมค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม

9) สามารถถ่ายโอนประเภทของเงินเมื่อมีความต้องการเปลี่ยนแปลง
ด้านผลลัพธ์

1) จุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่จัดอยู่ในลำดับสูง ได้รับการตอบสนองจากแผนการจัดสรร
ทรัพยากรนั้นในทุกด้าน

2) รายจ่ายจริงเป็นไปตามที่ประมาณการไว้แต่ยืดหยุ่นได้เมื่อต้องการเปลี่ยนแปลง

3) มีความเข้าใจและยอมรับกันโดยทั่วไปในผลลัพธ์จากการจ่ายงบประมาณ

Hoy and Miskel (1991: 409-419) ซึ่งได้ผสมผสานแนวคิดมาเป็นเกณฑ์หลายอย่าง
ในการพิจารณาประสิทธิผลขององค์กรที่ครอบคลุมประสิทธิผลของสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย

1) ความสามารถในการปรับตัว (Adaptation) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและ
ครูในสถานศึกษาที่ร่วมกันพัฒนาเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานทั้งด้านวิชาการ การเรียนการสอน
เพื่อให้สถานศึกษามีความก้าวหน้าทันกับนวัตกรรม เทคโนโลยี สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป
โดยพิจารณาจากการยอมรับของครูต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทั้งการบริหารและการเรียน
การสอน การพัฒนาตนเอง ความกระตือรือร้นของครู

2) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Goal Attainment)
หมายถึง ความสำเร็จและความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีความสำเร็จมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้
สูงซึ่งมีคุณภาพ การได้รับความรู้ที่ยั่งยืนสามารถพัฒนาการเรียนการสอน จนผลการเรียนของนักเรียน
ดีขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ความสามารถในการผสมผสาน (Integration) หมายถึง การปรับเปลี่ยนและพัฒนา
สถานศึกษาให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ผู้บริหารและครูสามารถดำเนินการสอนและทำงานบริหารงาน
จนนักเรียนมีความประพฤติที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยที่ดี รู้จักพัฒนาตนเอง เป็นที่พอใจ
ของผู้ปกครอง

4) ความสามารถในการพัฒนาศักยภาพ (Latency) หมายถึง ครูแต่ละคนมีความจงรักภักดี
กับสถานศึกษา และการสร้างชื่อเสียงให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

นอกจากนี้ Stephen and Mary (1996: 77) ได้กล่าวถึง วิธีการประเมินประสิทธิผลของ
องค์กรโดยจำแนกได้ 7 วิธี ได้แก่

- 1) วิธียึดเป้าหมายเป็นหลัก
- 2) วิธีระบบทรัพยากร
- 3) วิธีกระบวนการภายใน
- 4) วิธีการเชิงกลยุทธ์
- 5) วิธีการแข่งขัน
- 6) วิธีความถูกต้องตามหลักกฎหมาย
- 7) วิธีที่ไม่มีประสิทธิผล

จากแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเลือกใช้แนวคิดของ Mott (1972: 104)
ในการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา เนื่องจากแนวคิดแต่ละด้านที่ได้นำเสนอไปนั้นมีความสอดคล้อง
กับประสิทธิผลของสถานศึกษาด้านความสามารถในการปรับตัวของผู้บริหารและครูในสภาพสังคม
และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ด้านคุณภาพผู้เรียนที่มีตัวชี้วัดสำคัญ คือ คุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทาง

วิชาการ ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านสภาพแวดล้อมและบริบทของสถานศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับ ความคาดหวังของผู้ปกครองและชุมชน และด้านการพัฒนาศักยภาพของครูเพื่อให้ปฏิบัติงานได้ตาม เป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการ

บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

1. ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 (2564: 10) เป็นส่วนราชการ ระดับกอง อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวง ศึกษาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐาน การศึกษาให้แก่ประชากรวัยเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ 2 อำเภอ คือ อำเภอเบตง และ อำเภอธารโต ซึ่งมีพื้นที่อยู่ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

ภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

- 1) จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถม ศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้น พื้นฐานและความ ต้องการของท้องถิ่น
- 2) วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้น รับทราบ และกำกับตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
- 3) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษา
- 4) กำกับ ดูแลติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา
- 6) ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริมสนับสนุน การ จัดและพัฒนาการศึกษา
- 7) จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษา
- 8) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลาย
- 9) ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษา
- 10) ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะทำงานด้านการศึกษา
- 11) ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ
- 12) ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ตาราง 1 จำนวนสถานศึกษาในเขตพื้นที่บริการในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 ปีการศึกษา 2564

ขนาดสถานศึกษา	โรงเรียน (แห่ง)
สถานศึกษาขนาดเล็ก	11
สถานศึกษาขนาดกลาง	17
สถานศึกษาขนาดใหญ่	4
รวม	32

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3, 2564.

ตาราง 2 จำนวนบุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 ปีการศึกษา 2564

ตำแหน่ง	รวม	ประเภท				
		ข้าราชการ ครู	บุคลากร การศึกษา	ลูกจ้าง ประจำ	พนักงาน ราชการ	ลูกจ้าง ชั่วคราว
บุคลากรในสถานศึกษา	704	388	-	17	120	179
บุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่	69	-	44	1	2	22

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3, 2564.

2. ทิศทางการจัดการศึกษา

2.1 วิสัยทัศน์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 เป็นองค์กรคุณภาพ
ชั้นนำในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 พันธกิจ

2.2.1 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ
ที่ 21 และมีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.2 สร้างโอกาสให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพและ
ทั่วถึง

2.2.3 ส่งเสริมการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญ
ทางวิชาชีพ

2.2.4 พัฒนาระบบบริหารจัดการที่มุ่งเน้นคุณภาพมาตรฐานการศึกษาโดยยึดหลัก
ธรรมาภิบาล

วัฒนธรรมองค์กร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 เป็นองค์กร
แห่งรอยยิ้ม (Organization of smiles)

- S : service Mind คือ การมีจิตใจพร้อมในการให้บริการ
 M : Mastery คือ การทำงานอย่างมืออาชีพ
 I : Integrity คือ การยึดมั่นยืนหยัด ซื่อสัตย์สุจริตโปร่งใสตรวจสอบได้
 L : Learning of Technology คือ การเรียนรู้เทคโนโลยี
 E : Efficiency คือ ความมีประสิทธิภาพ
 S : Sufficient Economy คือ การน้อมนำวิถีเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

2.3 เป้าประสงค์หลัก

2.3.1 นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และมีวิถีชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.3.2 ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการการศึกษาที่มีคุณภาพและทั่วถึง

2.3.3 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

2.3.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีระบบบริหารจัดการที่มุ่งเน้น

คุณภาพ มาตรฐานการศึกษา โดยยึดหลักธรรมาภิบาล

2.4 ประเด็นกลยุทธ์

2.4.1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง

2.4.2 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

2.4.3 การส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.4.4 ขยายโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม การเข้าถึงบริการทางการศึกษา

2.4.5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2.4.6 การพัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2.5 ตัวชี้วัดความสำเร็จ

2.5.1 ร้อยละของสถานศึกษาปลูกฝังจิตสำนึกในการรักชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์ และการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม

2.5.2 ร้อยละของสถานศึกษาปลูกฝังนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นพลเมืองดี มีจิตสาธารณะ สามารถดำรงตนได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาตรการ/แนวทางการดำเนินการ

2.5.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาปลูกฝังนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมตามแนวทางโรงเรียนคุณธรรม

2.5.4 เสริมสร้างควมมีวินัย ความรับผิดชอบ จิตสาธารณะ ผ่านกระบวนการลูกเสือ

2.5.5 ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่ “โรงเรียนวิถีพอเพียงต้นแบบ”

2.5.6 ร้อยละของนักเรียนที่มีทักษะพื้นฐานด้านอาชีพ

2.5.7 ร้อยละของนักเรียนที่มีศักยภาพได้รับโอกาสเข้าสู่เวทีการแข่งขันระดับชาติ

- 2.5.8 ร้อยละของเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัยในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา
- 2.5.9 ร้อยละของผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) เพิ่มขึ้น
- 1) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 - 2) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
- 2.5.10 ร้อยละของผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (NT) เพิ่มขึ้น
- 2.5.11 ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลงานเชิงประจักษ์ (นวัตกรรม) และทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21
- 2.5.12 ร้อยละของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภท มีศักยภาพ ในการปฏิบัติงานครบตามความจำเป็นในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.5.13 ร้อยละของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา การจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพในรูปแบบที่หลากหลายตามศักยภาพ ของผู้เรียนแต่ละบุคคล
- 2.5.14 ร้อยละของประชากรวัยเรียน ได้รับสิทธิและโอกาสทางการศึกษาขั้น พื้นฐานเท่าเทียมกัน และ ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
- 2.5.15 ร้อยละของนักเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาผ่านสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.5.16 ร้อยละ 100 ของนักเรียนมีความต้องการพิเศษ (กลุ่มด้อยโอกาสขาดโอกาส พลาดโอกาสทางการศึกษาและมีความสามารถพิเศษ) ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- 2.5.17 ร้อยละของสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์ สิ่งแวดล้อม
- 2.5.18 ร้อยละของสถานศึกษามีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ใน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างน้อย 1 เครือข่ายขึ้นไป
- 2.5.19 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีการปรับปรุงและพัฒนาบุคลากร และสถานศึกษาให้เป็นสำนักงานสีเขียว มีนโยบายจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ของนักเรียนและชุมชน
- 2.5.20 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาระดับดีเยี่ยม
- 2.5.21 ร้อยละของสถานศึกษาที่มีผลการประเมินภายนอกในระดับดีเลิศ
- 2.5.22 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาผ่านการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA : Integrity & Transparency Assessment) ระดับดีเลิศ
- 2.5.23 ร้อยละสถานศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้
- 2.5.24 ร้อยละของสถานศึกษาทุกแห่งมีระบบฐานข้อมูลผู้บริหาร ครู บุคลากรทาง การศึกษา และนักเรียนรายบุคคล ที่สามารถเชื่อมโยงกับข้อมูลต่าง ๆ นำไปสู่การวิเคราะห์เพื่อการวางแผน การจัดการเรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Big Data Technology)

2.5.25 สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) เพื่อสนับสนุนภารกิจด้านบริหารจัดการศึกษา

3. แนวทางการดำเนินงานตามกลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 ในปี 2563 มีการบริหารจัดการศึกษาภายใต้ 6 กลยุทธ์ ดังนี้

3.1 กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนานักเรียนให้มีความภาคภูมิใจและความจงรักภักดีต่อสถาบันหลัก และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม ปลุกฝังนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก สามารถดำรงตนได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเสริมสร้างนักเรียนให้มีภูมิคุ้มกันต่อคุณภาพชีวิตทุกรูปแบบ คิดเป็นร้อยละ 100

3.2 กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการสมวัยในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ยกย่องระดับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและมีผลงานเป็นเชิงประจักษ์ (นวัตกรรม) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะพื้นฐานด้านอาชีพ

3.3 กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภท ให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ มีศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม นำ Digital Technology มาใช้ในการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภททั้งระบบ การสร้างขวัญกำลังใจ และการเลื่อนวิทยฐานะ

3.4 กลยุทธ์ที่ 4 สร้างโอกาสให้ประชากรวัยเรียนได้รับสิทธิและโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่าเทียมกัน และ ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือมีความรู้ทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ พัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ (กลุ่มด้อยโอกาส ขาดโอกาส พลาดโอกาสทางการศึกษา และมีความสามารถพิเศษ) ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

3.5 กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนานักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มียุทธศาสตร์ความรู้ จิตสำนึกในการใช้และการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมสถานศึกษาและชุมชนให้มีความเข้มแข็งในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.6 กลยุทธ์ที่ 6 สร้างเครือข่ายความร่วมมือและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษา พัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษานำ Digital Technology มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 มีการบริหารจัดการที่มีคุณภาพท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นทุกวัน และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทำให้การติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลและเรียนรู้ซึ่งกันและกันไม่มีขอบเขตจำกัด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและลดระดับของปัญหา ด้วยการทำให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกระดับเกิดความร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมมือผลักดัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพ บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษาให้สูงขึ้นอย่างมีคุณภาพ และจากข้อมูลที่น่าเสนอไปนั้นจะเห็นได้ว่าแนวคิดของ Mott (1972: 104) ที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาประสิทธิภาพของสถานศึกษานั้น มีความครอบคลุมกับทิศทางการจัด

การศึกษาและกลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ที่ได้กำหนดไว้เพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

ภาวิณี ชินคำ (2553: 51) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปิยะพงษ์ โพธิ์มี (2554: 92) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมคิด มาวงค์ (2554: 26) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประสบการณ์โดยรวม จำแนก

ตามขนาดโรงเรียน และจำแนกตามที่ตั้งจังหวัด พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เกษมศรี จาตุรพันธ์ (2554: 76) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับ ธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การไว้วางใจกัน ความผูกพันที่จะปฏิบัติการตั้งเป้าหมาย วัตถุประสงค์ร่วมกัน และความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ตามลำดับ ธรรมชาติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักคุณธรรม หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อหลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า และหลักความโปร่งใส ตามลำดับ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครกับธรรมชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายตามกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครทุกด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงทุกคู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ (2555: 71) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา พบว่า การบริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน และความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิตยา มั่นชำนาญ (2555: 36) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษารูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการปรับตัว ประกอบด้วย ความสามารถในการปรับตัวการใช้นวัตกรรมในการบริหารความก้าวหน้าขององค์กร การพัฒนาคุณภาพขององค์กรอย่างต่อเนื่อง 2) ด้านการบรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์หรือความสำเร็จคุณภาพขององค์กร การได้มาซึ่งทรัพยากรประสิทธิภาพของการทำงานขององค์กร 3) ด้านการบูรณาการ ประกอบด้วย ความพึงพอใจในการทำงาน บรรยากาศขององค์กร การติดต่อสื่อสาร การแก้ปัญหาความขัดแย้ง และ 4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วย ความจงรักภักดีของบุคลากรต่อองค์กร การกำหนดเป้าหมายในชีวิตการมุ่งใจในการทำงาน และความเป็นตัวของตัวเองของบุคลากร รูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ มีความเหมาะสม และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในเกณฑ์ดี มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรทุกตัวสามารถวัดได้ตรงตามโครงสร้างจริง และองค์ประกอบทุกคู่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แสดงว่าองค์ประกอบ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกนั้นคือ ทุกองค์ประกอบ

มีความแตกต่างกัน รูปแบบสมมติฐานที่ 2 มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่า รูปแบบที่ 1 นั่นคือ รูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลโรงเรียนที่พัฒนาจากทฤษฎีได้รับการยืนยันว่า สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

รัตนภรณ์ ส่งเสริม (2557: 160) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารโรงเรียน ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 4 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารโรงเรียนตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและวุฒิการศึกษา พบว่า ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

รัชชชัย นิลประดับ (2557: 115) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารในทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ครูที่อยู่ในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสำหรับครูที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดของ สถานศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโดยรวมไม่แตกต่างกัน

วันเพ็ญ ร่ายเรื่อง (2557: 47-53) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด เพชรบุรีโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งไม่แตกต่างกัน

ไพฑูรย์ สุขผลานันท์ (2558: 59) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด พบว่า สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด จำแนกตามประสบการณ์ การทำงาน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการเปรียบเทียบสภาพ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด จำแนกตามเขตจังหวัด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

มยุรี แสนสุข (2558: 61) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร

สถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สุขภาพองค์การของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กมลพรรณ พึ่งด้วง (2560: 168) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ หลักคุณธรรมและจริยธรรมกับ หลักความเสมอภาค ตามลำดับ ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับมาก คือ หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการรับผิดชอบต่อสังคม และสามารถตรวจสอบได้ หลักการตอบสนอง ตามลำดับ ประสิทธิผลของสถานศึกษา ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน คุณภาพโดยทั่วไป ความใส่ใจในงาน ความพึงพอใจในงาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทศพร หงษาชาติ (2560: 58) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับความผูกพันต่อองค์กร: กรณีศึกษาสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า ภาพรวมของการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมาก โดยมีการบริหารงานในด้านความมีส่วนร่วมมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมา คือ ด้านความรับผิดชอบต่อองค์กรของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีความผูกพันในด้านการเข้ามามีส่วนร่วมในสถานศึกษามากเป็นอันดับ ที่ 1 รองลงมา คือ ด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับสถานศึกษา และด้านความจงรักภักดีต่อสถานศึกษาตามลำดับ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาภาครัฐกับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ขนาดความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง และทิศทางบวก ($r = 0.81^*$)

วณัฐสนันท์ กมลบูรณ (2560: 156-168) ได้ทำการศึกษาวิจัยศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความคุ้มค่า ความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม ด้านหลักความเสมอภาคและด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักประสิทธิผล ประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ การผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง การแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา การปรับเปลี่ยนและการพัฒนาสถานศึกษา และการพัฒนาผู้เรียน

ให้มีทักษะในยุคไทยแลนด์ 4.0 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับต่ำมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยการใช้ระเบียบ กฎหมายหรือกฎเกณฑ์อย่างเป็นทางการด้วยความเสมอภาค การบริหารโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมในการบริหารงาน สร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การบริหารจัดการภายในสถานศึกษาเกิดผลดีต่อผู้เรียนและสังคม

พรรณิภา ไชยศรี (2563: 139) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ประสิทธิผลโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์การปฏิบัติงาน พบว่า สถานภาพการดำรงตำแหน่งต่างกัน ขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประสิทธิผลโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า สถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน ขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน และประสบการณ์การปฏิบัติงานแตกต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล และประสิทธิผลโรงเรียน โดยรวมพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Hightt (1989: 57) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน และพบว่าองค์ประกอบ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนในทัศนะของผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์จังหวัดนั้น ประกอบด้วย ปัจจัยหลักสองประการ คือ ปัจจัยภายในโรงเรียนและปัจจัยภายนอกโรงเรียน ได้แก่ 1) ผู้บริหารโรงเรียน 2) ความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรในโรงเรียน 3) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 4) การบริหารจัดการเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกและงบประมาณ 5) การเน้นที่เป้าหมายของโรงเรียน 6) การสนับสนุนของผู้ปกครอง และ 7) การให้ความสำคัญกับโปรแกรมทางวิชาการ

Blumel (2000: 25) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความช่วยเหลือระหว่างประเทศความร่วมมือกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์และการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ (ประเทศเคนยา) พบว่า หลักธรรมาภิบาลมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อความร่วมมือต่องานความช่วยเหลือระหว่างประเทศของนักสังคมสงเคราะห์ต่าง ๆ ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ที่ช่วยเสริมสร้างการทำงานร่วมกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์เหล่านี้ในประเทศเคนยาก็คือ ความสามารถของนักสังคมสงเคราะห์ในการเข้าถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และรวมไปถึงการปรับตัวเข้าหากันเพื่อที่จะสร้างความร่วมมือเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการสื่อสาร และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารท้ายที่สุด นักสังคมสงเคราะห์จากความร่วมมือกันระหว่างประเทศ ที่มีจำนวนมากในประเทศเคนยา ยังก่อให้เกิดการสร้างสภาพสังคมใหม่ ๆ โดยการนำกิจกรรมและความมีส่วนร่วมต่าง ๆ เข้ามาเป็นปัจจัยในการเชื่อมต่อ

Clarke (2001: 3519) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศที่ด้อยพัฒนา (ประเทศกาน่า) พบว่า การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น โดยประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่แท้จริง มีการปรับตัวในการทำงานของท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรมาภิบาลซึ่งเป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

Ross (2002: 89-90) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในประเทศบัลแกเรีย การเปลี่ยนถ่ายจากคอมมิวนิสต์สู่ประชาธิปไตย พบข้อสรุปที่เกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล คือ ในยุคคอมมิวนิสต์ ซึ่งการปกครองแบบศูนย์รวมในลักษณะของระบอบราชการ ทำให้สถาบันอุดมศึกษาขาดความรับผิดชอบตรวจสอบได้ ขาดการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ รวมทั้งขาดความเป็นอิสระ ถือเป็นความบกพร่องของสถาบันอุดมศึกษา

Kimmet (2005: 32) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบอบการเมืองการปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ พบว่า ในประเทศที่พัฒนาแล้ว หลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้ในเชิงของกลยุทธ์ทางการเมืองมากกว่า การนำเนื้อหาสาระไปประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ประเทศ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยพิจารณาเป็นรายประเทศ และเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาว่าประเทศเหล่านี้ มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อย่างไรรวมถึงการมีส่วนร่วมของหลักธรรมาภิบาลในการเลือกตั้ง ในปี ค.ศ. 2004 นอกจากนี้ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังที่ได้เรียนรู้ในการนำหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาการเมือง การปกครอง โดยเน้นการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้พัฒนาบ้านเมืองในสภาวะที่บ้านเมืองมีความไม่แน่นอนและเศรษฐกิจค้ำช้น เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารประเทศใหม่ ๆ เนื่องจากหลักธรรมาภิบาลช่วยสนับสนุนการเมืองการปกครอง ซึ่งแนวคิดของหลักธรรมาภิบาลของชาติตะวันตก ก่อเกิดรูปแบบการบริหารใหม่ ๆ และการพัฒนาประชาธิปไตย

นอกจากนี้ Morphet (2007: 705) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการบริหารโรงเรียน และมีทักษะในการเป็นผู้นำสูง ประกอบกับครุมีความพึงพอใจในการทำงานก็จะทำให้สถานศึกษาทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งในการจัดความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรในโรงเรียนจะมีลักษณะของงานเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจของบุคลากรในโรงเรียนให้มากที่สุด และการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงานด้วย ซึ่งนับว่าการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้บุคลากรในโรงเรียนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษานั้นต้องปฏิบัติงานด้วยหลักธรรมาภิบาล ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของการนำหลักธรรมาภิบาล 6 หลักการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า มาใช้เป็นแนวทางการบริหารที่มีทิศทางชัดเจน สามารถตรวจสอบได้และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเกิดประโยชน์แก่ครู นักเรียน และสถานศึกษาต่อส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การบริหารงานต่อส่วนรวมเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งยังเป็นกลไกในการควบคุมติดตามและตรวจสอบ โดยมีประชาชนหรือองค์กรภายนอกมีส่วนร่วม ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่การบริหาร การสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในองค์กร เป็นการสร้างสำนึกที่ดีในการทำงานและการบริหารงาน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนา และแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบแผนการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 32 โรงเรียน รวมประชากรจำนวน 388 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 193 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970: 608) แล้วสุ่มสถานศึกษาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนขนาดสถานศึกษา คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์ตามสัดส่วนขนาดสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็ก 11 แห่ง สถานศึกษาขนาดกลาง 17 แห่ง สถานศึกษาขนาดใหญ่ 4 แห่ง รวม 32 แห่ง ครอบคลุมสถานศึกษาทุกแห่ง แล้วสุ่มครูโดยสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนขนาดสถานศึกษา คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก ได้ครูเป็นกลุ่มตัวอย่าง 22 คน สถานศึกษาขนาดกลาง ได้ครูเป็นกลุ่มตัวอย่าง 104 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ ได้ครูกลุ่มตัวอย่าง 67 คน รวมกลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่ให้ข้อมูลทั้งหมด 193 คน โดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์ โดยการจับสลาก รายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง
	โรงเรียน (แห่ง)	ครู (คน)	ครู (คน)
สถานศึกษาขนาดเล็ก	11	44	22
สถานศึกษาขนาดกลาง	17	208	104
สถานศึกษาขนาดใหญ่	4	136	67
รวม	32	388	193

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3, 2564.

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methodology Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 โดยการสอบถามความคิดเห็นของครู โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การกำหนดปัญหาการวิจัย
2. การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย
3. การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. การกำหนดกรอบแนวคิด สมมติฐาน และนิยามศัพท์เฉพาะ
5. การกำหนดระเบียบวิธีการวิจัย ดังนี้
 - 5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 5.2 การสร้างเครื่องมือและหาประสิทธิภาพขอเครื่องมือการวิจัย
 - 5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การสรุปผล อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ
7. รายงานผลและเผยแพร่งานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังตาราง 4

ตาราง 4 แบบแผนการวิจัย

ลำดับที่	วัตถุประสงค์การวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1	เพื่อศึกษาการบริหารตาม หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3	ครู จำนวน 193 คน	แบบสอบถาม	- ค่าเฉลี่ย - ค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน
2	เพื่อศึกษาประสิทธิผล ของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3	ครู จำนวน 193 คน	แบบสอบถาม	- ค่าเฉลี่ย - ค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน
3	เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างการบริหารตาม หลักธรรมาภิบาลกับ ประสิทธิผลของ สถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3	ครู จำนวน 193 คน	แบบสอบถาม	- ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบ เพียร์สัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา มุ่งศึกษาข้อมูลตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม (Questionnaire) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีข้อความทั้งหมด จำนวน 45 ข้อ ประกอบด้วยคำถาม 6 ด้าน ดังนี้

1. หลักนิติธรรม	จำนวน 8 ข้อ
2. หลักคุณธรรม	จำนวน 9 ข้อ
3. หลักความโปร่งใส	จำนวน 7 ข้อ
4. หลักการมีส่วนร่วม	จำนวน 8 ข้อ

5. หลักความรับผิดชอบ จำนวน 7 ข้อ

6. หลักความคุ้มค่า จำนวน 6 ข้อ

ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likerts Rating Scale) โดยกำหนดค่าระดับคะแนนของช่วงน้ำหนัก ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557: 87)

ระดับ 5 หมายถึง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถาม (Questionnaire) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยมีข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 21 ข้อ ประกอบด้วยคำถาม 4 ด้าน ดังนี้

1. ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จำนวน 5 ข้อ

2. ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก จำนวน 6 ข้อ

3. ประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา จำนวน 5 ข้อ

4. ประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา จำนวน 5 ข้อ

ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likerts Rating Scale) โดยกำหนดค่าระดับคะแนนของช่วงน้ำหนัก ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557: 87)

ระดับ 5 หมายถึง ประสิทธิภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ประสิทธิภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ประสิทธิภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ประสิทธิภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ประสิทธิภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเขต 3 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ความสัมพันธ์ ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา แล้วนำข้อมูล ที่ได้จากการศึกษามาประมวลเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธระหว่างการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา แล้วสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของงานวิจัย ที่กำหนดไว้ และให้ครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะ ตัวแปร และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาแก้ไขด้านความครอบคลุมเนื้อหา ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมในการใช้ภาษาและ ดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำก่อนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเสร็จสมบูรณ์แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะด้วยการตรวจสอบหาค่าความสอดคล้อง เพื่อวัดความสอดคล้องภายใน โดยประเมินแบบสอบถามว่าข้อคำถามแต่ละข้อ สามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ ได้ตรวจสอบคุณภาพในด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหาด้วยวิธีการหาค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ นำผลมาวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Congruence) ดังนี้

ให้คะแนน	+1	เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ตรง
ให้คะแนน	0	เมื่อไม่แน่ใจ
ให้คะแนน	-1	เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ไม่ตรง

เกณฑ์การพิจารณาเลือกข้อคำถาม โดยพิจารณาจากข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ข้อคำถามใดมีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.67 (เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2556: 46-47) ต้องนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระอีกครั้งหนึ่ง

5. นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบ และประเมินความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ มาคำนวณหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) ผลการพิจารณาข้อคำถาม จำนวน 66 ข้อ ปรากฏว่า ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 จำนวน 66 ข้อ

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระดับ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

7. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจให้คะแนน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของ แบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) โดยกำหนดเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นที่มีค่าตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน,

2561: 72-73) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 แสดงว่า แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นในระดับที่ยอมรับได้ จึงนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่น มาจัดทำเครื่องมือที่สมบูรณ์ แล้วไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว นำแบบสอบถามไปตรวจสอบจริยธรรมในมนุษย์ต่อสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

2. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ถึงผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยนำหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้ ในรูปแบบออนไลน์โดยการสแกน QR Code และตอบแบบสอบถามในแอปพลิเคชัน Google Form ซึ่งผู้วิจัยจะทำการจัดส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างทางระบบ My Office ของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 โดยการระบุรายละเอียดจำนวนครูของแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในเอกสารชี้แจงการตอบแบบสอบถาม

4. รวบรวมแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ตอบกลับในรูปแบบออนไลน์ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไปเทียบกับคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ของช่วงระดับคะแนน 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 63)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไปเทียบกับคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ของช่วงระดับคะแนน 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 63)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง	ประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง	ประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับ มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง	ประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง	ประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับ น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง	ประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นการแปลผลระดับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 วิเคราะห์ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของเพียร์สัน (Pearson' Product Correlation Coefficient) ใช้หลักเกณฑ์ ดังนี้ (ภัทรพร เกษสังข์, 2549: 169-171)

ค่า r = 0.81-1.00	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก
ค่า r = 0.61-0.80	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์ระดับสูง
ค่า r = 0.41-0.60	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
ค่า r = 0.21-0.40	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างต่ำ
ค่า r = 0.01-0.20	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
ค่า r = 0	หมายความว่า	ไม่มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรง
หาก ค่า r มีค่าเป็น (+) หมายถึง		ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันทางบวก
หาก ค่า r มีค่าเป็น (-) หมายถึง		ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันทางลบ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)

2.1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach

2.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.2.1 ค่าความถี่ (Frequency)

2.2.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2.3 ค่าเฉลี่ย (\bar{x})

2.2.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.2.5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (r)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อคำนวณค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Correlation) ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์เพื่อแทนความหมายของค่าทางสถิติ ดังนี้

- สัญลักษณ์ทางสถิติ

n	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
r	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
p	หมายถึง	ค่านัยสำคัญทางสถิติ
**	หมายถึง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- สัญลักษณ์ของตัวแปร

X	หมายถึง	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
X ₁	หมายถึง	หลักนิติธรรม
X ₂	หมายถึง	หลักคุณธรรม
X ₃	หมายถึง	หลักความโปร่งใส
X ₄	หมายถึง	หลักการมีส่วนร่วม
X ₅	หมายถึง	หลักความรับผิดชอบ
X ₆	หมายถึง	หลักความคุ้มค่า
Y	หมายถึง	ประสิทธิผลของสถานศึกษา
Y ₁	หมายถึง	ประสิทธิผลในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
Y ₂	หมายถึง	ประสิทธิผลในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก
Y ₃	หมายถึง	ประสิทธิผลในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา
Y ₄	หมายถึง	ประสิทธิผลในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา
r _{xy}	หมายถึง	ความสัมพันธ์ของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ผู้ให้ข้อมูลเป็นครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 จำนวน 193 คน จำแนกการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ร้อยละการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ร้อยละการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการจัดส่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในรูปแบบออนไลน์ (QR Code) ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์สถานศึกษาให้ครูตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 193 คน รายละเอียดดังตาราง 5

ตาราง 5 ร้อยละการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	การตอบกลับ (ฉบับ)	คิดเป็นร้อยละ
193	188	97.41
รวม	188	97.41

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 193 คน ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 188 ฉบับ มีการตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละ 97.41

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา รายละเอียดดังตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	36	19.10
หญิง	152	80.90
รวม	188	100.00
ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	22	11.70
ตั้งแต่ 5 – 10 ปี	103	54.80
มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป	63	33.50
รวม	188	100.00
ขนาดของสถานศึกษา		
สถานศึกษาขนาดเล็ก	44	23.40
สถานศึกษาขนาดกลาง	68	36.20
สถานศึกษาขนาดใหญ่	76	40.40
รวม	188	100.00

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 80.90 และเพศชาย จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 19.10 ประสบการณ์การทำงานส่วนใหญ่ ตั้งแต่ 5-10 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 54.80 รองลงมา มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 และมีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 11.70 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 40.40 รองลงมา สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 36.20 และสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 23.40

ตอนที่ 3 การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ตามกรอบแนวคิดของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (ราชกิจจานุเบกษา, 2542: 26-27) เนื่องจากมีความครอบคลุมตามหลักการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วย 6 หลักการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ข้อมูลโดยภาพรวมและรายด้าน รายละเอียดดังตาราง 7-13

ตาราง 7 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. หลักนิติธรรม	4.23	0.48	มาก
2. หลักคุณธรรม	4.28	0.46	มาก
3. หลักความโปร่งใส	4.24	0.48	มาก
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.30	0.44	มาก
5. หลักความรับผิดชอบ	4.26	0.46	มาก
6. หลักความคุ้มค่า	4.25	0.44	มาก
รวม	4.26	0.40	มาก

จากตาราง 7 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.40) โดยมีค่าเฉลี่ยรายด้าน ดังนี้ หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.44) หลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.46) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.46) หลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.44) หลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.48) และหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.48) ตามลำดับ

ตาราง 8 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 หลักนิติธรรม

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา หลักนิติธรรม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ทันสมัยมาใช้ในสถานศึกษา	4.14	0.59	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดกฎระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นที่ยอมรับของบุคลากรและนักเรียนในสถานศึกษา	4.23	0.64	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักรู้ ด้วยความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนด	4.31	0.63	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบังคับบัญชาบุคลากรภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา	4.26	0.62	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษาบังคับใช้กฎระเบียบข้อบังคับด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ	4.21	0.66	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษาบังคับใช้กฎระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาด้วยความยุติธรรมและเป็นธรรม	4.22	0.66	มาก
7. ผู้บริหารสถานศึกษาเผยแพร่ความรู้ สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด	4.25	0.61	มาก
8. ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการทบทวนปรับปรุงกฎระเบียบ และกระบวนการดำเนินการให้เป็นธรรม และทันต่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลง	4.22	0.60	มาก
รวม	4.23	0.48	มาก

จากตาราง 8 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 หลักนิติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักรู้ด้วยความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.63) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบังคับบัญชาบุคลากรภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.62) ผู้บริหารสถานศึกษาเผยแพร่ความรู้ สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.61) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ทันสมัยมาใช้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.59)

ตาราง 9 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 3 หลักคุณธรรม

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา หลักคุณธรรม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนยึดมั่นในความถูกต้อง	4.22	0.61	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีความขยันหมั่นเพียร			
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีความอดทน อดกลั้น	4.34	0.63	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	4.21	0.66	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกคน พัฒนาตนเอง ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.28	0.62	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษาปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้อยู่ในจิตใจ ของบุคลากรและนักเรียนจนเป็นนิสัย	4.32	0.57	มาก
7. ผู้บริหารสถานศึกษามาปฏิบัติงานตรงเวลา	4.26	0.64	มาก
8. ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น	4.29	0.61	มาก
9. ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.31	0.59	มาก
รวม	4.29	0.59	มาก
	4.28	0.46	มาก

จากตาราง 9 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 หลักคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความขยันหมั่นเพียร ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.63) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกคนพัฒนาตนเอง ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.57) ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.59) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความอดทนอดกลั้น ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.66)

ตาราง 10 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 3 หลักความโปร่งใส

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา หลักความโปร่งใส	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานอย่างตรงไปตรงมา	4.25	0.58	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่นและโปร่งใส ในการปฏิบัติงาน	4.30	0.60	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในการบริหารงาน ในด้านต่าง ๆ	4.19	0.60	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความไว้วางใจในการทำงานให้แก่ บุคลากร	4.25	0.61	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความยุติธรรมกับทุกฝ่ายที่มี ส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน	4.20	0.60	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดกระบวนการ และ ขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	4.26	0.56	มาก
7. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีกระบวนการตรวจสอบ ที่ชัดเจน	4.21	0.59	มาก
รวม	4.24	0.48	มาก

จากตาราง 10 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 หลักความโปร่งใส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่นและโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.60) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.56) ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานอย่างตรงไปตรงมา ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.58) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.60)

ตาราง 11 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 3 หลักการมีส่วนร่วม

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา หลักการมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน	4.28	0.59	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมวางแผนการดำเนินงาน	4.26	0.60	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากทุกฝ่าย เพื่อการปฏิบัติงานและการตัดสินใจ	4.32	0.59	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างเพื่อ การปรับปรุงและพัฒนางาน	4.33	0.60	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือปฏิบัติงานร่วมกันใน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.35	0.56	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ของสถานศึกษา	4.36	0.56	มาก
7. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้ง ในระดับสถานศึกษาและชุมชน	4.29	0.59	มาก
8. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรผลประโยชน์ที่พึงมีพึงได้กับ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเป็นธรรม	4.25	0.59	มาก
รวม	4.30	0.44	มาก

จากตาราง 11 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 หลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.56) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือปฏิบัติงานร่วมกันในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.56) ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างเพื่อการปรับปรุงและพัฒนางาน ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.60) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรผลประโยชน์ที่พึงมีพึงได้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเป็นธรรม ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.59)

ตาราง 12 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 3 หลักความรับผิดชอบ

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา หลักความรับผิดชอบ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบ	4.28	0.57	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถและรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้น	4.28	0.58	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายงานให้บุคลากรรับผิดชอบตามความรู้ความสามารถ	4.29	0.61	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการให้เกียรติและเคารพซึ่งกันและกันในสถานศึกษา	4.27	0.59	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีความกระตือรือร้นในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา	4.22	0.58	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับผลดีและผลเสียจากการตัดสินใจ	4.23 4.26	0.55 0.56	มาก มาก
7. ผู้บริหารสถานศึกษาพร้อมแสดงข้อเท็จจริงและพร้อมยอมรับการตรวจสอบจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย			
รวม	4.26	0.46	มาก

จากตาราง 12 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 หลักความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายงานให้บุคลากรรับผิดชอบตามความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.61) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ และรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้น ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.58) ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.57) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความกระตือรือร้นในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.58)

ตาราง 13 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 3 หลักความคุ้มค่า

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา หลักความคุ้มค่า	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด	4.19	0.51	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีความประหยัดในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	4.23	0.55	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดสรรและการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	4.26	0.50	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการใช้ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน	4.31	0.55	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์และสามารถใช้ได้อย่างยั่งยืน	4.22	0.53	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรและนักเรียนใช้วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	4.28	0.53	มาก
รวม	4.25	0.44	มาก

จากตาราง 13 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 หลักความคุ้มค่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการใช้ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.55) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรและนักเรียนใช้วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.53) ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดสรรและการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.50) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.51)

ตอนที่ 4 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ตามกรอบแนวคิดของ Mott (1972: 104) ประกอบด้วย 4 ประการ ได้แก่ 1) ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก 3) ประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา และ 4) ประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ข้อมูลโดยภาพรวมและรายด้าน รายละเอียดดังตาราง 14-18

ตาราง 14 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.17	0.50	มาก
2. ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก	4.29	0.40	มาก
3. ประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา	4.31	0.44	มาก
4. ประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา	4.33	0.48	มาก
รวม	4.28	0.38	มาก

จากตาราง 14 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.38) โดยมีค่าเฉลี่ยรายด้าน ดังนี้ ประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.48) ประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.44) ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.40) และประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ

ตาราง 15 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ด้านประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ประสิทธิภาพของสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง			
1. สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษามีประสิทธิภาพโดยอาศัยความพร้อมจากปัจจัยภายในและภายนอก	4.23	0.60	มาก
2. สถานศึกษามีผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชาติอยู่ในระดับที่น่าพอใจ	4.09	0.66	มาก
3. นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาสามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับได้จำนวนมาก	4.15	0.65	มาก
4. ผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพด้านผู้เรียนของสถานศึกษาอยู่ในระดับที่น่าพอใจ	4.20	0.63	มาก
5. นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาสามารถสอบเข้าศึกษาต่อในระดับสูงได้ตามเป้าหมายที่กำหนด	4.18	0.58	มาก
รวม	4.17	0.50	มาก

จากตาราง 15 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ด้านประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษามีประสิทธิภาพโดยอาศัยความพร้อมจากปัจจัยภายในและภายนอก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.60) รองลงมา คือ ผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพด้านผู้เรียนของสถานศึกษาอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.63) นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาสามารถสอบเข้าศึกษาต่อในระดับสูงได้ตามเป้าหมายที่กำหนด ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.58) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชาติอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.66)

ตาราง 16 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ด้านประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก

ประสิทธิผลของสถานศึกษา ด้านประสิทธิผลในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีเจตคติทางบวกด้วยการจัดกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน	4.21	0.53	มาก
2. สถานศึกษาส่งเสริมทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน	4.27	0.56	มาก
3. สถานศึกษาพัฒนานักเรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะที่เหมาะสมในศตวรรษที่ 21	4.28	0.51	มาก
4. นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะในการประยุกต์และเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ	4.23	0.57	มาก
5. สถานศึกษาปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและความประพฤติที่ดีให้แก่นักเรียน	4.40	0.52	มาก
6. สถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน ให้มีความคิดเห็นที่ถูกต้องและเหมาะสม สามารถประพฤติตนเป็นพลเมืองและพลโลกที่ดี	4.37	0.51	มาก
รวม	4.29	0.40	มาก

จากตาราง 16 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ด้านประสิทธิผลในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษาปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและความประพฤติที่ดีให้แก่นักเรียน ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.52) รองลงมา คือ สถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน ให้มีความคิดเห็นที่ถูกต้องและเหมาะสม สามารถประพฤติตนเป็นพลเมืองและพลโลกที่ดี ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.51) สถานศึกษาพัฒนานักเรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะที่เหมาะสมในศตวรรษที่ 21 ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.51) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีเจตคติทางบวกด้วยการจัดกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.53)

ตาราง 17 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ด้านประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา

ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ด้านประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. สถานศึกษาได้รับการพัฒนาเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง	4.30	0.56	มาก
2. สถานศึกษาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงองค์รูปแบบการบริหาร และการดำเนินงานต่าง ๆ ได้สอดคล้องกับสถานการณ์	4.33	0.53	มาก
3. สถานศึกษามีความก้าวหน้าและทันกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน	4.29	0.56	มาก
4. สถานศึกษาปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง	4.35	0.56	มาก
5. สถานศึกษาสามารถพัฒนาสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นอย่างสร้างสรรค์	4.28	0.52	มาก
รวม	4.31	0.44	มาก

จากตาราง 17 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ด้านประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษาปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.56) รองลงมา คือ สถานศึกษาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงองค์รูปแบบการบริหารและการดำเนินงานต่าง ๆ ได้สอดคล้องกับสถานการณ์ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.53) สถานศึกษาได้รับการพัฒนาเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.56) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาสามารถพัฒนาสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.52)

ตาราง 18 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ด้านประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ด้านประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. สถานศึกษาบริหารงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	4.28	0.55	มาก
2. สถานศึกษากำหนดรูปแบบการบริหารงานภายในสถานศึกษาได้เหมาะสมและชัดเจน	4.34	0.56	มาก
3. สถานศึกษามีการกำหนดรูปแบบการทำงานได้เหมาะสมกับขนาดและภารกิจของสถานศึกษา	4.31	0.54	มาก
4. สถานศึกษาสามารถแก้ปัญหาในสถานศึกษาได้อย่างทันท่วงทีและทันเหตุการณ์	4.35	0.57	มาก
5. สถานศึกษาสามารถดำเนินงานกิจกรรมภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.38	0.56	มาก
รวม	4.33	0.48	มาก

จากตาราง 18 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ด้านประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาสามารถดำเนินงานกิจกรรมภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.48) รองลงมา คือ สถานศึกษาสามารถแก้ปัญหาในสถานศึกษาได้อย่างทันท่วงทีและทันเหตุการณ์ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.57) สถานศึกษากำหนดรูปแบบการบริหารงานภายในสถานศึกษาได้เหมาะสมและชัดเจน ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.56) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาบริหารงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.55)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน รายละเอียดดังตาราง 19

ตาราง 19 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

ตัวแปร	ประสิทธิผลในการผลิตนักเรียนใหม่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Y ₁)	ประสิทธิผลในการผลิตนักเรียนใหม่ เจตคติทางบวก (Y ₂)	ประสิทธิผลในการเปลี่ยนแปลงและ พัฒนาสถานศึกษา (Y ₃)	ประสิทธิผลในการแก้ปัญหาภายใน สถานศึกษา (Y ₄)	ประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y)
หลักนิติธรรม (X ₁)	0.550**	0.548**	0.533**	0.561**	0.646**
หลักคุณธรรม (X ₂)	0.505**	0.581**	0.493**	0.495**	0.611**
หลักความโปร่งใส (X ₃)	0.535**	0.565**	0.499**	0.552**	0.634**
หลักการมีส่วนร่วม (X ₄)	0.485**	0.489**	0.531**	0.611**	0.622**
หลักความรับผิดชอบ (X ₅)	0.522**	0.547**	0.602**	0.588**	0.663**
หลักความคุ้มค่า (X ₆)	0.467**	0.570**	0.533**	0.535**	0.619**
การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล (X)	0.594**	0.638**	0.614**	0.644**	0.733**

p** ≤ .01

จากตาราง 19 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา (X) กับประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ($r_{xy} = 0.733$) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง

ประสิทธิผลในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ($r_{X_4Y_4} = 0.611$) ประสิทธิผลในการเปลี่ยนแปลงและ
พัฒนาสถานศึกษา ($r_{X_4Y_3} = 0.531$) ประสิทธิผลในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ($r_{X_4Y_2} =$
 0.489) ประสิทธิผลในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($r_{X_4Y_1} = 0.485$)

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา หลักความรับผิดชอบต่อประสิทธิผล
ของสถานศึกษาโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r_{X_5Y} = 0.663$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา หลักความ
รับผิดชอบต่อ พบว่า ความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับสูงทุกด้าน โดยเรียงลำดับ
ได้ดังนี้ ประสิทธิผลในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา ($r_{X_5Y_3} = 0.602$) ประสิทธิผลใน
การแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ($r_{X_5Y_4} = 0.588$) ประสิทธิผลในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก
($r_{X_5Y_2} = 0.547$) ประสิทธิผลในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($r_{X_5Y_1} = 0.522$)

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา หลักความคุ้มค่ากับประสิทธิผล
ของสถานศึกษาโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r_{X_6Y} = 0.619$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา หลักความคุ้มค่า
พบว่าความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับสูงทุกด้าน โดยเรียงลำดับได้ดังนี้
ประสิทธิผลในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ($r_{X_6Y_2} = 0.570$) ประสิทธิผลในการแก้ปัญหา
ภายในสถานศึกษา ($r_{X_6Y_4} = 0.535$) ประสิทธิผลในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา ($r_{X_6Y_3} =$
 0.533) ประสิทธิผลในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($r_{X_6Y_1} = 0.467$)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 388 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 32 แห่ง โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 193 คน แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา จากนั้นจึงสุ่มครูโดยสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบบสอบถามมีจำนวน 66 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67-1.00 ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในรูปแบบออนไลน์ ด้วยการสแกน QR Code และตอบแบบสอบถามผ่านแอปพลิเคชัน Google Form มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 188 ฉบับ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) จากนั้นจึงอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

สรุปผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 สรุปผลได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีประสบการณ์การทำงานส่วนใหญ่ ตั้งแต่ 5-10 ปี และปฏิบัติหน้าที่สอนอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่เป็นส่วนใหญ่
2. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักการมีส่วนร่วม รองลงมา คือ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส และหลักนิติธรรม ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 หลักนิติธรรม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักรู้ ด้วยความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบังคับบัญชาบุคลากรภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเผยแพร่ความรู้ สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดกฎระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นที่ยอมรับของบุคลากรและนักเรียนในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาบังคับใช้กฎระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาด้วยความยุติธรรมและเป็นธรรม ซึ่งมีค่าเท่ากับผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการทบทวน ปรับปรุงกฎระเบียบ และกระบวนการดำเนินการให้เป็นธรรมและทันต่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาบังคับใช้กฎระเบียบข้อบังคับด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติและ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ทันสมัยมาใช้ในสถานศึกษา ตามลำดับ

2.2 หลักคุณธรรม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความขยันหมั่นเพียร รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกคนพัฒนาตนเอง ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ผู้บริหารสถานศึกษามาปฏิบัติงานตรงเวลา ซึ่งมีค่าเท่ากับผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น ด้านคุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ผู้บริหารสถานศึกษาปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้อยู่ในจิตใจของบุคลากรและนักเรียนจนเป็นนิสัย ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนยึดมั่นในความถูกต้อง และผู้บริหารสถานศึกษามีความอดทน อดกลั้น ตามลำดับ

2.3 หลักความโปร่งใส พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่นและโปร่งใสในการปฏิบัติงาน รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งมีค่าเท่ากับผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความไว้วางใจในการทำงานให้แก่บุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีกระบวนการตรวจสอบที่ชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความยุติธรรมกับทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน และผู้บริหารสถานศึกษาเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ตามลำดับ

2.4 หลักการมีส่วนร่วม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือปฏิบัติงานร่วมกัน ในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับความคิดเห็น ที่แตกต่างเพื่อการปรับปรุงและพัฒนางาน ผู้บริหารสถานศึกษา รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากทุกฝ่าย เพื่อการปฏิบัติงานและการตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม ทั้งในระดับสถานศึกษาและชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน

ร่วมวางแผนการดำเนินงาน และผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรผลประโยชน์ที่พึงมีพึงได้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเป็นธรรม ตามลำดับ

2.5 หลักความรับผิดชอบ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายงานให้บุคลากรรับผิดชอบตามความรู้ความสามารถ รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ และรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งมีค่าเท่ากับ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการให้เกียรติและเคารพซึ่งกันและกันในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาพร้อมแสดงข้อเท็จจริงและพร้อมยอมรับการตรวจสอบจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับผลดีและผลเสียจากการตัดสินใจ และผู้บริหารสถานศึกษามีความกระตือรือร้นในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ

2.6 หลักความคุ้มค่า พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการใช้ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรและนักเรียนใช้วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดสรรและการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษามีความประหยัดในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์และสามารถใช้ได้อย่างยั่งยืน และผู้บริหารสถานศึกษาใช้ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตามลำดับ

3. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก และประสิทธิผลในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

3.1 ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษามีประสิทธิภาพโดยอาศัยความพร้อมจากปัจจัยภายในและภายนอก รองลงมา คือ ผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพด้านผู้เรียนของสถานศึกษาอยู่ในระดับที่น่าพอใจ นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาสามารถสอบเข้าศึกษาต่อในระดับสูงได้ตามเป้าหมายที่กำหนด นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาสามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับได้จำนวนมาก และสถานศึกษามีผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชาติอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ตามลำดับ

3.2 ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและความประพฤติที่ดีให้แก่นักเรียน รองลงมา คือ สถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน ให้มีความคิดเห็นที่ถูกต้องและเหมาะสม สามารถประพฤติตนเป็นพลเมืองและพลโลกที่ดี สถานศึกษาพัฒนา นักเรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะที่เหมาะสมในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาส่งเสริมทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะในการประยุกต์และเข้าถึง

เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ และสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีเจตคติทางบวก ด้วยการจัดกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน ตามลำดับ

3.3 ประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง รองลงมา คือ สถานศึกษาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงองค์กรรูปแบบการบริหารและการดำเนินงานต่าง ๆ ได้สอดคล้องกับสถานการณ์ สถานศึกษาได้รับการพัฒนาเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง สถานศึกษามีความก้าวหน้า และทันกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน และสถานศึกษาสามารถพัฒนาสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นอย่างสร้างสรรค์ ตามลำดับ

3.4 ประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาสามารถดำเนินงานกิจกรรมภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ สถานศึกษาสามารถแก้ปัญหาในสถานศึกษาได้อย่างทันท่วงทีและทันเหตุการณ์ สถานศึกษากำหนดรูปแบบการบริหารงานภายในสถานศึกษาได้เหมาะสมและชัดเจน สถานศึกษามีการกำหนดรูปแบบการทำงานได้เหมาะสมกับขนาดและภารกิจของสถานศึกษา และสถานศึกษาบริหารงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตามลำดับ

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ($r = 0.733$) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 โดยภาพรวม กับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ในแต่ละด้าน พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับสูงทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ได้ดังนี้ ประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

4.1 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา หลักนิติธรรมกับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา หลักนิติธรรม พบว่า มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับสูงทุกด้าน โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ ประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา

4.2 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา หลักคุณธรรมกับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 ผู้วิจัยอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 ตามกรอบแนวคิดของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (ราชกิจจานุเบกษา, 2542: 26-27) เนื่องจากมีความครอบคลุมตามหลักการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 6 หลักการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งมีนโยบายให้ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ซึ่งทำให้พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ รัตนาภรณ์ ส่งเสริม (2557: 160) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 4 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ มยุรี แสนสุข (2558: 61) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ไพฑูรย์ สุขผลานันท์ (2558: 59) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด พบว่า สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก กมลพรรณ พิงด้วง (2560: 168) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ทศพร หงษาชาติ (2560: 58) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับความผูกพันต่อองค์กร: กรณีศึกษาสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 1 พบว่า ภาพรวมของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ พรรณีภา ไชยศรี (2563: 139) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ Clarke (2001: 3519) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศที่ด้อยพัฒนา (ประเทศกาน่า) พบว่าการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตยได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นโดยประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่แท้จริง มีการปรับตัวในการทำงานของท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรมาภิบาลซึ่งเป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

Kimmet (2005: 32) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบอบการเมืองการปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ พบว่า ในประเทศที่พัฒนาแล้ว หลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้ในเชิงของกลยุทธ์ทางการเมืองมากกว่า การนำเนื้อหาสาระไปประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ประเทศ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยพิจารณาเป็นรายประเทศ และเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาว่าประเทศเหล่านี้ มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อย่างไรรวมถึงการมีส่วนร่วมของหลักธรรมาภิบาลในการเลือกตั้ง ในปี ค.ศ. 2004 นอกจากนี้ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังที่ได้เรียนรู้ในการนำหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาการเมือง การปกครอง โดยเน้นการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้พัฒนาบ้านเมืองในสภาวะที่บ้านเมืองมีความไม่แน่นอนและเศรษฐกิจคับขัน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารประเทศใหม่ ๆ เนื่องจากหลักธรรมาภิบาลช่วยสนับสนุนการเมืองการปกครอง ซึ่งแนวคิดของหลักธรรมาภิบาลของชาติตะวันตกก่อเกิดรูปแบบการบริหาร ใหม่ ๆ และการพัฒนาประชาธิปไตย เมื่อพิจารณาผลการวิจัยครั้งนี้ ร่วมกับงานวิจัยที่มีผลในลักษณะเดียวกัน อาจอธิบายได้ว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 นั้น เป็นการบริหารที่ภายใต้หลักการบริหารประเทศ ซึ่งถูกบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 มาตรา 65 (ราชกิจจานุเบกษา, 2560: 17) ซึ่งมีใจความสำคัญให้รัฐมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลและใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ทั้งนี้ แผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งเป็นการกำหนดทิศทางในการบริหารสถานศึกษาก็จะต้องจัดทำให้สอดคล้องกับกรอบการบริหารตามที่ระบุในรัฐธรรมนูญ การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาก็จะต้องยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานมีการจัดการหน่วยงานอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม ภายใต้หลักนิติธรรมที่ยึดหลักปฏิบัติด้านกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด มีการดำเนินงานที่เสมอภาคและเป็นธรรม เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตลอดจนการดำเนินงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของสถานศึกษาด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ตามกรอบแนวคิดของ Mott (1972: 104) ประกอบด้วย 4 ประการ ได้แก่ 1) ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อาจเป็นเพราะประสิทธิผลประการหนึ่งของสถานศึกษา โดยส่วนใหญ่แล้ว สังคมจะคาดหวังคุณภาพของนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูง จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการเพื่อให้นักเรียนมีผลลัพธ์ทางการศึกษาที่ดี 2) ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก เป็นไปได้ว่า การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติในด้านอาชีพให้แก่ นักเรียน ทั้งพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ รวมถึงมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ทางด้านคุณธรรม จริยธรรม การประพฤติปฏิบัติตนและมีเจตคติที่ดีต่อการศึกษา 3) ประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความพยายามในการส่งเสริมครูและบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุด และ 4) ประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ปัญหาทางด้านการบริหารสถานศึกษานั้นเกิดขึ้นได้เสมอ จึงเป็นไปได้อย่างมากที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกำหนดแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการบริหารสถานศึกษา ทั้งด้านงานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป สอดคล้องกับ ยุคตันันท์ หวานฉ่ำ (2555: 71) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน สอดคล้องกับ กนกทิพย์ ดอกลัดดา (2560: 66) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษาของโรงเรียนราชวินิตบางแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในโรงเรียนราชวินิตบางแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

กมลพรรณ พึ่งดวง (2560: 168) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ณิชดา โกรทินธาคม (2560: 90) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้พลังอำนาจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ พรรณิภา ไชยศรี (2563: 139) ได้ทำ การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

Hightt (1989: 57) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน และพบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนในทัศนะของผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษาธิการจังหวัดนั้น ประกอบด้วย ปัจจัยหลักสองประการ คือ ปัจจัยภายในโรงเรียนและปัจจัยภายนอกโรงเรียน ได้แก่ 1) ผู้บริหารโรงเรียน 2) ความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรในโรงเรียน 3) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 4) การบริหารจัดการเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกและงบประมาณ 5) การเน้นที่เป้าหมายของโรงเรียน 6) การสนับสนุนของผู้ปกครอง และ 7) การให้ความสำคัญกับโปรแกรมทางวิชาการ ทั้งนี้ สามารถอธิบายได้ว่าประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก และประสิทธิผลในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงนั้น การดำเนินงานของสถานศึกษา ต้องมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการทุกฝ่าย นอกจากนี้ต้อง

ปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรมีการวางแผนเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และอยู่ในระดับที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของส่วนรวม สร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และมีมาตรฐาน มีการจัดการความเสี่ยงและมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ เกิดความคุ้มค่าในการดำเนินงาน รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนา ปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นในการดำเนินงานของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีการเผยแพร่ความรู้ สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา รวมทั้งดำเนินการทบทวนปรับปรุงเรื่องกฎระเบียบ และกระบวนการดำเนินการให้เป็นธรรมและทันต่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงเพื่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเท่ากับ 0.733 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 มีความสัมพันธ์กัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์กันทุกคู่ โดยมีความสัมพันธ์ในทางบวกและมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี ทั้ง 6 หลักการ ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ทำให้ผู้บริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 แสดงการบริหารประสิทธิผลของสถานศึกษา ทั้ง 4 ประการ ประกอบด้วย ประสิทธิผลในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ประสิทธิผลในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ประสิทธิผลในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา และประสิทธิผลในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ทำให้เกิดการบริหารงานที่บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามไปด้วยเช่นกัน ดังนั้น ถ้าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารอยู่ในระดับสูง ประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาก็จะสูง อยู่ในระดับที่สอดคล้องกัน และหากการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารอยู่ในระดับต่ำ ประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาก็จะอยู่ในระดับต่ำเช่นเดียวกัน การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลจึงมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา

สมมาตร คงชื่นสิน (2556: 144-145) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ครู กศน.แขวงมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลในการบริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงโดยความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมกับประสิทธิผลในการบริหารงานรายด้าน พบว่ามีความสัมพันธ์ในทางบวกทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลในการบริหาร

ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลรายด้าน พบว่ามีความสัมพันธ์ในทางบวกทั้ง 10 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทศพร หงษาชาติ (2560: 58) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับความผูกพันต่อองค์กร: กรณีศึกษาสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาภาครัฐกับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ขนาดความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง และทิศทางบวก ($r = 0.81^*$) และสอดคล้องกับ อุซาร์ตัน ดาวลอย (2561: 106) ได้ทำการศึกษาวิจัยศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรีโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก ($r = 0.939$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ระดับสูงและสูงมาก

ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และทั้งสองตัวแปรมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ได้กำหนดอยู่ในกฎหมาย และลงสู่การปฏิบัติตามที่ผู้วิจัยได้ให้เหตุผลไว้ในประเด็นก่อนหน้านั้น เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการบริหารด้วย 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักการมีส่วนร่วม 4) หลักความโปร่งใส 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า จึงทำให้ประสิทธิผลของสถานศึกษาในด้าน 1) ประสิทธิผลในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ประสิทธิผลในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก 3) ประสิทธิผลในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา และ 4) ประสิทธิผลในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา สูงตามไปด้วย นอกจากนี้ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลถือเป็นเรื่องจำเป็นต่อการบริหารจัดการองค์กรทุกองค์กร ในทางการศึกษาก็เช่นเดียวกัน

จากผลการวิจัยครั้งนี้ หลักความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวมสูงสุด แสดงว่าการเปิดโอกาสให้สาธารณชนตรวจสอบการปฏิบัติงานได้นั้น เป็นการสะท้อนความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมในการตัดสินใจ ความรับผิดชอบต่อผลงานที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนสะท้อนความเป็นจริงของสังคมปัจจุบันอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากสาธารณชนส่วนใหญ่ตั้งข้อสังเกตว่าการบริหารงานราชการหรือการบริหารการศึกษานั้นมีความโปร่งใสเพียงใด การเปิดโอกาสให้สาธารณชนได้มีโอกาสตรวจสอบได้ จึงเป็นการส่งเสริมให้เกิดประสิทธิผลของสถานศึกษาตามไปด้วย

หลักนิติธรรม ที่ได้กำหนดความมุ่งหมายในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของสถานศึกษา โดยมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ การที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ จะทำให้การบริหารงานเป็นไปด้วยความถูกต้องเป็นที่ยอมรับของสังคม และทำให้ประสิทธิผลของสถานศึกษาเกิดขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย

หลักความโปร่งใส ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องยึดหลักในการบริหารให้มีความโปร่งใส 4 ด้าน ได้แก่ ความโปร่งใสด้านโครงสร้างระบบงาน ด้านระบบการให้คุณ ด้านระบบการให้โทษ และด้านการเปิดเผยระบบงาน (ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553 :82-83) หลักความโปร่งใส มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา อาจเป็นเพราะหลักความโปร่งใส คือ การเปิดเผยระบบการทำงานให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบและมีความเข้าใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้เกิดความร่วมมือจนทำให้การผลิตนักเรียนให้มีคุณภาพด้านการเรียนและมีเจตคติที่ดีรวมทั้งให้ความร่วมมือพัฒนาสถานศึกษาและแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

หลักการมีส่วนร่วม ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาเช่นกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้นั้น เนื่องจากหลักการมีส่วนร่วมในการรับรู้การบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ร่วมวางแผนปฏิบัติการทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามามีส่วนร่วมนี้ความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา อาจเป็นเพราะการได้รับข้อเสนอแนะหรือข้อสังเกตที่เป็นประโยชน์ที่ได้รับนอกเหนือจากมุมมองของผู้บริหารสถานศึกษา การได้รับข้อเสนอแนะและนำไปปฏิบัติเองที่ทำให้ประสิทธิผลของสถานศึกษาเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

หลักความคุ้มค่า เป็นหลักที่บ่งชี้ถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดย่อมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา เนื่องจากเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของสถานศึกษาโดยตรง

หลักคุณธรรม เป็นหลักที่เกี่ยวข้องกับคุณงามความดี ซึ่งเป็นสิ่งที่คนทั่วไปคาดหวังให้เกิดขึ้นกับการบริหารงานของผู้บริหาร แต่เป็นสิ่งที่เป็นามธรรมไม่อาจจะเห็นได้ชัดเจน เช่น หลักธรรมาภิบาลที่กล่าวถึงมาก่อนหน้านี้จึงเป็นเหตุให้หลักคุณธรรมเป็นหลักธรรมาภิบาลที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา แต่มีค่าสหสัมพันธ์เพียร์สันน้อยที่สุดในทุก ๆ ด้าน อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารก็ต้องยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งเสริมให้เกิดระบบคุณธรรมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้ทั้งองค์กรมีคุณธรรมอันจะทำให้ประสิทธิผลของสถานศึกษาสูงขึ้น จากการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ด้วยความดีงามตามที่สังคมคาดหวัง

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ผู้วิจัยเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ คือ

1.1 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักการมีส่วนร่วม รองลงมา ได้แก่ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความ คุ่มค่า หลักความโปร่งใส และหลักนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ทันสมัยมาใช้ในสถานศึกษา ทั้งนี้ การบริหารสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการบังคับใช้ กฎระเบียบต่าง ๆ ของสถาบันการศึกษาด้วยความยุติธรรม โดยต้องสร้างการตระหนักรู้ของบุคลากร ทุกคนในองค์กร เพื่อให้บุคลากรทุกคนยอมรับและปฏิบัติตามโดยไม่มีความเคลือบแคลงใจ ซึ่งจะได้รับ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามมา

1.1.1 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระดับ 3 หลักนิติธรรม ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหาร สถานศึกษากำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ทันสมัยมาใช้ในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมพัฒนาการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการรักษากฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา และเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งนี้การบริหารสถานศึกษานั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการบังคับใช้กฎระเบียบ ต่าง ๆ ของสถาบันการศึกษาด้วยความยุติธรรม โดยต้องสร้างการตระหนักรู้ของบุคลากรทุกคนในองค์กร เพื่อให้บุคลากรทุกคนยอมรับและปฏิบัติตามโดยไม่มีความเคลือบแคลงใจ ซึ่งจะได้รับ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามมา

1.1.2 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระดับ 3 หลักคุณธรรม ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความอดทน อดกลั้น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรฝึกคุณธรรมในเรื่องการมี ความอดทน อดกลั้น และสามารถเผชิญกับเหตุการณ์ที่กดดันหรือไม่น่าพึงพอใจ

1.1.3 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระดับ 3 หลักความโปร่งใส ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาควร เปิดเผยระบบการทำงานให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบและมีความเข้าใจในการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษา ทำให้เกิดความร่วมมือจนทำให้การผลิตนักเรียนให้มีคุณภาพด้านการเรียนและมีเจตคติ ที่ดี รวมทั้งให้ความร่วมมือพัฒนาสถานศึกษาและแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

1.1.4 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระดับ 3 หลักการมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรผลประโยชน์ที่พึงมีพึงได้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเป็นธรรม ผู้บริหาร สถานศึกษาควรสร้างการรับรู้การบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ร่วมวางแผนปฏิบัติการ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อก่อให้เกิด การพัฒนาร่วมกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การร่วมกิจกรรมได้รับการจัดสรรผลประโยชน์ที่พึงมี พึงได้อย่างเป็นธรรม และร่วมประเมินผลการดำเนินงาน

1.1.5 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระดับ 3 หลักความรับผิดชอบ ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความกระตือรือร้นในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้าง

ความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบ การมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถเฉพาะ ซึ่งกันและกัน มีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา กล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากการตัดสินใจ โดยมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ รับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้น ตลอดจนการเคารพ ในความคิดเห็นที่แตกต่างไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสียเพื่อให้องค์กรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.6 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 หลักความคุ้มค่า ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ทรัพยากรธรรมชาติทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษา ควรใช้ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่าส่งเสริม สนับสนุน ทั้งการจัดสรรและการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดการเรียนการสอนตลอดจนมีการวางแผน เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากร รวมทั้งประสานความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งรู้จักรักษา และพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์และใช้ได้อย่างยั่งยืน

1.2 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรภายใน สถานศึกษา เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบของนักเรียน โดยการศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย สร้างนิสัยให้นักเรียนมีศีลธรรมมีพฤติกรรม การเรียนที่ดี มีผลคะแนนสอบพัฒนาในระดับสูงขึ้น โดยส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง มากขึ้น มีการเข้าร่วมการแข่งขันทางวิชาการกับหน่วยงานอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง รวมทั้ง ส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงหน้าที่ของตนเองและมีมุมมองต่อนักเรียนและสถานศึกษาในทางที่ดี

1.2.1 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 ด้านประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชาติ อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ทั้งนี้ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา เล็งเห็นถึง ความสำคัญในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบของนักเรียน โดยการศึกษาวิธีการจัดการ เรียนการสอนที่หลากหลาย สร้างนิสัยให้นักเรียนมีศีลธรรม มีพฤติกรรมเรียนที่ดี มีผลคะแนน สอบพัฒนาในระดับสูงขึ้น โดยส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น มีการเข้าร่วม การประกวดการแข่งขันทางวิชาการกับหน่วยงานอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมให้ครูตระหนัก ถึงหน้าที่ของตนเองและมีมุมมองต่อนักเรียนและสถานศึกษาในทางที่ดี

1.2.2 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 ด้านประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีเจตคติทางบวกด้วยการจัดกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนติดตามจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษา และอาชีพให้กับนักเรียน ให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตนเป็นคนดี มีระเบียบวินัยที่ดี รู้จักพัฒนาตนเองและมีเจตคติที่ดีต่อการศึกษา

1.2.3 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 ด้านประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาสามารถพัฒนาสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นอย่างสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนา วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ อย่างหลากหลาย จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการและความสามารถของนักเรียน และให้สถานศึกษาพัฒนาเปลี่ยนแปลงวิธีดำเนินงานด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณและบริหารทั่วไปให้เป็นระบบ มีการจัดสรรทรัพยากรได้อย่างลงตัวเหมาะสม พัฒนาระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่ทันสมัย มีคุณภาพ มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนทันกับเหตุการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

1.2.4 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 ด้านประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาบริหารงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษาหาทางป้องกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตร ด้านการสนับสนุนการวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียน ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการปกครองนักเรียน ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา และงานรับผิดชอบอื่น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

1.3 ความสัมพันธ์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ หลักคุณธรรมกับประสิทธิผลในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา อาจเป็นไปได้ว่าประสิทธิผลในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษายังไม่บรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทนไม่มากเท่าที่ควร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้อยู่ในจิตใจของบุคลากรและนักเรียนจนเป็นนิสัย ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนยึดมั่นในความถูกต้อง และผู้บริหารสถานศึกษามีความอดทน อดกลั้น ตลอดจนมุ่งมั่นเน้นผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจ เพื่อให้การดำเนินงานในสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ก่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดี

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 ผู้วิจัยเสนอแนะการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ผู้สนใจควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษาด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.2 ผู้สนใจควรมีการศึกษารูปแบบ แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2.3 ผู้สนใจควรมีการศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดยะลาและพื้นที่อื่น ๆ เพื่อพัฒนาส่งเสริมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกทิพย์ ดอกกล้าตา. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษาของโรงเรียนราชวินิตบางแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กมลพรรณ พึ่งด้วง. (2560). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กัญจรัตน์ สินธุรัตน์. (2559). การบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- กัญติกา ทองขาว. (2554). ประสิทธิภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบลคิมใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- เกษมศรี จาตุรพันธ์. (2554). การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ขวัญพิชชา มีแก้ว. (2562). การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2553). การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล (Good governance). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จตุรภัทร ประทุม. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จรูณี แก้วเอี่ยม. (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: วี.พี.รินทร์.
- จารุวรรณ สุรินทร์. (2552). การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่ม เครือข่ายวังสามหมอ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

- จุฑามาส นาคปฐม. (2559). การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน เทศบาล
อินทปัญญาวัดใหญ่อินทาราม เทศบาลเมืองชลบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เฉลิมพงศ์ มีสมนัย. (2554). การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เอกสารประกอบชุดการสอน ชุดวิชา
การบริหารราชการไทย. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ซารีล่า ลาหมีด. (2559). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียน
เอกชน สอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสตูล. สารนิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ณิธดา โกรทินธาคม. (2560). การใช้พลังอำนาจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐรฎา พวงธรรม. (2553). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2561). การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย. มหาสารคาม: คณะ
ศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ. (2559). การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ทศพร หงษาชาติ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับความผูกพัน
ต่อองค์กร: กรณีศึกษาสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
บูรพา.
- ทิพวรรณ สำเภาแก้ว. (2560). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์.
- ธนิต ทองอาจ. (2553). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตนครปฐม
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธวัชชัย นิลประดับ. (2557). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพมหานคร:
วีอินเตอร์พรีนทร์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา
เพื่อปฏิรูปรอบ 2 และประเมินภายนอกรอบ 3. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.

- นงลักษณ์ อนันท์วรรณ. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับความพึงพอใจในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- นนทกร อรุณโน. (2559). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2557). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. นนทบุรี: ตีรณสาร.
- นภดล ไชยบาล. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- นรมน ชันตี. (2561). การศึกษาบทบาทการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- นริศรา มุลวรรณ. (2561). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- นัยมะ สามะ. (2554). “Good Governance กับการบริหารในโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.” วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. 3(4), 9-10.
- นิตยา มั่นชำนาญ. (2555). รูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บรรจบ บุญจันทร์. (2556). การบริหารสถาบันเพื่อความเป็นเลิศ. มหาสารคาม: โรงพิมพ์.
- บัญชา พิพัฒน์มงคลกิจ. (2563). รายงานวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2554). การกระจายอำนาจแนวคิดและประสบการณ์จากเอเชีย. กรุงเทพมหานคร: แอคทีฟพริ้น.
- _____. (2558). การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- ประพัฒน์ โพธิ์วรรณ. (2554). สรุปคำบรรยาย เรื่องหลักในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีส่งเสริมการปฏิรูปการศึกษา. นครปฐม: สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2554). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.

- ปริญ บุญฉวย. (2556). **วัฒนธรรมองค์การ องค์การการเรียนรู้ กับประสิทธิผลองค์การของศาลยุติธรรม: ตัวแบบสมการโครงสร้าง**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคมและการจัดการสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้า.
- _____. (2555). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปิยะพงษ์ โพธิ์มี. (2554). **การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปิยากร หวังมหาพร. (2560). “**ประชารัฐจากรายการคืนความสุขให้คนในชาติคืออะไร?**” **วารสารการบริหารปกครอง**. 6(2), 1-29.
- พรรณีภา ไชยศรี. (2563). **การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พลชื้อ สलगสิงห์. (2553). **สภาพและปัญหาการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ในจังหวัดนครพนม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม.
- พิชัย ไกรกร. (2553). **การบริหารโรงเรียนนิติบุคคล ขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการโรงเรียนนิติบุคคล** (Online). <https://www.gotoknow.org/posts/400006>, 30 มกราคม 2564.
- ไพฑูริย์ สุขผลานันท์. (2558). **การศึกษาภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ภัทรพร เกษสงข์. (2549). **การวิจัยทางการศึกษา**. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ภาควิชร จันท์กุล. (2557). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ภาวดี อนันต์นาวี. (2553). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ**. ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภาวณิ ชินคำ. (2553). **การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- มยุรี แสนสุข. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- มาราณี สัสดีวงศ์. (2554). ปัญหาการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ. (2555). การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2556). การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชยา กักดีจิตต์. (2557). ธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารภาครัฐและภาคเอกชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนา กาญจนพันธุ์. (2554). การบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มิตรภาพการพิมพ์และสตูดิโอ.
- รัตนารณ ส่งเสริม. (2557). การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542. เล่ม 116 ตอนที่ 63 ง, หน้า 26-27.
- _____. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, หน้า 17.
- เรียม สุขกล้า. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เรื่องยศ แวดล้อม. (2556). การบริหารการศึกษา (Online). <http://lek56.edublogs.org/2014,> 25 มกราคม 2564.
- ฤทัยรัตน์ บุญอินทร์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วนัฐสนันท์ กมลบุรณ์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

- วันเพ็ญ ร่ายเรื่อง. (2557). “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี.” วารสารวิจัยรำไพพรรณี. 8(3), 47-53.
- วิจิตร ศรีสอ้าน และคณะ. (2560). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหาร (Online). <http://www.members.thai.net/intira/articletheorymgr01.html>, 6 มกราคม 2563.
- วิจิต บุญสนอง. (2554). แนวทางการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในเขตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. นนทบุรี: วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- วิวน ตะนะ. (2554). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนในอำเภอเชียงของจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
- วีระยุทธ พรพจน์ธรรมาส. (2557). “องค์ประกอบของธรรมาภิบาลในโรงเรียน.” วารสารนักบริหาร. 34(1), 86.
- ศิริพงษ์ เสาภายนอก. (2555). หลักและกระบวนการบริหารการศึกษา ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. นนทบุรี: บริษัท บุ๊คพอยท์ จำกัด.
- สถาบันการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สัญญา ธรรมศักดิ์. (2563). กลยุทธ์การพัฒนา กลไกและกระบวนการประเมินคุณธรรมและ ความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน ภาครัฐ. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2556). ทศธรรมตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพมหานคร: ธรรมดา.
- สมคิด มawang. (2554). การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตาม ความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์ และคณะ. (2556). ท้องถิ่นโปร่งใส. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.
- สมจินตนา คุ่มภัย. (2553). การเปรียบเทียบวัฒนธรรมองค์การที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์การ : กรณีศึกษารัฐวิสาหกิจในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมมาตร คงชื่นสิน. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผล ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- สหัตพงษ์ พิทอนวร. (2563). การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับจรรยาบรรณ วิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3. (2564). **แผนปฏิบัติการ โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา**. ยะลา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2560). **ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555). **การจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). **การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้.
- สุพจน์ ทรายแก้ว. (2555). **ความรู้ทั่วไปของการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรศักดิ์ พันธุ์ระ. (2559). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เสนห์ จ้อยโต. (2557). **มิติใหม่การบริหารธรรมาภิบาลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น**. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อรรถพล พามี. (2556). **การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม**. การศึกษาค้นคว้าอิสระครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม.
- อินทรา หิรัญสาย. (2553). **การบริหารการศึกษา** (Online). <http://www.intira.net>, 2 มกราคม 2563.
- อุษารัตน์ ดาวลอย. (2561). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 4**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- Andrea and Soren. (2007). "Good Governance. Decentralization and Local Economic Development" New challenges and opportunities for local development, social Cohesion and innovation. Italy: Via Catania.

- Bertrom M. Grass. (1972) "What are your Organization's Objective? A General Systems Approach to planning." **Human Relations**. p. 195-215. Reprinted in Water R. Word (ed.), *Concept and Controversy in Organizational Behavior*. Pacific Polisader, Calif Goodyear Publishing Co.
- Blumel, C. M. (2000). **Foreign Aid, Donor Coordination and the Pursuit of Good Governance (Kenya)**. Maryland: University of Maryland.
- Caldwell, B. J. and Spinks, J. M. (1990). **The Self-Managing School**. Administrative Science Quarterly London: Taylor and Francis (Mimeographed).
- Campbell, J. P. (1977). **On the nature of organizational effectiveness New perspectives on organizational effectiveness**. San francisco: Jossey – Bass publishers.
- Christensen, T. and Laegreid, P. (2003). **New Public Management: The Transformation of Idea**. Aldershot: Ashgate Publishing.
- Clarke, V. B. (2001). **Unit Search of Good Governance: Decentralization and Democracy in Ghana**. Illinois : Northern Illinois University.
- Denhardt, J. V. and Denhardt, R.B. (2003). **The New Public Service: Serving not Steering**. New York: M.E. Sharpe.
- Drucker, P. F. (2005). **The Effective Executive**. Australia: Wadsworth.
- Gibson, J. L. (2000). **Organizations Behavior**. 7th ed. Boston: Irwin.
- Good, C.V. (1973). **Dictionary of Education**. New York: Mc Graw - Hill.
- Hayden, M. C. and Thompson, J. J. (2007). "Policy-Making in Practice: Issues Arising from Evaluation of the Welsh Baccalaureate." **Welsh Journal of Education**. 14(1), 85-99.
- Herbert, S. A. (1960). **Administrative Behavior**. New York: The McMillen.
- Hersey, P., K.H, Blanchard and D.E. Johnson. (2001). **Management of Organizational Behavior : Leading Human Resources**. 8th ed. New Jersey: Prentice Hall.
- Highett, N. T. (1989). **School effectiveness and ineffective parent's principal' and superintendents' perspectives**. Unpublished doctoral dissertation, University of Alberta. Edmonton, AB.
- Hoy, W. K. and Miskel, C. G. (1991). **Educational Administration Theory Research and Practice**. 4th ed. Singapore: McGraw-Hill.
- _____. (2001). **Education Administration Theory Research and Practice**. 6th ed. New York: McGraw - Hill.
- _____. (2008). **Educational administration: Theory, research, and practice**. 8th ed. New York: McGraw-Hill.
- James L. Gibson, John M. Ivancevich and James H. Donnelly. (2000). **Organizations : Behavior Structure Process**. 10th ed. Boston: Mass.

- Kettle, D. F. (2004). **The global public management revolution**. 2nd ed. Washington, DC: Brooking Institution.
- Kimmet, P. (2005). **The Politics of Good Governance in the Asian 4**. Griffith : Master Degree Griffith University.
- Kofi Annan. (2009). **The origin, meaning and development of the principles of good governance** (Online). <http://www.socgg.soc.go.th/History1.html>, December 18, 2020.
- Koontz, H. D. (1972). **Principle of Management**. New York: McGraw- Hill.
- Krejcie, R. And Morgan, D.W. (1970). "Determining Sample size for Research activities." **Educationalan Psychological Measurement**. 30(3), 608.
- Morphet, D. (2007). "The Administration of the School Administrators." **Dissertation Abstract International**. 34(03): 705-A.
- Mott, Paul E. (1972). **The characteristic of efficient organizations**. New York: Harper and Row.
- Mott, R. M. (1972). **The character of effective organization**. New York: Harper and Row.
- Owens, S. (2004). "Sitting, Sustainable Development and Social Priorities" **Journal of Risk Research**. 7(2), 61-63.
- Ross. (2002). **Supervision and Instructional Leadership : A Developmental Approach**. P. 2447-A.
- Steers, R.M. (1977). **Organizational Effectiveness: A Behavior View**. Monca: Goodyear.
- Stephen, P. R. and Mary, K. C. (1996). **Management**. 6th ed. Upper Saddle River, N.J: Prentice Hall.
- United Nations Development Program (UNDP). (2015). **Human Development Report**. New York: Oxford University Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพเก้า ณ พัทลุง ตำแหน่ง อาจารย์
สถานที่ทำงาน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณสงขลา
ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิดาริน จุลวรรณ ตำแหน่ง อาจารย์
สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้ภาษา
3. รองศาสตราจารย์ ดร.นิรันดร์ จุลทรัพย์ ตำแหน่ง อาจารย์
สถานที่ทำงาน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ อว ๐๖๓๙.๐๓/๒๓๗

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๘ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพเก้า ณ พัทลุง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยนายอัลอามีน ซียง รหัส ๒๒G๑๘๐๐๐๒ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต ๓” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร ศิริสุข อาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องคุณภาพเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาราย นายอัลอามีน ซียง พร้อมนี้ได้นำส่งเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์วันฉัตร จารุวรรณโน)

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

งานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๗๕๓๓ ๖๙๔๘

<http://bundit.skn.ac.th/>

ผู้ประสานงาน : นายอัลอามีน ซียง โทร. ๐๘ ๑๒๗๗ ๘๒๓๒

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ตามที่งานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ขอความอนุเคราะห์ให้ข้าพเจ้า ผศ.ดร.นพเก้า ณ พัทลุง เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยของนายอัลอามีน ซียง รหัส ๖๒G๑๘๐๐๐๒ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาคพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต ๓” นั้น ข้าพเจ้าทราบรายละเอียดดังกล่าวแล้ว และพิจารณา

- ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

(ลงชื่อ).....

(นพ.นพเก้า ณ พัทลุง)

ตำแหน่ง.....

หน่วยงาน.....

SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ... สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน งานบัณฑิตศึกษา โทร. ๑๖๘๔

ที่... สนส. ๕๓๘... วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง... ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิตาริน จุลวรรณ

เรื่องเดิม

ด้วยนายอัลอามีน ซียง รหัส ๒๒G๑๘๐๐๐๒ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต ๓” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร ศิริสุข อาจารย์ที่ปรึกษา

ข้อเท็จจริง

ในการนี้ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องคุณภาพเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาราย นายอัลอามีน ซียง พร้อมนี้ได้นำส่งเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

ข้อกฎหมาย

ข้อพิจารณา/เสนอแนะ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(อาจารย์วันฉัตร จารวรรณโน)

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ตามที่งานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ขอความอนุเคราะห์ให้ข้าพเจ้า ผศ.นิตาริน จุลวรรณ เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยของนายอัลอามีน ซียง รหัส ๖๒G๑๘๐๐๐๒ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต ๓” นั้น ข้าพเจ้าทราบรายละเอียดดังกล่าวแล้ว และพิจารณา

- ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

(ลงชื่อ).....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิตาริน จุลวรรณ)

ตำแหน่ง.....

รองคณบดี

หน่วยงาน.....

คณะครุศาสตร์

ที่ อว ๐๖๓๙.๐๓/๒๓๘

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๘ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.นิรันดร์ จุลทรัพย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยนายอัลอามีน ซียง รหัส ๖๒๖๑๘๐๐๐๒ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต ๓” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร ศิริสุข อาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องคุณภาพเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาราย นายอัลอามีน ซียง พร้อมนี้ได้นำส่งเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์วันฉัตร จารุวรรณโน)

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

งานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๗๔๓๓ ๖๙๔๘

<http://bundit.skru.ac.th/>

ผู้ประสานงาน : นายอัลอามีน ซียง โทร. ๐๘ ๑๒๗๗ ๘๒๓๒

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ตามทำงานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ขอความอนุเคราะห์ให้ข้าพเจ้า รศ.ดร.นิรันดร์ จุลทรัพย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ของนายอัลอามีน ซียง รหัส ๖๒G๑๘๐๐๐๒ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาควิชาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต ๓” นั้น ข้าพเจ้าทราบบรายละเอียดดังกล่าวแล้ว และพิจารณา

- ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

(ลงชื่อ) _____

ตำแหน่ง _____

หน่วยงาน _____

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เอกสารรับรองโครงการวิจัย
โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ด้านการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

เลขที่ใบรับรอง : S0021B/64

ชื่อโครงการ : ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3

รหัสโครงการ : 021

ผู้ยื่นเสนอขอรับรองฯ : นายอัลอามีน ชียง

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร ศิริสุข

ประเภท : นักศึกษา

เอกสารที่รับรอง : 1. แบบเสนอโครงการวิจัย
2. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
3. หนังสือยินยอมตนให้ทำการวิจัย
4. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
5. ผลสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์

วันที่รับรอง : 2 มิถุนายน 2564

ขอรับรองว่าโครงการดังกล่าวข้างต้น สามารถดำเนินการวิจัยโดยได้รับการยกเว้นการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ลงนาม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมวิทย์ ศิริธร)
กรรมการและเลขานุการ
คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ลงนาม
(อาจารย์ ดร. นราวดี บัวขวัญ)
ประธาน
คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

หมายเหตุ : จะต้องมีการจัดเก็บข้อมูลหนังสือยินยอมตนในการทำวิจัยให้กับผู้เข้าร่วมโครงการทุกคน

เครื่องมือการวิจัยเรื่อง

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

ลิงก์ตอบแบบสอบถาม

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpOLScP1gJgLUzKLEOgUS0y3E5TV3fg834xrRNqO17v42n9KdrhLA/viewform>

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

เอกสารชี้แจงข้อมูลแก่ผู้เข้าร่วมการวิจัย

สำหรับผู้มีอายุ 18 ปีขึ้นไป

1. ชื่อโครงการวิจัย (ภาษาไทย) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3
2. รหัสโครงการ S0021B/64
3. ชื่อผู้วิจัยหลักและผู้วิจัยร่วมพร้อมสถานที่ทำงาน นายอัลอามีน ชียง โรงเรียนบ้านมาลา
4. ผู้ให้ทุนวิจัย (ระบุชื่อแหล่งทุน) ไม่มี
5. วันที่ชี้แจงข้อมูล.....
6. ค่าเชิญเข้าร่วมโครงการวิจัย

ข้าพเจ้า นายอัลอามีน ชียง นักศึกษานิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมโครงการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ แต่ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมหรือไม่ ขอให้ท่านอ่านเอกสารฉบับนี้ทั้งหมดอย่างถี่ถ้วน เพื่อให้เข้าใจเหตุผลและรายละเอียดของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ว่าเหตุใดท่านจึงได้รับเชิญให้เข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้

หากท่านตกลงที่จะเข้าร่วมการศึกษานี้ ข้าพเจ้าขอความร่วมมือท่านตอบแบบสอบถามออนไลน์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ผ่านการสแกน QR Code และเลือกคำตอบ "ยินยอม" เพื่อเข้าสู่ระบบ การตอบแบบสอบถาม โดยการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เป็นไปโดยความสมัครใจของท่าน ข้อมูลที่ได้จากท่านจะถูกรักษาเป็นความลับในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีรหัสผ่านในการเข้าถึงผู้วิจัยสามารถเข้าถึงข้อมูลได้เพียงคนเดียว และข้อมูลจะถูกทำลายภายใน 1 ปี หลังจากที่ได้ผลการวิจัยได้รับการเผยแพร่แล้ว หากท่านมีคำถามที่เกี่ยวข้อง กับโครงการวิจัย สามารถสอบถามจาก นายอัลอามีน ชียง โรงเรียนบ้านมาลา 78/2 หมู่ 3 ตำบลดาเนาะแมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา 95110 โทรศัพท์ 081-277-8232 แต่หากท่านต้องการถอนตัวออกจากโครงการวิจัย ท่านสามารถทำได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่านทั้งสิ้น

7. โครงการวิจัยนี้มีที่มาเพื่อต้องการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โครงการนี้เกิดขึ้นเพื่อ 1) ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ทั้งนี้ผลการศึกษาระยะนี้จะช่วยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 สามารถกำหนดนโยบาย หลักสูตร โครงการ การอบรมในการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพต่อไป เป็นต้น

8. ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ เพราะคุณสมบัติที่เหมาะสมดังต่อไปนี้ 1) ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยเป็นข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ปีการศึกษา 2564 2) ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยมีอายุตั้งแต่ 20-60 ปี 3) ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยมีประสบการณ์การทำงาน 2 ปีขึ้นไป 4) ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยมีความรู้และทักษะในการให้ข้อมูลในรูปแบบออนไลน์ 5) ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยมีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง สุขภาพทางใจที่ดีเป็นปกติ 6) ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยมีความยินดีเข้าร่วมโครงการ

9. ท่านไม่สามารถเข้าร่วมโครงการวิจัยได้หากท่านมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ 1) ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยมีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 2 ปี 2) ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยไม่สะดวกใจที่จะให้ข้อมูลเนื่องจากติด

- ภารกิจในช่วงที่ขอข้อมูล 3) ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยมีอาการเจ็บป่วย 4) ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยเกษียณอายุราชการ 5) ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยเสียชีวิตระหว่างการขอข้อมูล 6) ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยขาดความรู้และทักษะในการให้ข้อมูลในรูปแบบออนไลน์
10. โครงการวิจัยนี้เป็นของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยครั้งนี้ รวม 193 คน
11. ระยะเวลาที่ท่านจะต้องร่วมโครงการวิจัยนี้ ใช้เวลานาน 30 นาที
12. หากท่านเข้าร่วมโครงการวิจัยครั้งนี้ท่านจะได้รับการปฏิบัติดังนี้ ท่านสามารถตอบแบบสอบถามออนไลน์ผ่านการสแกน QR Code และตอบแบบสอบถามผ่านระบบ Google Form ที่ใดก็ได้ภายในระยะเวลา 1 เดือน
13. ความเสี่ยงต่ออันตรายความไม่สบายทางกายและจิตใจที่อาจจะได้รับจากกรรมวิธีการวิจัยคือ การเข้าร่วมการวิจัยนี้เป็นไปโดยสมัครใจ แต่ของท่านเกรงว่าการให้ข้อมูลในครั้งนี้จะสร้างผลกระทบต่อท่านหรือเกิดความไม่สบายใจที่จะตอบแบบสอบถาม ท่านสามารถถอนตัวได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้น
14. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการวิจัยคือ โครงการวิจัยนี้เป็นประโยชน์ในพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาระยะ 3 ทั้งนี้ยังเป็นประโยชน์แก่นักเรียน ผู้ปกครอง และคุณภาพการศึกษา ที่สังคมคาดหวัง
15. ค่าใช้จ่ายที่ผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องรับผิดชอบในครั้งนี้คือ โครงการวิจัยนี้ไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น
16. ค่าตอบแทนที่จะได้รับเมื่อเข้าร่วมโครงการวิจัยครั้งนี้คือ โครงการวิจัยนี้ไม่มีค่าตอบแทน แต่จะขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม
17. หากท่านไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ท่านสามารถเลือกคำตอบไม่ยินยอมในการตอบแบบสอบถาม
18. หากเกิดอันตรายที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัยนี้ จะติดต่อผู้วิจัยคือ นายอัลอามีน ซียง โรงเรียนบ้านมาลา 78/2 หมู่ 3 ตำบลตาเนาะแมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา 95110 โทรศัพท์ 081-277-8232 ซึ่งสามารถสอบถามได้ตลอดเวลา
19. หากท่านมีคำถามที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัยท่านสามารถติดต่อสอบถามจาก นายอัลอามีน ซียง โรงเรียนบ้านมาลา 78/2 หมู่ 3 ตำบลตาเนาะแมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา 95110 โทรศัพท์ 081-277-8232 ซึ่งสามารถสอบถามได้ตลอดเวลา
20. หากท่านรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมในระหว่างโครงการวิจัยนี้ ท่านสามารถแจ้งเรื่องได้ที่สำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา กรณีไม่ได้รับการปฏิบัติตามที่ปรากฏในเอกสารชี้แจงข้อมูลฉบับนี้ หรือได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมท่านสามารถร้องเรียนได้ที่สำนักงานฯ โทร.074-336975 ในเวลาราชการหรืออีเมล ethicsskru@gmail.com
21. ข้อมูลส่วนตัวของท่านที่ได้จากโครงการวิจัยครั้งนี้จะถูกนำไปใช้ดังต่อไปนี้คือ การเก็บรักษาในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีรหัสผ่านในการเข้าถึง ผู้วิจัยสามารถเข้าถึงข้อมูลได้เพียงคนเดียว ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของท่านและจะมีการวิเคราะห์ผลการวิจัยเป็นภาพรวม และข้อมูลจะถูกทำลายภายใน 1 ปี หลังจากที่ผลการวิจัยได้รับการเผยแพร่แล้ว โดยการวิจัยนี้จะมีคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยสามารถตรวจสอบข้อมูลได้
22. ท่านสามารถถอนตัวออกจากโครงการวิจัยได้ หากเกิดเหตุดังนี้ หากท่านเคยให้ข้อมูลและต้องการถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้ให้เขียนบันทึกส่งไปยังผู้วิจัยตามที่อยู่ที่ไว้ และหากถอนตัวแล้วข้อมูลที่ถูกรับบันทึกไว้ผู้วิจัยขออนุญาตนำไปประมวลผลการวิจัย
23. โครงการวิจัยนี้เป็นการวิจัยที่ต้องการข้อมูลเพียงครั้งเดียวจึงไม่มีข้อมูลเพิ่มเติมที่จะแจ้งต่อผู้เข้าร่วมโครงการ
24. ท่านจะไม่ได้รับเอกสารชี้แจงและหนังสือแสดงเจตนายินยอมเพื่อขอความร่วมมือให้เข้าร่วมโครงการวิจัยเนื่องจากโครงการวิจัยนี้เป็นการขอความยินยอมแบบไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ท่านสามารถอ่านคำชี้แจงในแบบสอบถามออนไลน์ก่อนการตอบแบบสอบถามและสามารถตัดสินใจยินยอมเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมโครงการโดยการเลือกคำตอบ "ยินยอม" เพื่อเข้าสู่ระบบการตอบแบบสอบถาม หรือเลือก "ไม่ยินยอม" และส่งคำตอบ
25. กรณีที่มีเหตุจำเป็น หรือฉุกเฉิน ที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัยสามารถติดต่อผู้รับผิดชอบโครงการได้โดยสะดวกที่
- ชื่อ นายอัลอามีน ซียง
ที่อยู่ (ในเวลาราชการ)
โรงเรียนบ้านมาลา 78/2 หมู่ 3 ตำบลตาเนาะแมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา 95110
โทรศัพท์ 081-277-8232
ที่อยู่ (นอกเวลาราชการ) 18/8 ถนนกำแพงกอด 1 ตำบลเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา 95110
โทรศัพท์ 081-277-8232

ขอขอบคุณในการร่วมมือของท่านมา ณ ที่นี้
*จำเป็น

- 1 ข้าราชการเจตนายินยอมและสมัครใจในการตอบแบบสอบถามวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 3 *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ยินยอมและสมัครใจตอบแบบสอบถาม ข้ามไปที่คำถามข้อ 2
 ไม่ยินยอมและไม่สมัครใจตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

- 2 เพศ *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- ชาย
 หญิง

- 3 ประสบการณ์การทำงาน *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- น้อยกว่า 5 ปี
 ตั้งแต่ 5-10 ปี
 มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป

6 2 ธ.ย. 2564

4 ขนาดของสถานศึกษา *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

- สถานศึกษาขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน)
- สถานศึกษาขนาดกลาง (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121-600 คน)
- สถานศึกษาขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 601-1,500 คน ขึ้นไป)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

คำชี้แจง

- แบบสอบถามตอนนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของท่าน
- แบบสอบถามตอนนี้เป็นมาตราส่วนประมาณค่าซึ่งมีตัวเลือก 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้
 - หมายถึง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด
 - หมายถึง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
 - หมายถึง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
 - หมายถึง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
 - หมายถึง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

หลักนิติธรรม

5 1. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ทันสมัยมาใช้ในสถานศึกษา *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

6 2. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดกฎระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นที่ยอมรับของบุคลากรและนักเรียนในสถานศึกษา *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

G 2 มี.ย. 2564

29/5/2564 แบบสอบถามเพื่อวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปร...

- 7 3. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักรู้ ด้วยความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนด *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

- 8 4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบังคับบัญชาบุคลากรภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

- 9 5. ผู้บริหารสถานศึกษานั่งดับไขกฏระเบียบข้อบังคับด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

- 10 6. ผู้บริหารสถานศึกษานั่งดับไขกฏระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาด้วยความยุติธรรมและเป็นธรรม *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

02 มี.ย. 2564

29/5/2564

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปร...

- 11 7. ผู้บริหารสถานศึกษาเผยแพร่ความรู้ สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

- 12 8. ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการทบทวนปรับปรุงกฎระเบียบ และกระบวนการดำเนินการให้เป็นธรรมและทันต่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลง *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

หลักคุณธรรม

- 13 9. ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนยึดมั่นในความถูกต้อง *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

- 14 10. ผู้บริหารสถานศึกษามีความขยันหมั่นเพียร *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

6 2 มิ.ย. 2564

29/5/2564 แบบสอบถามเพื่อการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปร...

15 11. ผู้บริหารสถานศึกษามีความอดทน อดกลั้น *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

16 12. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

17 13. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกคนพัฒนาตนเอง ด้านคุณธรรม จริยธรรม *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

18 14. ผู้บริหารสถานศึกษาปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้อยู่ในจิตใจของบุคลากรและนักเรียนจนเป็นนิสัย *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

6 2 มี.ย. 2564

29/5/2564

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปร...

19 15. ผู้บริหารสถานศึกษามาปฏิบัติงานตรงเวลา *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด มากที่สุด

20 16. ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด มากที่สุด

21 17. ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น ด้านคุณธรรมจริยธรรม *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด มากที่สุด

หลักความโปร่งใส

22 18. ผู้บริหารสถานศึกษาริหารงานอย่างตรงไปตรงมา *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด มากที่สุด

02 มี.ย. 2564

29/5/2564 แบบสอบถามเพื่อการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปร...

23 19. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่นและโปร่งใสในการปฏิบัติงาน *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด มากที่สุด

24 20. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในการบริหารงาน ในด้านต่าง ๆ *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด มากที่สุด

25 21. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความไว้วางใจในการทำงานให้แก่บุคลากร *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด มากที่สุด

26 22. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความยุติธรรมกับทุกฝ่าย ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด มากที่สุด

๐ 2 มี.ย. 2564

29/5/2564 แบบสอบถามเพื่อการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปร...

27 23. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดกระบวนการ และขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด มากที่สุด

28 24. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีกระบวนการตรวจสอบที่ชัดเจน *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด มากที่สุด

หลักการมีส่วนร่วม

29 25. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด มากที่สุด

30 26. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมวางแผนการดำเนินงาน *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด มากที่สุด

๐ 2 มิ.ย. 2564

29/5/2564 แบบสอบถามเพื่อการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร...

- 31 27. ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากทุกฝ่าย เพื่อการปฏิบัติงาน และการตัดสินใจ *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1	2	3	4	5		
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

- 32 28. ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง เพื่อการปรับปรุงและพัฒนางาน *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1	2	3	4	5		
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

- 33 29. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือปฏิบัติงานร่วมกันในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1	2	3	4	5		
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

- 34 30. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1	2	3	4	5		
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

02 มี.ย. 2564

29/5/2564 แบบสอบถามเพื่อการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา...

35 31. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งในระดับสถานศึกษาและชุมชน *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1	2	3	4	5		
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

36 32. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรผลประโยชน์ที่พึงมีพึงได้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเป็นธรรม *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1	2	3	4	5		
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

หลักความรับผิดชอบ

37 33. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบ *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1	2	3	4	5		
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

38 34. ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถและรับผิดชอบต่อสิ่งที่จะเกิดขึ้น *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1	2	3	4	5		
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

6 2 มี.ย. 2564

29/5/2564 แบบสอบถามเพื่อการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาม...

- 39 35. ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายงานให้บุคลากรรับผิดชอบตามความรู้ความสามารถ *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด มากที่สุด

- 40 36. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการให้เกียรติและเคารพซึ่งกันและกันในสถานศึกษา *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด มากที่สุด

- 41 37. ผู้บริหารสถานศึกษามีความกระตือรือร้นในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด มากที่สุด

- 42 38. ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับผลดีและผลเสียจากการตัดสินใจ *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด มากที่สุด

๐ 2 มิ.ย. 2564

29/5/2564 แบบสอบถามเพื่อการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปร...

- 43 39. ผู้บริหารสถานศึกษาพร้อมแสดงข้อเท็จจริงและพร้อมยอมรับการตรวจสอบจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

หลักความคุ้มค่า

- 44 40. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

- 45 41. ผู้บริหารสถานศึกษามีความประหยัดในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

- 46 42. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดสรรและการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

6 2 มิ.ย. 2564

29/5/2564 แบบสอบถามเพื่อการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปร...

- 47 43. ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการใช้ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1	2	3	4	5	
○	○	○	○	○	มากที่สุด

- 48 44. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์และสามารถใช้ได้อย่างยั่งยืน *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1	2	3	4	5	
○	○	○	○	○	มากที่สุด

- 49 45. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรและนักเรียนใช้วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1	2	3	4	5	
○	○	○	○	○	มากที่สุด

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาของท่าน
2. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นมาตราส่วนประมาณค่าซึ่งมีตัวเลือก 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้
 - 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด
 - 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
 - 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
 - 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
 - 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

6 2 มี.ย. 2564

ประสิทธิผลในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

- 50 1. สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษามีประสิทธิภาพโดยอาศัยความพร้อมจากปัจจัยภายในและภายนอก *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

- 51 2. สถานศึกษามีผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชาติอยู่ในระดับที่น่าพอใจ *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

- 52 3. นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาสามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับได้จำนวนมาก *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

- 53 4. ผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพด้านผู้เรียนของสถานศึกษาอยู่ในระดับที่น่าพอใจ *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

6 2 ค.ย. 2564

29/5/2564 แบบสอบถามเพื่อการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปร...

- 54 5. นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาสามารถสอบเข้าศึกษาต่อในระดับสูงได้ตามเป้าหมายที่กำหนด *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1	2	3	4	5		
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

ประสิทธิผลในการผลิตนักเรียนใหม่เจตคติทางบวก

- 55 6. สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีเจตคติทางบวกด้วยการจัดกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียน *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1	2	3	4	5		
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

- 56 7. สถานศึกษาส่งเสริมทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1	2	3	4	5		
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

- 57 8. สถานศึกษาพัฒนานักเรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะที่เหมาะสมในศตวรรษที่ 21 *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1	2	3	4	5		
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

๓ ๒ มี.ย. ๒๕๖๔

29/5/2564 แบบสอบถามเพื่อการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปร...

58 9. นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะในการประยุกต์และเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1	2	3	4	5		
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

59 10. สถานศึกษาปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและความประพฤติที่ดีให้แก่นักเรียน *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1	2	3	4	5		
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

60 11. สถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านให้มีความคิดเห็นที่ถูกต้องและเหมาะสม สามารถประพฤติตนเป็นพลเมืองและพลโลกที่ดี *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1	2	3	4	5		
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

ประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา

61 12. สถานศึกษาได้รับการพัฒนาเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1	2	3	4	5		
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

02 มี.ย. 2564

29/5/2564 แบบสอบถามเพื่อการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาม...

- 62 13. สถานศึกษาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงองค์กรรูปแบบการบริหารและการดำเนินงานต่าง ๆ ได้ สอดคล้องกับสถานการณ์ *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1	2	3	4	5	
○	○	○	○	○	มากที่สุด

- 63 14. สถานศึกษามีความก้าวหน้าและทันกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1	2	3	4	5	
○	○	○	○	○	มากที่สุด

- 64 15. สถานศึกษาปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1	2	3	4	5	
○	○	○	○	○	มากที่สุด

- 65 16. สถานศึกษาสามารถพัฒนาสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ขึ้น อย่างสร้างสรรค์ *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1	2	3	4	5	
○	○	○	○	○	มากที่สุด

ประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

6 2 มิ.ย. 2564

29/5/2564 แบบสอบถามเพื่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาม...

66 17. สถานศึกษาดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้*

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

67 18. สถานศึกษากำหนดรูปแบบการบริหารงานภายในสถานศึกษาได้เหมาะสมและชัดเจน*

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

68 19. สถานศึกษามีการกำหนดรูปแบบการทำงานได้เหมาะสมกับขนาดและภารกิจของสถานศึกษา*

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

69 20. สถานศึกษาสามารถแก้ปัญหาในสถานศึกษาได้อย่างทันท่วงทีและทันเหตุการณ์*

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

	1	2	3	4	5	
น้อยที่สุด	☐	☐	☐	☐	☐	มากที่สุด

02 มิ.ย. 2564

29/5/2564 แบบสอบถามเพื่อการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปร...

70 21. สถานศึกษาสามารถดำเนินงานกิจกรรมภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ *

ทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งช่อง

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด มากที่สุด

6 2 ส.ย. 2564

ภาคผนวก ง
การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 20 ค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลัก
ของเนื้อหาของแบบสอบถามตอนที่ 2

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	คะแนน			IOC	ผลการ พิจารณา
	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)				
	1	2	3		
หลักนิติธรรม					
1. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับ ต่าง ๆ ที่ทันสมัยมาใช้ในสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดกฎระเบียบกฎเกณฑ์ ต่าง ๆ เป็นที่ยอมรับของบุคลากรและนักเรียน ในสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักรู้ด้วย ความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ที่กำหนด	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบังคับบัญชาบุคลากร ภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5. ผู้บริหารสถานศึกษาบังคับใช้กฎระเบียบข้อบังคับ ด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6. ผู้บริหารสถานศึกษาบังคับใช้กฎระเบียบข้อบังคับ ของสถานศึกษาด้วยความยุติธรรมและเป็นธรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7. ผู้บริหารสถานศึกษาเผยแพร่ความรู้ สร้างจิตสำนึก ในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของ สถานศึกษาอย่างเคร่งครัด	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8. ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการทบทวนปรับปรุง กฎระเบียบ และกระบวนการดำเนินการให้เป็น ธรรมและทันต่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
หลักคุณธรรม					
9. ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนยึดมั่น ในความถูกต้อง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10. ผู้บริหารสถานศึกษามีความซื่อสัตย์สุจริต	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11. ผู้บริหารสถานศึกษามีความอดทน อดกลั้น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 20 (ต่อ)

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	คะแนน ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ผลการ พิจารณา
	1	2	3		
13. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกคนพัฒนาตนเอง ด้านคุณธรรม จริยธรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14. ผู้บริหารสถานศึกษาปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้อยู่ในจิตใจของบุคลากรและนักเรียนจนเป็นนิสัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15. ผู้บริหารสถานศึกษามาปฏิบัติงานตรงเวลา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16. ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17. ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น ด้านคุณธรรมจริยธรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
หลักความโปร่งใส					
18. ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานอย่างตรงไปตรงมา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่นและโปร่งใสในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
21. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความไว้วางใจในการทำงานให้แก่บุคลากร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความยุติธรรมกับทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
24. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีกระบวนการตรวจสอบที่ชัดเจน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
25. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
26. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมวางแผนการดำเนินงาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 20 (ต่อ)

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	คะแนน ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ผลการ พิจารณา
	1	2	3		
หลักการมีส่วนร่วม					
27. ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากทุกฝ่าย เพื่อ การปฏิบัติงานและการตัดสินใจ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
28. ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับความคิดเห็นที่ แตกต่างเพื่อการปรับปรุงและพัฒนางาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
29. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือปฏิบัติงานร่วมกัน ในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
30. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
31. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม ทั้งในระดับสถานศึกษาและชุมชน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
32. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรผลประโยชน์ที่ พึงมีพึงได้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเป็นธรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
หลักความรับผิดชอบ					
33. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักใน สิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
34. ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ หน้าที่อย่างเต็มความสามารถและรับผิดชอบ ต่อสิ่งที่เกิดขึ้น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
35. ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายงานให้บุคลากร รับผิดชอบ ตามความรู้ความสามารถ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
36. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการให้เกียรติและ เคารพ ซึ่งกันและกันในสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
37. ผู้บริหารสถานศึกษามีความกระตือรือร้นใน การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 20 (ต่อ)

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	คะแนน ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ผลการ พิจารณา
	1	2	3		
38. ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับผลดีและผลเสียจาก การตัดสินใจ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
39. ผู้บริหารสถานศึกษาพร้อมแสดงข้อเท็จจริงและ พร้อมยอมรับการตรวจสอบจากผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
หลักความคุ้มค่า					
40. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ทรัพยากรทางการศึกษา ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
41. ผู้บริหารสถานศึกษามีความประหยัดในการใช้ ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
42. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุน การจัดสรรและการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมี ประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
43. ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการใช้ทรัพยากร เพื่อการเรียน การสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
44. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการรักษาและพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์และสามารถ ใช้ได้อย่างยั่งยืน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
45. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากร และนักเรียนใช้วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ ให้เกิด ประโยชน์สูงสุด	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 21 ค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลัก
ของเนื้อหาของแบบสอบถามตอนที่ 3

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	คะแนน			IOC	ผลการ พิจารณา
	ผู้เชี่ยวชาญ				
	(คนที่)				
1	2	3			
ประสิทธิผลในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง					
1. สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความพร้อมจากปัจจัยภายในและภายนอก	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. สถานศึกษามีผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชาติอยู่ในระดับที่น่าพอใจ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาสามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับได้จำนวนมาก	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. ผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพด้านผู้เรียนของสถานศึกษาอยู่ในระดับที่น่าพอใจ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5. นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาสามารถสอบเข้าศึกษาต่อในระดับสูงได้ตามเป้าหมายที่กำหนด	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ประสิทธิผลในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก					
6. สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีเจตคติทางบวกด้วยการจัดกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7. สถานศึกษาส่งเสริมทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8. สถานศึกษาพัฒนานักเรียนมีความรู้ความสามารถ และทักษะที่เหมาะสมในศตวรรษที่ 21	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9. นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะในการประยุกต์ และเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10. สถานศึกษาปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและความประพฤติที่ดีให้แก่ นักเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11. สถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านให้มีความคิดเห็นที่ถูกต้องและเหมาะสม สามารถประพฤติตนเป็นพลเมืองและพลโลกที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 21 (ต่อ)

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	คะแนน ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ผลการ พิจารณา
	1	2	3		
ประสิทธิผลในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา					
12. สถานศึกษาได้รับการพัฒนาเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13. สถานศึกษาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงองค์กรรูปแบบ การบริหารและการดำเนินงานต่าง ๆ ได้ สอดคล้องกับสถานการณ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14. สถานศึกษามีความก้าวหน้าและทันกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15. สถานศึกษาปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16. สถานศึกษาสามารถพัฒนาสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ขึ้น อย่างสร้างสรรค์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ประสิทธิผลในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา					
17. สถานศึกษาบริหารงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18. สถานศึกษากำหนดรูปแบบการบริหารงานภายในสถานศึกษาได้เหมาะสมและชัดเจน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19. สถานศึกษามีการกำหนดรูปแบบการทำงานได้เหมาะสมกับขนาดและภารกิจของสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20. สถานศึกษาสามารถแก้ปัญหาในสถานศึกษาได้อย่างทันที่และทันเหตุการณ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
21. สถานศึกษาสามารถดำเนินงานกิจกรรมภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้

ตาราง 22 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา	จำนวน (ข้อ)	ค่าความเชื่อมั่น
การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	45	0.97
ประสิทธิภาพของสถานศึกษา	21	0.93
ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ	66	0.97
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม = 30 คน		

